

NOVICE

Občine Duplek

Poština plačana pri pošti
2241 Spodnji Dupek

LETNIK 25 • ŠTEVILKA 2 • junij 2020

Vsem občanom in občankam čestitamo
ob dnevu državnosti.

Mitja Horvat, župan Občine Duplek
in občinski svet Občine Duplek

Veselje učencev 1. D podružnične šole Žitečka vas ob ponovnem prihodu v šolske klopi

Foto: Darja Rojko

KAZALO

○ ŽUPANOV UVODNIK	3	● V SPOMIN	50
● PO OBČINI	4	● POROČILI SO SE	51
● OKOLJE IN PROSTOR	22	● MLADI DOPISNIK	52
● IZOBRAŽEVANJE, KULTURA, SOCIALA	37		
● ŠPORT IN REKREACIJA	44		
● IZ DEJAVNOSTI DRUŠTEV	46		
● NASVETI, PRIPOROČILA	48		

NOVICE OBČINE DUPELEK, letnik 25, številka 2, javno glasilo

IZDAJA: OBČINA DUPELEK • **ODGOVORNA UREDNICA:** Majda STRUC • **UREDNIŠKI ODBOR:** Glorija LORENCI, Mihela KALOH, Darja ROJKO
LEKTORIRANJE: Katja Bergles Bricman

UREDNIŠTVO: Trg slovenske osamosvojitve 1, Spodnji Duplek, tel.: 684 09 11, faks: 684 09 28,
e-pošta: darja.rojko@duplek.si; spleť: <http://www.duplek.si>

Javno glasilo Novice občine Duplek je na podlagi 13. člena Zakona o medijih (Ur. l. RS, št. 35/02) vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo, pod zaporedno številko 172. Glasilo izhaja v slovenskem jeziku v nakladi 2700 izvodov. Brezplačno ga prejemaajo vsa gospodinjstva v občini Duplek.

Uredništvo si pridružuje pravico, da prispevke primerno priredi. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Priprava za tisk: Grafična forma Hutter, tel.: 02/ 300 20 10 • Tisk: Evrografis d. o. o.

Naslovnica: Počitnice; Ilustriral: Vanja Flis

ŽUPANOV UVODNIK

Uvodnik v poletni izdaji Novic je bil običajno počitniško in praznično obarvan, pozitiven, skoraj obvezno je vseboval tudi nekaj samohvale na račun izvedenih investicij, skratka prijetno poletno čtivo. Tudi ta bi lahko bil tak, a imam občutek, da smo vsi še nekako negotovi. Pod vtisom minulih mesecev bolj kot ne upamo, da posledice prvega vala ne bodo prehude ter da drugega vala epidemije Covid-19 ne bo.

Epidemija nas je postavila pred popolnoma nove izzive, s katerimi smo se morali v kratkem času soočiti in sprizniti. Ukrepi, ki smo jih bili deležni na lokalnem nivoju in ki smo jih morali izvajati v duhu preprečevanja širitve okužbe bolezni Covid-19, so se izkazali za uspešne. V naši lokalni skupnosti smo od 15. marca do danes zabeležili zgolj dva potrjena primera okužbe. Lahko rečem, da je to izjemen uspeh, na katerega moramo biti ponosni in za katerega moramo biti hvaležni vsem Vam, ki ste z doslednim upoštevanjem ukrepov to omogočili ter s svojim družbeno odgovornim ravnanjem pripomogli k zavezitvi epidemije.

Zlasti pa bi se rad zahvalil vsem, ki ste v tem času pripomogli k delovanju institucij, predvsem na področju zdravstva, socialne oskrbe ter komunalnih javnih služb, službam za zaščito in reševanje na čelu s civilno zaščito, gasilci in policisti. Posameznicam in posameznikom, ki so v času izrednih razmer delali in bili na razpolago praktično dan in noč ter so se ne glede na možnost izpostavljanja okužbi obnašali požrtvovalno in predano, družbeno odgovorno in strokovno, čestitam za opravljeno delo.

Iskrena hvala tudi vsem, ki so v tem času opravljali storitvene dejavnosti, gospodarskim družbam in podjetnikom, ki se s krizo soočajo ne le v zdravstvenem, temveč tudi v ekonomskem smislu. Veseli smo, da je v državi in v lokalnih skupnostih toliko predanih in požrtvovalnih posameznic in posameznikov ter organizacij, institucij in služb, ki se v izrednih razmerah zavedajo, da so v službi ljudi. Da jim pomagajo, skrbijo zanje in da upravičijo zaupanje državljanek in državljanov. Kljub virusu in obdobju, ko je bila zelo pomembna razdalja, se je bližina človeka zdela neprecenljiva, zato za vse te posameznike ni dovolj aplavz z balkonov, niti prelet letal. A včasih tudi simbolika šteje, upam, da bo prepoznan tudi dober namen Občine Duplek, ki se želi tem našim herojem zahvaliti z darilnim vavčerjem, ki ga bodo lahko vnovčili pri ponudnikih storitev v naši občini.

Danes so v naši državi, na srečo, sproščeni mnogi ukrepi, ki so nas v minulem času, seveda z razlogom, omejevali in nam preprečevali uživati dobrine, ki smo jih sicer vajeni. Zdaj lahko iz te izkušnje izluščimo pozitivne stvari. Vsekakor bi bilo narobe obdobje pandemije in karantene kar pozabiti. V kratkem času smo namreč lahko ugotovili, kako ranljivi in krhki smo. Marsikdo je v tem obdobju lahko spoznal, kaj je tisto, kar v življenju res šteje, kaj je tisto, kar res potrebuje, in česa v teh dveh mesecih niti ni pogrešal.

Verjamem, da je marsikdo bolj pogrešal bližino sorodnikov, prijatelje ter druženje kot pa materialne dobrine. Ta izkušnja s pandemijo bi nas morala še bolj povezati, poenotiti, duhovno obogatiti. Pa nas je? Ko prižgem televizijo ali prelistam socialna omrežja, dobim občutek, da je naš svet en glasen zverinjak, v katerem je bistveno premalo prostora in hrane za vse zveri. Pa se opravičujem ostalim zverem, ker jih primerjam z ljudmi. Saj se le ljudje znamo prepirati, žaliti in celo ubijati zaradi ideologije, rase ali starih zamer, zato vse svoje občanke in občane prosim, naj cenijo drug drugega, spoštujejo različna mnenja, predvsem pa, naj mislijo s svojo glavo in delajo dobro. Iskreno upam, da bomo posledice te krize čim hitreje preboleli. Preboleli kot posamezniki in kot družba.

Da smo občina, v kateri ne živimo le kot posamezniki, temveč tudi kot skupnost, smo že večkrat dokazali. Zlasti na prireditvah in praznovanju občinskega praznika se je pokazalo bogato družabno življenje. Virus je sicer za nekaj časa ta del življenja ohromil, a tradicije in želje ljudi po druženju mu ne bo uspelo izkoreniniti. Letošnje praznovanje bo vsekakor prilagojeno razmeram in še vedno potencialni nevarnosti okužb, zato tradicionalnega vikenda in druženja v polnem prireditvenem prostoru ne bo. Želimo pa vsem občankam in občanom še bolj približati ponudbo domače hrane in povezati lokalne ponudnike s potencialnimi kupci, zato bomo v soboto, 20. junija, pripravili razširjeno lokalno tržnico, kjer bo ob pestri ponudbi živil poskrbljeno tudi za zabavo. V prireditvenem šotoru bo tudi krajša prireditev v zahvalo vsem, ki so aktivno pomagali pri obvladovanju epidemije, nato pa bo sledil pohod od tržnice do jezera na dogodek, poimenovan Dupleški špor(t)het, kjer bodo ob jezeru na voljo številne kulinarične dobrote in animacija za družine. Udeleženci prireditve bodo prejeli kupone za degustacijski meni.

Torej tudi letos praznik bo. Razlogov za praznovanje imamo letos še več kot sicer, tudi novih investicij se bomo veselili še letos. Vsem šolarjem čestitam za oddelano in gotovo nepozabno šolsko leto. Vsem vam pa čestitke ob občinskem in državnem prazniku ter prijeten poletni oddih. Prvi del leta je bil stresen in srčno upam, da nam bo pretekla izkušnja v prihodnosti prihranjena, če pa do nje pride, bomo nanjo že nekoliko bolj pripravljeni!

Mitja HORVAT,
župan

DARILO OB PRAZNIKU

Občina Duplek bo posameznikom podarila darilni vavčer za spodbudo lokalnemu gospodarstvu.

Epidemija v preteklih tednih nas je postavila pred popolnoma nova dejstva, s katerimi smo se morali v kratkem času soočiti in sprizniti. Ukrepi, ki smo jih bili deležni na lokalnem nivoju in ki smo jih morali izvajati v duhu preprečevanja širitve okužbe bolezni Covid-19, so se izkazali za uspešne.

Številni so se brez oklevanja v teh izjemnih okoliščinah lotili pomoči in nesebično izvajali svoje poslanstvo. V zahvalo vsem tem posameznikom se bo župan Mitja Horvat v imenu Občine Duplek na prireditvi, ki bo organizirana **v soboto, 20. junija 2020, s pričetkom ob 10. uri**, zahvalil in razdeljeni bodo vavčerji v vrednosti 10,00 €, ki jih bodo prejemniki lahko vnovčili pri lokalnih ponudnikih storitev: gostincih, frizerjih, lepotnih salonih, trgovinah z

oblačili in športno rekreativnih centrih.

S tem želi Občina Duplek pomagati tudi lokalnim ponudnikom storitev, ki jih je prepoved opravljanja storitev v času epidemije prav tako finančno zelo prizadela.

Dejan Stanko

TRETJA IZREDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA

Na tej seji so svetniki med drugim obravnavali štiri dokumente, potrebne za izvedbo javno-zasebnega partnerstva za celovito energetska prenova javnih objektov v lasti Občine Duplek in Občine Hajdina.

V okviru tega projekta bo naša občina energetska sanirala tri javne objekte: OŠ Duplek, podružnično OŠ v Žitečki vasi in OŠ Korena. S potrditvijo dokumenta identifikacije investicijskega projekta Vurko in Soba pobega so omogočili nadaljevanje teh projektov.

V okviru projekta Vurko bo občina na prireditvenem prostoru na gradu Vurberk izvedla nekaj nujnih vzdrževalnih del. Obnovila bo odprti oder ob grajskem obzidju, da bodo odrske deske varne za nastopajoče in bodo nekaj časa spat kljubovale vremenskim vplivom. Prav tako bo izvedena kompletna obnova sanitarij. Odstranjeni bodo preperel omet, ploščice in sanitarna oprema ter vrata. Dotrajano opremo bo nadomestila nova.

Z realizacijo investicije Soba pobega bomo ponovno oživili prostor bivše trgovine na Vurberku, ohranili vrednote kulturne dediščine ter dosegli večjo turistično prepoznavnost Vurberka in celotne občine. Tovrstne sobe običajno sledijo neki temi, v našem primeru zgodovinskim resnicam iz našega okolja. Igra je zasnovana tako, da morajo udeleženci med seboj sodelovati, se povezovati in uporabiti svoje sposobnosti logičnega sklepanja.

V okviru obravnave sprememb Pravilnika o dodeljevanju sredstev za pospeševanje in spodbujanje razvoja podjetništva v naši občini je bilo sprejeto določilo, da bo isti vlagatelj lahko upravičen do sredstev vsako drugo leto.

Veljavni Pravilnik o dodeljevanju sredstev za pospeševanje in spodbujanje razvoja podjetništva v občini Duplek namreč določa, da so upravičenci do subvencije za nakup nove opreme investitorji, ki še niso prejeli sredstev iz omenjenega naslova. Navedeno določilo je bilo sprejeto zato, da se ne bi nenehno pojavljali isti prosilci in s tem omejili možnosti novim prosilcem. Določilo omejuje spodbujanje podjetništva, saj je namen tovrstnih spodbud, da se podjetja nenehno razvijajo, rastejo in posodablajo, zato je bilo potrebno to določilo spremeniti.

Svetniki so potrdili tudi spremembo pravilnika o denar-

nem prispevku za novorojence. S spremembo pravilnika je staršem/vlagateljem olajšan postopek, ki je potreben, da se ugotovi upravičenost do denarnega prispevka, in to predvsem zato, ker si bo občina podatke, ki so potrebni za ugotovitev upravičenosti do denarnega prispevka, pridobila sama. Prav tako za nakazilo več ne bo potrebna hranilna knjižica otroka, kot je do sedaj določal Pravilnik o denarnem prispevku za novorojence, temveč bo zadoščal TRR starša, ki je vlagatelj.

Svetniki so se seznanili z izračuni ekonomske cene programov predšolske vzgoje ter dnevnega stroška živil v oddelkih predšolske vzgoje v OŠ Duplek in OŠ Korena, s Sklepom župana o prepovedi gibanja in dostopu na nekatere javne kraje in javne površine v naši občini ter z Navodili za izvajanje pogrebov v času epidemije koronavirusa.

Zaradi prepovedi obratovanja v času epidemije so sprejeli sklep o oprostitvi plačila najemnine za poslovne prostore in ambulante v lasti občine.

Občinska uprava je pripravila rebalans proračuna občine, ki so ga svetniki potrdili. S tem rebalansom je v proračun uvrščen projekt Celovita energetska prenova javnih objektov v lasti Občine Duplek in Občine Hajdina, spremenjena in zagotovljena so tudi dodatna sredstva na proračunskih postavkah, kjer bodo po ocenah potrebna.

V obravnavi je bil po hitrem postopku tudi Odlok o porabi proračunske rezerve za leto 2020. Skladno z zakonom o javnih financah o uporabi sredstev proračunske rezerve v posameznem primeru do višine, ki je določena z odlokom o proračunu, s katerim se sprejme občinski proračun (20.000 eur), odloča župan na predlog za finance pristojnega organa občinske uprave in o uporabi sredstev obvešča občinski svet s pisnimi poročili. V drugih primerih uporabe sredstev proračunske rezerve, ki presega višino, določeno z odlokom o proračunu, odloča občinski svet občine s posebnim odlokom. In ker bodo sredstva presegle navedeno višino, je občinski svet sprejel odlok o porabi proračunske rezerve (za nakup opreme za vzpostavitev dela občinske uprave na daljavo ter najnujnejše zaščitne opreme, razkužila za prostor, roke, zaščitne maske, zaščitna oblačila ...).

Duška Novak

ŽELJKO VOGRIN KANDIDAT ZA NADOMESTNEGA ČLANA DS

Svetniki Občine Duplek 13. maja opravili svojo 10. sejo kot videokonferenco; na njej so sodelovali vsi svetniki.

Zaradi razpisanih nadomestnih volitev člana državnega sveta je bilo potrebno izvoliti dva elektorja in kandidata za nadomestnega člana državnega sveta. Za elektorja so izvolili Milico Simonič Steiner in Mitjo Horvata, za kandidata za nadomestnega člana pa Željka Vogrina. Nadomestne volitve bodo izvedene 18. junija 2020.

Zaradi odstopa članice sveta zavoda Mariborske razvojne agencije je bilo potrebno imenovati tudi nadomestnega člana tega zavoda. Svetniki so soglasno potrdili Srečka Gorinška, kandidata, ki ga je predlagala Občina Starše.

V nadaljevanju seje so se svetniki seznanili z letnim poročilom o izvajanju obvezne občinske gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v letu 2019, ki ga je pripravil izvajalec gospodarske javne službe Čisto mesto d.o.o. ter na seji predstavil direktor Kristijan Lovrenčič.

V prvem branju so obravnavali predlog Odloka o sofinanciranju letnega programa športa v občini Duplek. Zaradi uveljavitve novega Zakona o športu je bilo treba nekatere ureditve, določene s Pravnikom o sofinanciranju letnega programa športa v občini Duplek, spremeniti, spremeniti pa je bilo treba tudi naziv akta in način njegovega sprejemanja. Letni program športa se odslej sprejema kot samostojni akt in ne več kot sestavni del proračuna; spremeni se poimenovanje interesne športne dejavnosti otrok in mladine v prostočasno športno dejavnost otrok in mladine; pri vrednotenju programov prostočasne športne dejavnosti otrok in mladine ter rekreacijskih programov za odrasle in starejše se kot kriterij upošteva prispevek uporabnikov za izvajanje programa športa; pri kakovostnem in vrhunskem športu se ne vrednotijo skupine predšolskih otrok, ker na nacionalni ravni tekmovalni sistem zanje ni organiziran; pri vrednotenju vseh programov, ki se nanašajo neposredno na vadbene skupine, se kot kriterij upošteva strokovna usposobljenost strokovnega kadra. Pri vrednotenju strokovnega kadra se upošteva izobrazba oziroma stopnja usposobljenosti.

Svetniki lahko do 31. maja vložijo morebitne predloge sprememb oz. amandmaje.

Obravnavali so tudi zaključni račun proračuna Občine Duplek za leto 2019, ki ga je predstavila višja svetovalka za proračun in finance, in ga tudi potrdili.

Dušanka Novak

SKLIC 1. DOPISNE SEJE OBČINSKEGA SVETA

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije je z Odlokom o razpisu nadomestnih volitev v državni svet razpisal nadomestne volitve člana državnega sveta – predstavnika lokalnih interesov.

Državna volilna komisija je 28. aprila 2020 sprejela navodila v zvezi z izvedbo teh volitev, po katerih so morali občinski sveti občin v 3. volilni enoti, kamor spada tudi naša občina, do 18. maja posredovati pristojni volilni komisiji VII. volilne enote s sedežem v Mariboru seznam izvoljenih predstavnikov v volilno telo ter kandidaturo za člana državnega sveta.

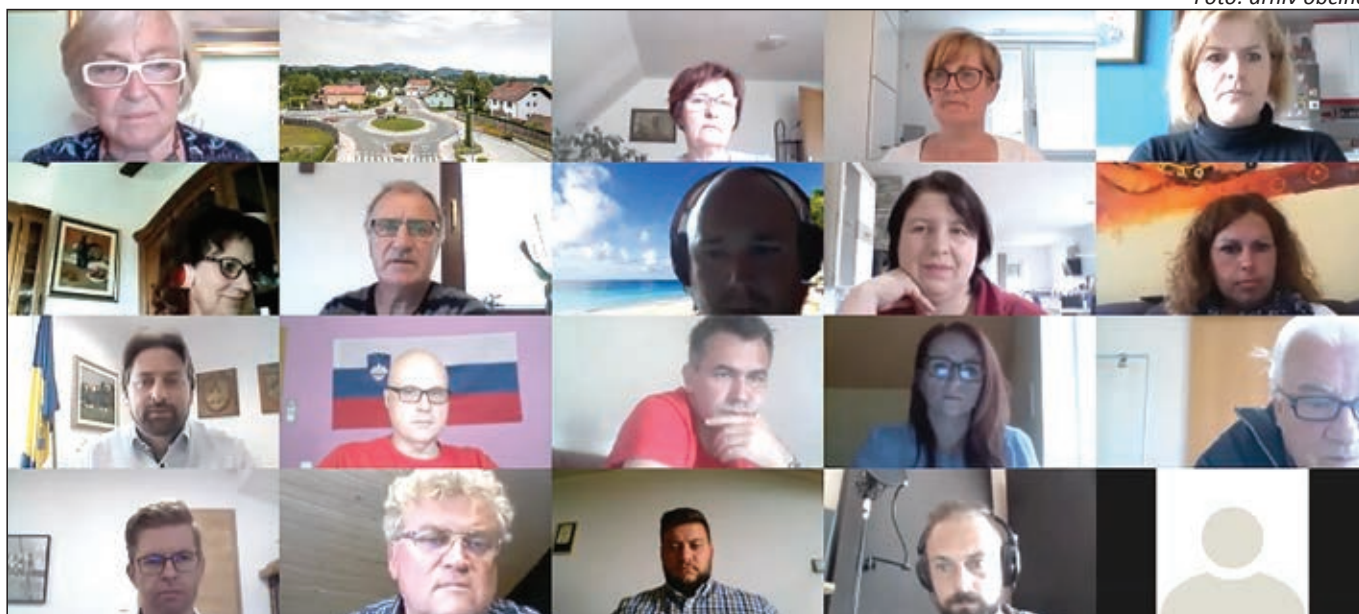
Za potrebe izvolitev je moral občinski svet predhodno sprejeti Pravila za izvolitev predstavnikov Občine Duplek v volilno telo za volitve nadomestnega člana državnega sveta ter za določitev kandidata za nadomestnega člana državnega sveta.

Zaradi kratkih rokov je bilo potrebno sklicati 1. dopisno sejo, na kateri so svetniki, ki so glasovali po elektronski pošti, soglasno potrdili pravila.

Na podlagi tako sprejetih pravil je bil na 10. redni seji, dne 13. maja 2020, speljan postopek izvolitve predstavnikov Občine Duplek v volilno telo za volitve nadomestnega člana državnega sveta ter za določitev kandidata za nadomestnega člana državnega sveta.

Dušanka Novak

Foto: arhiv občine

Zgodba z naslovnice

NOVOSTI SO MI V IZZIV IN VESELJE

Vanja Flis je mlad nadarjen fant, ki kljub mladosti že žanje uspehe. Njegovo delo krasi tokratno naslovnico Novic in ob tej priliki sem z njim opravila kratek intervju.

Kje ste dobili navdih za naslovnico tokratnih Dupleških novic?

Ves kaos, ki je nastal s pojavom COVIDA-19, je v mojih mislih povzročil »zmešnjavo«. Ta zmešnjava in nekakšna negotovost sta osnovi moje ilustracije za naslovnico.

Ilustrirali ste tudi pravljico dr. Brede Mulec z naslovom *Aleksander in vrberški zmaj*. Kako to, da ste se odločili za ilustriranje ravno te pravljice? Je bila to prva pravljica, ki ste jo ilustrirali?

V bistvu me je avtorica knjige Breda Mulec kar sama poiskala, saj je v preteklosti videla nekaj mojih likovnih del. Očitno so ji bila všeč. Sem pa bil počaščen, ker sem dobil priložnost, da pri šestnajstih letih svojo likovno govorico pokažem širšemu krogu ljudi, zato sem z veseljem pristopil k ustvarjanju.

Ja, z izidom te pravljice so nastale tudi moje prve avtorske ilustracije.

Breda Mulec in Vanja Flis se pogovarjata z učenci OŠ Duplek in Korena - predavalnica Cankarjev dom Ljubljana
Foto: Foto M

Kako ste dobili navdih za ilustracije? Je res tudi to, kot je rekla Breda Mulec, da ste morda prav zaradi svoje mladosti še nekoliko bližje otroškemu svetu in ste lažje razumeli, kako vsebino vizualno približati otroku?

Iskreno povedano, ko sem prebral pravljico gospe Brede Mulec, ki je tako krasno znala pričarati »živo« vsebino, z navdihom nisem imel nobenih problemov, saj se je v moji glavi začela odvijati »živa igra« vseh igralcev in vsak karakter je v trenutku dobil svojo risano podobo. Takšne, kot sem jih ustvaril, so bile všeč tudi avtorici in oblikovalcem državne založbe Didakta, ki so z vsako potrditvijo mojo ustvarjalnost samo še spodbudili ... In ja, seveda sem bil najbolj vesel, da so bile moje ilustracije zanimive otrokom, tako tistim majhnim kot tudi malo večjim.

Avtorica zgodbe je še dodala: 'Slog mladega talenta Vanje Flisa iz Dupleka je poseben, igriv, pri ilustracijah je uporabil čudovito barvno paletu, ki mlade popelje v svet domišljije.' Kakšno je vaše mnenje ob tem komentarju?

Veliko mi pomeni in sem resnično vesel, da mi je avtorica pustila vso svobodo pri likovnem izražanju, in ravno zaradi tega smatram, da

Vanja Flis, Knjižni sejem - Cankarjev dom

imam veliko srečo, da je prav ona moj prvi večji likovni projekt.

Moja in njena domišljija sta brez dvoma zelo usklajeni.

Ste imeli med ilustriranjem te knjige kakšne težave? Ste bili kdaj nezadovoljni s svojo ilustracijo?

Težave so se pojavile takoj na začetku, saj nisem vedel, kako sploh pristopiti k delu: kakšen format papirja izbrati, risati z leve ali desne strani, kje naj bi bil poudarek ... Veliko vprašanj se je pojavilo, pomoč z osnovnimi in jasnimi navodili pa mi je, kot že omenjeno, ponudila oblikovalka iz Didakte.

Ko končam svojo ilustracijo, bi jo velikokrat najraje naredil še enkrat, ker se mi zdi, da bi vsaka naslednja lahko bila še boljša, in vsa sreča, da sem bil vezan na rok in si izdelave novih ilustracij enostavno nisem mogel privoščiti. (smeh) Tako sem moral biti zadovoljen s tem, kar je videti v pravljici.

Kdaj ste začeli s slikanjem?

To zelo težko rečem, saj so se pri meni vsa področja vedno nekako prepletala. Mama mi je že kot otroku dala ves material na mizo in potem sem si lahko sam izbral ter odkrival določeno vsebino sledi, ki jih pustijo različni materiali. Odkar pomnim, sem vedno rad risal z mamo. Risala sva različne živali in

pošasti. Kot majhen otrok sem rad uporabljal voščenske in zelo pigmentirane barvice, ki so puščale živo in močno sled.

Malo kasneje, od 4. do 8. razreda, sem imel raje risanje s črtami, pa naj je bilo to s kulijem, svinčnikom ali barvicami.

Nekje v 8. razredu sem odkril barvne markerje, ki so me popolnoma prevzeli. V devetem razredu pa sem bil že popolnoma prepričan, da si želim na oblikovno, in ker sem vedel, da bom imel sprejemne, sem želel poglobljeno spoznati tudi akrilne in akvarelne barve, s katerimi sem ustvarjal tudi na dan sprejemnih izpitov iz likovne nadarjenosti.

Verjetno ste smisel in nadarjenost za ustvarjanje odkrili že zelo zgodaj. Kako se je razvijal vaš talent v osnovnošolskih letih?

Do četrtega razreda sem hodil v Waldorfsko osnovno šolo v Mariboru, kjer sva s sošolcem vedno risala karakterje iz risank in filmov. Ko sem v 5. razredu zamenjal šolo in postal učenec OŠ Korena, so mi »novi« sošolci velikokrat rekli, da lepo rišem. Bolj kot risanje me je takrat zanimalo igranje video igrice, zato sem risal le občasno, običajno med šolskimi urami, ko mi je bilo dolgčas. V 8. razredu, ko sem počasi začel razmišljati, za katero srednjo šolo se bom odločil, pa sem našel na YouTubeu nekaj zanimivih videov, v katerih so risali in učili risati super junake. Od takrat naprej sem risal veliko pogosteje, se začel poglobljati v svet ilustraciji ter slikanja in mislim, da ni minil niti en dan, da ne bi naredil vsaj kakšne »brzinske« skice.

Kdo vas je navdihnil za umetnost? Imate vzornika?

Veliki navdih mi je vedno bila in mi je še vedno moja mama. Če je le imela čas, sva, ko sem bil še manjši, skupaj kaj ustvarjala in se pri tem zabavala.

Še danes, če rabim kakšno pomoč ali nasvet, se velikokrat obrnem na njo, saj ima na tem področju ogromno izkušenj in je že vse življenje predana umetnosti. Drugače pa so bile moj navdih sprva tudi risanke in kasneje različni artisti s svojim načinom ustvarjanja, ki sem si jih lahko ogledal na YouTubeu. Če bi si moral izbrati enega vzornika, bi bil to v tem trenutku južnokorejski ilustrator Kim Jung Gi, ki neposredno, brez pomožnih črt ali slik, ilustrira neverjetne karakterje v prostoru v raznih perspektivah.

Vam vse ilustracije in risbe uspejo v prvem poskusu ali je treba kakšno naslikati večkrat?

Redkokatera risba mi uspe v prvem poskusu, večinoma delam vse risbe in skice dva do trikrat. Ker pa temelji ilustracija na skici, je tako, da če dobro naredim skico, lahko tudi ilustracija uspe v prvem poskusu.

Komu pokažete ilustracijo, ko jo narišete? Se s kom posvetujete?

Če delam za sebe oz. za šolo, redkokomu, če sploh komu, pokažem svoje ilustracije. Če so pa moja dela javnega značaja, se velikokrat posvetujem s svojo mamo.

Vsak poklic ima pozitivno in negativno plat. Kaj se vam zdi najtežja stvar pri slikanju?

Osebnostno se mi zdi najtežja stvar ta, da velikokrat nimam občutka, če sem s svojim končnim likovnim delom zadovoljen, saj v njem vedno vidim kakšno pomanjkljivost, ki bi jo lahko kasneje še izboljšal ...

Kaj pa vas pri slikanju oz. ilustriranju najbolj veseli? Kaj vam je izziv?

Pri ustvarjanju me najbolj veseli odkrivanje nečesa novega, izzivi pa se od ilustracije do ilustracije spreminjajo.

Kaj, kdaj in kje najraje slikate, rišete, ustvarjate?

Temo rad spreminjam, odvisno od tega, kaj mi je v določenem trenutku všeč. Ustvarjam takrat, ko dobim novo inspiracijo, kraj in čas pa sta mi nepomembna.

S katerimi pripomočki najpogosteje ustvarjate in koliko časa potrebujete, da naslikate risbo oziroma narišete ilustracijo?

Najpogosteje uporabljam kombinacijo akvarelnih barv in črnih markerjev. Čas izdelave ilustracij se stalno spreminja, to je odvisno od velikosti formata, tehnike in tehnične zahtevnosti. Delo ilustracije si razdelim na več časovnih enot in ustvarjam več ilustracij istočasno.

Ste bili že kdaj udeleženec kakšnega natečaja ali tekmovanja v ilustriranju, slikanju? Ste za svoje ustvarjanje prejeli tudi kakšno nagrado?

Dosegel sem prvo mesto na natečaju Stripburger 2019 s stripom Skriti posli nečaka iz ozadja in prvo mesto na festivalu sodobnih umetnosti mladih Transgeneracije 2019 z delom Skodelica globalnega čaja.

Kje se izobražujete trenutno? Kateri je vaš najljubši predmet v šoli in zakaj?

Obiskujem Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo Ljubljana. Moj najljubši predmet je risanje zaradi prijetnega učitelja.

S čim se ukvarjate v prostem času?

Rad gledam filme in animirane filme ter igram video igre.

Imate mogoče kakšen nasvet za začetnike slikanja, ustvarjanja oziroma ilustriranja?

Iskreno, verjetno bom imel kak dober nasvet lahko čez leta, sedaj pa se še sam počutim kot začetnik.

Vanji se zahvaljujem za zanimive in iskrene odgovore ter mu želim veliko uspeha še naprej.

Karolina Pernek

PRVI VAL NOVEGA VIRUSA SARS-COV-2 JE MIMO – KAKO NAPREJ?

Tudi poslej v ambulante le bolniki brez znakov bolezni COVID-19 ter je brez stika z okuženo osebo.

S 1. junijem smo dočakali uradni konec epidemije tudi v ambulantah družinske medicine MEDIKUS d. o. o. in SAVA MED d. o. o. v Spodnjem Dupleku. Skupaj z bolniki smo uspešno prebrodili prvi val novega virusa SARS-CoV-2. V tem času smo v ambulanti morali korenito spremeniti način dela. Svoje znanje in izkušnje smo uporabili, da smo lahko večino bolnikov obravnavali brez neposrednega stika in pregleda ter s tem poskrbeli za vse, ki ste potrebovali našo pomoč. Spremembe in navodila s strani Ministrstva za zdravje (MZ) in Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) so prihajala dnevno, kar je zahtevalo veliko organizacijskih sprememb in potrpežljivosti bolnikov. Kljub vsemu so ostale naše ambulante v skladu s predpisi in navodili MZ in NIJZ v času epidemije odprte, kar ni bila praksa v večjih mestnih občinah. Na tem mestu se vsem zahvaljujemo za strpnost in upoštevanje navodil.

Zdaj prihajamo v čas, ko se naš vsakdan počasi »normalizira«, kar pa ne pomeni, da virusa ni več med nami. Posledično v zdravstvu še vedno veljajo določena navodila za sprejem in zdravstveno obravnavo bolnikov z negativno epidemiološko anamnezo in brez znakov bolezni COVID-19. Ob teh navodilih, izdanih s strani Ministrstva za zdravje (MZ), se določata obravnava in sprejem bolnikov pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti na vseh ravneh, tudi v ambulantah družinske medicine. Tako lahko v ambulantah obravnavamo le bolnika, ki je naročen in brez znakov bolezni COVID-19 ter je brez stika z okuženo osebo. Le tako lahko zagotovimo varno in kakovostno obravnavo bolnikov. V nasprotnem primeru je tveganje za prihod okuženega bolnika v ambulanto

precej večje, pride pa lahko tudi do zaprtja ambulante za nedoločen čas.

Ob takšni situaciji se lahko zgodi, da čez noč brez naše oskrbe ostane približno 5000 bolnikov, zato vas prosimo, da v ambulante ne prihajate z vročino in znaki bolezni COVID-19, lahko nas pokličete ali napišete elektronsko pošto, nato pa boste dobili vsa ustrezna navodila. V skladu z navodili Ministrstva za zdravje (MZ) prosimo tudi vse ostale bolnike, da nas najprej pokličejo ali nam pišejo preko elektronske pošte. Tako bomo lahko veliko vaših zdravstvenih problemov rešili brez obiska ambulante, vsem ostalim pa bomo ponudili ustrezen termin pregleda. Vsem bolnikom bo pred vstopom v prostore ambulante izmerjena telesna temperatura, postavili pa vam bomo nekatera vprašanja. S temi ukrepi bomo zmanjšali verjetnost vstopa okužene osebe v prostore ambulante. Prosimo vas za iskrene odgovore, saj bomo le tako lahko poskrbeli za vaše zdravje in zdravje bolnika, ki prihaja v ambulanto za vami.

Ostanite zdravi in družbeno odgovorni. Kako bomo preživeli prihajajoče poletje, je v veliki meri odvisno od vseh nas. Naj pridejo dupleška potrpežljivost, vljudnost, sočutje in miselna širina tudi v tem izrednem času do izraza.

*Asist. Klemen Pašič, dr. med. spec. druž. med.
(tel: 02/620 2480; mail: sprejem@medikus.si)*

*Doc. dr. Vojislav Ivetič, dr. med. spec. druž. med.
(tel: 02/620 2490; mail: sprejem@savamed.si)*

*Mateja Špindler, dr. med. spec. druž. in urg. med.
(tel: 02/620 2490; mail: sprejem@savamed.si)*

Zdravniki ambulant SAVA MED, d.o.o. in MEDIKUS, d.o.o.

Foto: Majda Zemljič

Priloga 1

**VPRAŠALNIK ZA PREVERJANJE ZDRAVSTVENEGA STANJA PACIENTOV PRED
OBRAVNAVO V AMBULANTI**

Vprašanja se nanašajo na obdobje 14 dni pred datumom zdravstvene obravnave.

Ime in priimek pacienta: _____

Datum obravnave: _____

	VPRAŠANJE	DA	NE
1.	Imate povišano telesno temperaturo (nad 37,5° C)?		
2.	Ste prehlajeni?		
3.	Kašljate?		
4.	Vas boli v grlu, žrelu?		
5.	Imate spremenjen okus ali vonj?		
6.	Imate občutek težkega dihanja ali stiskanja v prsnem košu?		
7.	Imate bolečine v mišicah?		
8.	Imate prebavne težave (drisko ali bruhanje)?		
9.	Ima kdo drug doma ali v službi takšne težave?		
10.	Ste imeli pozitiven izvid testa na okužbo z virusom SARS-CoV-2 oziroma na bolezen COVID-19?		
11.	Ste bili v stiku z okuženo osebo (oboleli svojci, sostanovalci ali sodelavci)*?		
12.	Ste bili v stiku s potencialno okuženo osebo (oboleli svojci, sostanovalci ali sodelavci)*?		

* Kot stik z okuženo osebo se ne šteje stika zdravstvenih delavcev v ustrezni osebni varovalni opremljeni z okuženimi ali potencialno okuženimi pacienti pri izvajanju zdravstvene dejavnosti.

S podpisom potrjujem resničnost vseh navedb:

Obrazec se hrani mesec dni po obravnavi.

DELO SE NI USTAVILO

Vpliv epidemije koronavirusa na poslovanje Občine Duplek.

Vlada RS je 12. marca 2020 ob 18. uri z Odredbo o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) na območju Republike Slovenije uradno razglasila epidemijo. S tem so se začeli številni ukrepi, ki so vplivali na vsa področja dela in življenja ljudi. Občina je takoj pristopila k aktivaciji štaba civilne zaščite ter k nabavi vse potrebne zaščitne opreme in materiala. Prav tako smo aktivirali dežurno številko, namenjeno predvsem dostavi nujnih življenjskih potrebščin za občane, ki nimajo zagotovljene oskrbe. Občina je sicer zaprla svoja vrata, vendar se delo ni ustavilo, le drugače smo se organizirali. Delo občinske uprave je potekalo od doma, sprejemna pisarna je zagotavljala nemoten sprejem ter oddajo pošte in elektronskih vlog, režijski obrat je deloval nemoteno, vsi pa smo upoštevali vsa varnostna priporočila in zaščitne ukrepe. Ves čas smo bili dosegljivi preko različnih komunikacijskih medijev: telefona, elektronske pošte, Facebook profila. Vse aktualne informacije smo ažurno objavljali na spletnih straneh Občine Duplek.

Ker je 16. marca 2020 začel veljati Odlok o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji, je župan Občine Duplek izdal začasno odredbo o oprostitvi plačila najemnine za poslovne prostore v lasti Občine Duplek od 16. marca 2020 do preklica, in sicer za tiste poslovne subjekte, ki so bili primorani zapreti svoja vrata in začasno prenehati z opravljanjem svoje storitve.

Prav tako je od 16. marca 2020 začel veljati nov pogrebni red na pokopališčih v občini Duplek. Pogreb izvaja manjše pogrebno moštvo v najožjem družinskem krogu, brez uporabe mrliške vežice, zato le-te tudi nismo zaračunavali, prav tako smo zaračunavali enega člana pogrebne moštva manj. Okvirni izpad prihodkov s strani oprostitve plačevanja najemnin in nižjih položnic za pogrebne storitve znaša 1.500 EUR. Stroški, povezani z nabavo zaščitnih sredstev, materiala in opreme za delo na daljavo v času koronavirusa, znašajo 36.684 EUR, a je vlada s sprejetjem Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) zagotovila povrnitev teh sredstev iz proračuna države.

Občina pa se je srečala še z eno težavo, in sicer so se plačilni roki za posredne in neposredne uporabnike, med katere občina tudi spada, precej spremenili. Račune, prejete od 11. aprila 2020 do predvidoma 31. maja 2020, moramo zasebnim subjektom (gospodinjstvom, s. p.-jem, d. o. o.-jem in drugim) poravnati v osmih dneh, medtem ko upoštevamo pri izdanih računih za zasebne subjekte šestdesetdnevni plačilni rok za račune, izdane od 11. aprila 2020 dalje do enega leta po razglasitvi konca epidemije. To nam je povzročilo znatne likvidnostne težave, še posebej zato, ker smo sredi intenzivne gradnje šolske športne dvorane pri OŠ Duplek in prizidka vrtca pri šoli v Žitečki vasi.

Ker se vlada zaveda težke situacije v času koronavirusa, je prisluhnila občanom in sprejela Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic

epidemije COVID-19 (ZDLGPE), s katerim je v 32. členu določeno, da se v drugem odstavku 54. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021 (ZIPRS2021) obstoječi znesek povprečnine, ki je znašal 589,11 EUR, nadomesti z zneskom v višini 623,96 EUR. Tako so se za Občino Duplek prihodki iz naslova dohodnine povečali za 243.491 EUR, kar na letni ravni znaša 4.359.737 EUR. Občina bo tako s temi sredstvi lažje izpeljala že zastavljene cilje, hkrati pa že načrtovala nove.

Mateja Mihelin Dežman

DELO OBČINSKE UPRAVE V ČASU EPIDEMIJE

S skupnimi močmi smo že skoraj prebrodili te težke in nepredvidljive čase.

Epidemija je povsem ustavila javno življenje in posegla v številne sektorje na državni in lokalni ravni. Izbruh novega koronavirusa in s tem povezani ukrepi za preprečitev širjenja okužbe so tudi naši občini omejili in otežili delovanje.

Občinska uprava Občine Duplek je v času epidemije delovala, deloma z delom od doma in brez uradnih ur. V času epidemije smo zagotavljali izvajanje nalog z delom od doma za tisto delo, ki ga je bilo mogoče opraviti od doma, sicer pa smo delo opravljali tudi v prostorih Občine Duplek. Delo občinske uprave je bilo organizirano tako, da smo dnevno zagotavljali prisotnost sprejemne pisarne na sedežu občine. Naloge občinske uprave so tako potekale nemoteno. V kolikor je bilo to mogoče in skladno s sprejetimi ukrepi, je potekalo tudi izvajanje projektov, predvidenih z občinskim proračunom (izgradnja športne dvorane in izgradnja prizidka k OŠ Duplek v Žitečki vasi). Poskrbljeno je bilo tudi, da so nemoteno potekale nujne dejavnosti, kot so komunalna dejavnost in druga nujna vzdrževalna dela.

V času epidemije je občina za občane v stiski vzpostavila dežurno številko, ki je bila dosegljiva vsak dan od 8. do 20. ure. Namenjena je bila obolelim, ki jim je bila odredjena izolacija, in tistim, ki niso imeli možnosti za oskrbo s hrano in zdravili. Občanom, ki niso imeli dostopa do trgovine ter zdravil, je bila omogočena dostava le-teh s strani sodelavcev režijskega obrata. Prav tako smo s strani prostovoljcev omogočali varstvo otrok, katerih starši so opravljali delo na področjih, ki so bila zaradi epidemije še posebej obremenjena (zdravstvo, vojska, policija itd.).

Zaradi neposredne nevarnosti širjenja okužbe, ki jo predstavlja uporaba otroških in športnih igrišč ter fitnes naprav na prostem, je bila prepovedana uporaba vseh igrišč in naprav na javnih površinah na območju občine Duplek. Izdana so bila navodila za izvajanje pogrebnih slovesnosti in uporabe mrliških vež. Sprejet je bil tudi

ukrep za omilitev gospodarske škode za najemnike poslovnih prostorov, katerih lastnik je občina. Tako so bili najemniki, ki izvajajo tržno dejavnosti in so zaradi sprejetih ukrepov morali prenehati z izvajanjem dejavnosti, oproščeni plačila najemnine in obratovalnih stroškov.

V času epidemije je bilo poskrbljeno tudi za občane, in sicer smo jim v nabiralnike posredovali pralne zaščitne maske za večkratno uporabo. S tem smo poskrbeli, da so lahko varno opravili nakupe v času epidemije.

Ostanite zdravi.

Tjaša Simonič

KORK DVORJANE V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

Prostovoljke KORK Dvorjane opravljamo dobrodelna dela ne glede na situacijo (vse prostovoljke smo starejše od 60 let), upoštevale smo preventivne ukrepe in bile aktivne brez stikov s starejšimi občani tudi v času epidemije koronavirusa.

Marca smo za dan žena obiskale vse starejše občanke iz našega okoliša, ki so stare nad 75 let, in jih obdarile (podarile smo jim marjetico v lončnici in 10 dkg kave).

V času epidemije koronavirusa smo v kontaktu s starejšimi občani preko socialnih omrežij.

Med 1. in 23. aprilom 2020 smo prostovoljke šivale zaščitne pralne maske za vse občane občine Duplek. V Kulturnem domu Dvorjane smo uredile šivalnico, v skupini je delalo po 6 prostovoljk, seveda pa smo pri tem upoštevale vsa pravila in navodila NIJZ glede varnosti in zaščite vsakega prostovoljca (varnostna razdalja, maska, rokavice, zaščitni predpasnik). Prostovoljke smo za delavnico šivanja zaščitnih mask same prinesle svoje šivalne stroje, prispevale bombaž in elastiko, kar pa seveda ni zadostovalo za večjo količino mask. Preko Facebooka smo zaprosile vse občane naše občine za donacijo materiala. Zelo smo bile vesele odziva, saj so občani prinesli blago v Kulturni dom Dvorjane ali smo ga prevzeli na njihovem domu.

Sešile smo veliko pralnih mask, veliko smo jih razdelile pred trgovino Jager v Spodnjem Dupleku, ostale maske smo razdelili sami ali so nam pomagali prostovoljci – v Zimici jih je razdelila prostovoljka iz Zimice, patronažna služba je razdelila maske med občane, ki so potrebni pomoči, vsaka prostovoljka je razdelila maske na svojem področju, odnesli smo jih na pošto v Dupleku, prostovoljkam v Koreno, v trgovino Sveti Martin v Dvorjanah, Mesarijo Blatnik v Dvorjanah, Vrtnarijo Tement v Dvorjanah, prav tako pa smo razdelili zaščitne maske tudi občanom, ki so prišli sami po njih.

Zahvala gre Bebi Kokol iz Zg. Korene, ki je podarila večjo količino blaga in elastike, Borisu Baslu iz Miklavža na Dravskem polju za dva šivalna stroja, mesnici Blatnik za malico, Kremku, ki nas je presenetil z sladoledom in Sensilabu, za popestritev pri šivanju z napitki.

V času epidemije koronavirusa smo sodelovali tudi s štabom CZ. Bili smo v pripravljenosti za primer epidemije večje razsežnosti (glede koordinacije za našo starejšo populacijo), vendar pa k sreči do potrebe po tej pomoči ni prišlo in upamo, da bo razširjenost virusa ostala na ravni, ki jo imamo trenutno.

Ponosna sem, da je naš KORK ekipa, ki vedno stopi skupaj, je pripravljena kadarkoli pomagati in deluje enotno. Ostanimo zdravi.

Marina Toplak,
predsednica RK Dvorjane

Vse foto: arhiv KORK Dvorjane

UKREPI ZA UBLAŽITEV POSLEDIC EPIDEMIJE IN VPLIV EPIDEMIJE NA GOSPODARSTVO

Zagotovo se vsi strinjamo, da je koronavirus oz. COVID-19 nekaj, na kar bomo pomislili ob omembi leta 2020.

Leto, ki si ga bomo zapomnili po strahu, karanteni in predvsem negotovosti, ki jo prinaša COVID-19 v gospodarstvo in ekonomijo prihodnosti.

Vlada RS je 12. marca 2020 za Slovenijo razglasila epidemijo. Ob razglasitvi epidemije je bilo za nas državljanke konec življenja, kot smo ga poznali do tega datuma. Zazdelo se nam je, kot da se je svet za trenutek ustavil. Vsaj delno se je ustavilo tudi naše gospodarstvo. Številna podjetja so čez noč zaprla svoja vrata, Vlada RS je izdala odredbo o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Sloveniji ter začasno prepovedala in omejila javni prevoz potnikov.

Določene dejavnosti so bile ustavljene. Ukrepi so najbolj prizadeli gostinstvo, turizem, frizerske in lepotne salone, zobozdravnike in mnoge druge. Zaradi vsega omenjenega so bili s strani Vlade RS sprejeti sklopi interventnih ukrepov, ki med drugim posegajo na davčno oziroma javnofinančno področje. Namenjeni so temu, da bi podjetja in prebivalstvo lažje prebrodili krizo v poslovanju in posledične likvidnostne težave, s katerimi se morajo spopadati zaradi epidemije COVID-19, ki jo povzroča novi koronavirus. Po nujnem postopku je bil sprejet Za-

kon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP), s katerim želi zakonodajalec omiliti posledice epidemije COVID-19 in zavezancem omogočiti lažje izpolnjevanje davčnih obveznosti. Objavljen je bil v Uradnem listu RS 36/20. Velja in uporablja se že od dneva po objavi, to je od 29. marca 2020, velja pa do sprejetja sklepa Vlade RS, da so prenehali razlogi za te ukrepe. Ker je Vlada z odlokom 14. maja 2020 preklicala epidemijo, se ZIUJP uporablja do 31. maja 2020.

Drugi interventni zakon iz istega sklopa interventne zakonodaje, Zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (ZIUPPP), je bil sprejet 28. marca 2020 in je začel veljati 29. marca 2020. Tudi ta deloma posega na davčno področje in področje plač ter prispevkov.

Zaradi razsežnosti epidemije v gospodarstvu so bili potrebni še dodatni interventni ukrepi. Ti so bili sprejeti z Zakonom o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljanke in gospodarstvo (ZIUZEOP; t. i. »mega korona zakon«). Uveljavljen je bil z 11. aprilom 2020. ZIUZEOP je bil dopolnjen z ZIUZEOP-A z veljavnostjo od 1. maja 2020, v maju pa je bil sprejet še tretji Zakon o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (ZIUOOPE), v nadaljevanju PKP-3, z veljavnostjo od 1. junija 2020 dalje.

Tabela 1: Pregled nekaterih ukrepov iz interventnih zakonov

ZIUJP	ZIUPPP, ZIUZEOP (PKP1) in ZIUZEOP-A-PKP-2	ZIUOOPE-PKP-3* (predlogi)
Podaljšanje rokov za oddajo davčnih obračunov DDPO in Doh-Dej na 31. 5. 2020	Neplačilo akontacije davka za april in maj	Delno povračilo plač zaposlenim na čakanju v gostinstvu in turizmu –podaljšanje ukrepa
Podaljšanje rokov za predložitev zaključnih računov na AJ PES na 31. 5. 2020	Oprostitev prispevkov za samozaposlene za mesece marec, april in maj	Delno subvencioniranje skrajšanega delovnega časa
Podaljšanje roka za priglasitev ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov	Izplačilo temeljnega dohodka za samozaposlene v višini 750 €	Uvedba bona oz. vavčerja za izboljšanje gospodarskega položaja na področju domače potrošnje v panogi turizma
Poenostavitev pri vlaganju zahtevkov za spremembo predhodne akontacije dohodnine in dohodnine ter davka od dohodkov pravnih oseb	Povračilo nadomestila in oprostitev plačila prispevkov od nadomestila plače delavcem, ki so na časnem čakanju na delo ali opravičeno odsotni zaradi višje sile v višini 80 %	Zagotavljanje likvidnosti podjetjem v obliki hitrih in ugodnih kreditov preko Slovenskega podjetniškega sklada in Slovenskega razvojnega regionalnega sklada
Podaljšanje roka za določitev nove zavarovalne osnove v letu 2020, najpozneje za junij	Oprostitev plačila prispevkov za delavce, ki delajo (PIZ), in izplačilo kriznega dodatka tem delavcem v višini 200 €	Vzpostavljanje mehanizma za preglednost neposrednih tujih naložb
	Enkratni solidarnostni dodatek za upokoјence, prejemnike socialnih pomoči, študente, družinske pomočnike, velike družine ..., začasno denarno nadomestilo za primer izgube brezposelnosti	
	Možnost odloga obrokov bančnih posojil za pravne in fizične osebe	

*Zakon ob nastajanju prispevka še ni bil sprejet, zato povzemam predloge.

Ker ukrepi iz ZIUJP, ZIUZEOP in ZIUZEOP-A zaradi preklica epidemije veljajo do 31. maja 2020, bom napisala nekaj besed o predlogu iz ZIUOOPE oz. PKP-3, ki se navezuje na vse prebivalce naše države, in sicer o uvedbi bona za izboljšanje gospodarskega položaja v turizmu.

Kako bo potekalo unovčevanje bonov oz. vavčerjev?

Vavčerje oziroma bone v višini 200 € bomo po predlogu dobili vsi polnoletni državljani s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, otroci 50 €. Bon se bo lahko unovčil samo pri ponudnikih nastanitvenih obratov, kar pomeni, da se bo lahko porabili za nastanitev ali nastanitev z zajtrkom, ne bo pa ga mogoče porabiti npr. za nakup smučarske vozovnice ali plačevanje vstopnin. Bon se bo glasil na upravičenca in se bo unovčil do 31. decembra 2020. Izplačila bona upravičenec ne more zahtevati, kar pomeni, da bo bon propadel, če ga ne uporabite. Ponudnik storitve, pri katerem se bo bon unovčil, bo od Finančne uprave RS prejel sredstva v višini unovčenega

bona, in sicer na podlagi posredovanih podatkov o osebi, ki je unovčila bon, njene davčne številke ter datuma prihoda in odhoda.

V času nastajanja prispevka še ni izdelanih natančnih navodil o načinu unovčitve bona preko informacijskega sistema Finančne uprave RS in povračila le-teh sredstev ponudnikom nastanitvev.

Epidemija je z 31. majem 2020 preklicana. Posamezniki smo jo doživljali na različne načine, pa tudi na gospodarstvu je pustila svoj pečat. V nekaterih panogah bolj, drugih manj. Nekaterim je epidemija prinesla izgubo, drugim zaslužek. Potrebni bodo čas in ustrezni finančni ukrepi države, da se zopet vzpostavijo vsi procesi v gospodarstvu, ki bodo ustvarili pogoje za gospodarsko rast.

*Aleksandra Šauperl,
računovodstvo Alera*

USMERJENA INTEGRIRANA OSKRBA DOMA

Projekt, ki krepi možnost, da starejši čim dlje ostanejo v domačem okolju.

Z otvoritvijo Vstopne informacijske točke se po daljšem času priprav prične aktivno izvajati operacija Preoblikovanje obstoječih mrež ter

vstop novih izvajalcev za nudenje skupnostnih storitev in programov za starejše.

Osnovni namen projekta, ki smo ga poimenovali Usmerjena integrirana oskrba doma, je zagotoviti dostop do novih storitev, s katerimi se krepi možnost, da starejši kljub morebitnim oviranostim, boleznim ali krhkosti ostanejo čim dlje v domačem okolju oz. izboljšajo ali čim dlje ohranijo psihofizične sposobnosti ter s tem večjo sposobnost samooskrbe.

- V projektu Usmerjena integrirana oskrba DOMA sodelujejo Dom Danice Vogrinc Maribor kot vodilni partner, Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor, Center za pomoč na domu Maribor ter Lekarna Arnica montana – Marko Stamenković, s. p. Projekt je financiran s strani Evropskega socialnega sklada Evropske unije in Ministrstva za zdravje Republike Slovenije.

Sliki avtor: arhiv Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor

- Storitve so brezplačne in namenjene osebam, stari 65 let ali več, ki so zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti ter pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevni opravil odvisne od pomoči drugih oseb v daljšem časovnem obdobju.
- Območja, na katerih se bo izvajal projekt, so: Maribor, Duplek, Hoče–Slivnica in Miklavž na Dravskem polju.

Starejši ljudje bodo tako storitve in pravice, ki jih imajo po veljavnih predpisih, nadgradili z novimi storitvami.

V projektu Usmerjene in integrirane oskrbe je na novo zaposlenih 27 strokovnih delavcev in sodelavcev, ki bodo svoje storitve opravljali na Vstopni informacijski točki, z oceno upravičenosti do storitev in svetovanjem starejšim ljudem o drugih možnih oblikah pomoči.

Dodatno zaposleni za centralizirano pripravo zdravil bodo izvajali nove storitve za pripravo zdravil, pomoč pri pripravi zdravil, edukacijo v zvezi z zdravili.

Team za nove storitve v skupnosti bo za uporabnike izvajal nove storitve osnovnih in podpornih dnevnih opravil zdravstvene nege in oskrbe.

Team za izboljšanje samostojnosti ter krepitev avtonomije posameznika bo svoje storitve usmerjal v ohranjanje samostojnosti uporabnikov, krepitev avtonomije posameznika, posameznikom bo nudil psihosocialno podporo s ciljem zmanjševanja potreb po pomoči drugega in preprečevanja poslabšanja posameznika.

V projektu Usmerjena integrirana oskrba doma bodo sodelovali tudi novo zaposleni kadri za krepitev teama družinske medicine in krepitev teama patronažne službe, ki bodo namenjeni predvsem izvajanju paliativne oskrbe kot aktivna celostna pomoč pacientom z napredovano kronično neozdravljivo boleznijo ter njihovim bližnjim.

V projektu so zaposleni bolničarji, tehniki zdravstvene nege, diplomirana fizioterapevta, diplomirane medicinske sestre, diplomirana socialna delavca, upravno-administrativni delavki, klinični dietetik, mag. farmacije, psihologinji, zdravnica družinske medicine ter vodja projekta.

• Storitve bodo za upravičence v tem projektu brezplačne, razen za prejemnike osebne asistenc.

Projekt bomo izvajali do 30. junija 2022 in se po najboljših močeh trudili za dostojno, spoštljivo, strokovno in kakovostno obravnavo starih ljudi.

Upamo in želimo, da bo v tem času sprejet dolgo pričakovan in nujen zakon, ki bo sistemsko urejal področje dolgotrajne oskrbe.

*Strokovni vodja projekta
Drago Perger univ. dipl. psih.*

NOVA KONCESIONARJA NA OBMOČJU OBČINE DUPELEK

za izvajanje javne zdravstvene službe na primarni ravni na področju otroškega in mladinskega zobozdravstva ter za izvajanje fizioterapije.

Petrini Krajnc Repa, dr. dent. med., je bila podeljena koncesija za izvajanje javne zdravstvene službe na primarni ravni na področju otroškega in mladinskega zobozdravstva na območju občine Duplek v obsegu 0,5 tima. Storitve izvaja v ambulanti na OŠ Duplek.

Simoni Videnšek, dipl. fizioterapevтки, je bila podeljena koncesija za izvajanje javne zdravstvene službe na primarni ravni na področju fizioterapije na območju občine Duplek v obsegu 1,0 tima. Koncesionirana dejavnost se bo pričela izvajati predvidoma 1. julija 2020 na naslovu Cesta 4. julija 65 v Spodnjem Dupleku.

Dušanka Novak

KAMENČEK V OBNOVI

Interventna stabilizacija brežine na južni strani priveditvene tribune na gradu Vurberk.

Ostanke gradu Vurberk, ki več sto let kljubujejo zobu časa, si prizadevamo ohranjati in redno vzdrževati. Zavedamo se, da so potrebe po vlaganjih velike, sredstev pa je premalo, zato sproti urejamo najnujnejše. Tako smo izvedli sanacijo brežine na južni strani tribune skladno

Brežina po izvedeni sanaciji

s smernicami Zavoda za varstvo kulturne dediščine OE Maribor, na podlagi katerih je bila izdelana projektna dokumentacija.

Ob gradbenem nadzoru in nadzoru strokovnih služb Zavoda za varstvo kulturne dediščine OE Maribor je bila sanirana erozija pobočja, vgrajeni so bili propusti za zaledno vodo, sanirani so bili podporniki. Z ozirom na kul-

Foto: Natalija Jakopec

turno in naravno vrednoto širšega pomena je bilo potrebno brežino obdelati z avtohtonim slovenjegoriškim peščenjakom.

Revitalizacija ostankov gradu je večleten projekt. Z izvedeno sanacijo smo dodali še en košček v mozaiku načrtovanih obnov.

Natalija Jakopec

PRAZNOVANJE NEKOLIKO DRUGAČE

Na prvi maj, mednarodni praznik dela, v krajih občine Duplek ponovno budnica.

Praznik dela izhaja iz prizadevanj delavskega gibanja, da bi obeležili ekonomske in socialne dosežke delavcev. Praznovanje letošnjega mednarodnega praznika dela, prvega maja, ki ga obeležujemo že 130 let, je bilo zaradi epidemije virusne bolezni okrnjeno, a je njegovo sporočilo kljub temu ostalo aktualno. Pravice delavcev ne smejo biti kršene. Kot simbol internacionalnega delavskega boja veljata rdeča zastava ali rdeča majica in himna z nazivom Internacionala.

Zakaj? Zakaj je prvi maj?

Da bi ne vrnili se spet tja nazaj,
ko le gospod živel je kakor trot,
a delavec je bil zatrt, pregnan,
ko svojo pravdo zahteval je zaman.

Kot sužnji, kot žvali
garali so od zore do noči, vse dni,
vedno v upanju na boljše dni,
zato je tekla tudi kri.

Ozirali so se v nebo, o bog!
Le kdo nam revežem pomagal bo?
Pravic ne da se kar dobiti,
za njih se treba je prav vsak dan boriti.
Zato! Zato je prvi maj,
da več ne bi bilo, kot je bilo nekdaj.

Maks Kobal

S praznovanjem je v Sloveniji poleg prižiganja kresov na predvečer povezan še običaj postavljanja mlaja. Značilne so tudi prvomajske budnice.

Člani društva Ohranimo naravo čisto smo ponosni, da izhajamo iz delavskih družin. Delo dojemamo kot pomembno vrednoto in najbrž ravno iz tega črpamo marljivost, potrebno za naše delovne akcije.

Veliko naših sokrajanov je pogrešalo tradicijo prvomajskih budnic, ki so zjutraj naznanjale ta državni praznik. Ker v občini Duplek žal več ne deluje pihalni orkester, ki

Okrasitev vozila in priprava zvočne naprave za veselo prvomajsko jutro.

Foto: Petra Ferlič

bi s prvomajsko budnico razveselil občanke in občane, smo se potrudili in ta manko poskusili nadomestiti člani našega društva z zvočno napravo.

Člani društva Ohranimo naravo čisto se trudimo biti pri izvajanju dejavnosti kar najbolj natančni in točni. Tako smo dobro pripravili vse potrebno in pričeli z budnico natančno ob 6. uri. Ker smo bili odločeni, da zadevo izpeljemo tako, kot je treba, nismo dovolili, da bi nas pri tem ovirala jutranja ploha. No, kasneje so se oblaki umaknili in naredil se je krasen prvomajski dan.

Ker smo si želeli, da se budnica sliši v vseh vaških skupnostih občine Duplek, smo bili kar nekoliko pod časovnim pritiskom, saj nismo želeli predvajati budnice v popoldanskih urah. Praznovali smo iskreno in po svoje. Če smo člani društva s tem razvedrili in razveselili soobčanke in soobčane, nam je to v veliko veselje in čast. Potrudili smo se, da ta zadnje čase zatajevani, a ne pozabljeni praznik predstavimo čim širše, zato smo po občini Duplek prevozili kar 78 km. Po petih urah počasne vožnje z le malo postanki smo zaključili izvedbo letošnje prvomajske budnice. Po opravljenem obračunu so znašali stroški 0,00 EUR, kar smo zlahka pokrili iz lastnih virov.

Izvajanje budnice ne spada ravno v dejavnost okoljevarstvenega društva, a smo si člani društva enotni, da je ob ohranjanju narave za vsako družbo pomembno tudi ohranjanje običajev iz preteklosti. Tako smo člani društva Ohranimo naravo čisto to dejanje izvedli z veliko mero ponosa. Odziv naših sokrajanek in sokrajanov je bil resnično pozitiven. Ob izvedbi in iz kasnejših odzivov na izvedbo smo spoznali, da je prvomajska budnica našim sokrajanom in sokrajanom prinesla veselje, se jih dotaknila in malce ogrela njihova srca.

Hvala vsem, ki so sodelovali. Hvala Vanji za okrasitev vozila s krasno girlando. Hvala Alešu za posojeno ozvočenje in hvala Samu za obilno ter okusno malico. Vsem hvala za spodbudo, aplavze in vse ponujene kozarce na naši poti.

Borut Ludvik

Vidno zadovoljni člani društva Ohranimo naravo čisto, ob zaključku uspešno izvedene budnice.

Foto: Jan Ludvik

VOROŠKO ŽEGNANJE LETOS ODPADE

Zaradi epidemije koronavirusa Voroško žegnanje letos odpade.

POZDRAV IZ UREDNIŠTVA

Rok za oddajo člankov je najkasneje

18. september 2020.

Prosimo vas, da članke oddate v Wordovem dokumentu, kjer označite, kje se posamezna slika nahaja, slike pa oddate posebej v jpg. formatu. Slike morajo biti zaradi kvalitete vsaj 300 dpi ločljivosti.

Vsem bralcem pa želimo vesele, predvsem pa zdrave velikonočne praznike.

Uredniški odbor

OPRAVIČILO

V občinskih novicah, ki so izšle aprila letos, nam je pri objavi članka z naslovom FAŠANK V DUPLEKU pri navedbi rezultatov posameznih skupin na tradicionalni pustni povorki, ki se je odvila 22. februarja 2020, zagodel tiskarski škrat. Naveden je bil napačen vrstni red najuspešnejših skupin. Pomotoma pri navedbi rezultatov skupin ni bilo navedeno Kulturno društvo Duplek (Dvorjanski muzikanti), ki so predstavljali Martinško žegnanje in osvojili odlično drugo mesto.

Za neljubo napako se iskreno opravičujemo.

Tjaša Simonič

POSTAVITEV MAJSKEGA DREVEŠA V DRUŽINSKEM KROGU

Zaradi karantene smo letos v naši družini pripravili prav posebno praznovanje 1. maja. Na pobudo moje sestre Mete, da doma postavimo majsko drevo in sestrični Piadori pripravimo nepozabno doživetje, je dedek Bojan 27. aprila 2020 odšel v naš gozd po sušico (posušeno smreko), smrekov vrh in smrekove veje.

Mama, sestra, moja sestrična in jaz smo pripravile okraske (razrezale smo blago na trakove) in okrasile vrh ter spletle krono. Na vrh majskega drevesa smo pritrdile še slovensko zastavo. Majsko drevo smo v krogu družine postavili 30. aprila 2020 kar na našem dvorišču. Zraven smo si na ognju (na roštilju) pekli hrenovke v testu, peli pesmi in plesali. Pomembno je, da znamo v takih trenutkih poiskati svetle točke, ki nam pomagajo lažje preživeti in nas razveselijo s svojo pozitivnostjo.

Urša Berlič

Majsko drevo

Urša Berlič

UPOR V GENIH DRUŽINE KOBAL

Ob dnevu upora proti okupatorju, prvem maju in dnevu zmage je bil upor, je bil boj, so bile žrtve, je bila zmaga.

V pomladnem času, ko praznujem v obdobju dveh tednov kar tri med seboj neločljivo povezane jubileje, občutim nekakšno vznesenost in ponos (ali kot je dejal nekoč bivši politik Peterle: »Nekaj je bilo v zraku.«), kajti čutim in vem, da imam upor in boj do zmage nekako zapisan v svojih genih. Čudim se tistim, ki se dajo prestrašiti, se vedno uklonijo in upajo, da se bodo stvari same po sebi uredile v njihovo dobro, ki verjamejo, da jih bo nekdo vodil in poskrbel zanje. Ne! Čredni nagon mi je tuj, vedno hočem biti gospodar svoje usode.

Že moj ded vipavski Karlo Kobal, roj. 1878, je govoril, da je menda potomec Hanibalovih vojščakov, ki so pred več kot dvema tisočletjema prišli iz Španije čez Alpe Rimljanom za hrbet, jih dve desetletji ogrožali, nazadnje pa se pomešali med prebivalstvo v Padski nižini. Kdo ve? Mogoče je v tem zrno resnice. Sigurno pa je bil potomec enega izmed tolminskih puntarjev Gregorja Kobala, pozneje razčetrjenega na trgu v Gorici. Moj oče Ivan, rojen v prvem letu prve svetovne vojne za obzidjem najmanjšega srednjeveškega mesteca pri nas Vipavskega Križa in krščen v samostanu kot Janez Svetokriški, je prvo svetovno vojno, ko je bil njegov oče na ruski fronti, preživel skoraj izključno zaradi ostankov hrane iz vojaških kotlov in mi je pripovedoval, da so predvsem Čehi otrokom redno dovolili, da so po obroku lahko kotle dobesedno polizali, kajti živeli so neposredno za soško fronto. Ko se je ded Karlo po sreči živ in zdrav po vojni vrnil k svoji izmučeni in obubožani družini, je ostal Karlo, moj oče pa je postal Giovanni, kajti deželo so si prisvojili Italijani in slovenski jezik se je še nekaj let lahko govoril samo v cerkvi.

Na Štajersko

Karlo je vse težje prenašal krivice in tegobe drugorazrednega državljana, in ko so v Italiji prišle na oblast »črne žvali« s svojim dučejem in takoj požgale slovenski tržaški narodni dom je bilo dedu dovolj. Odločil se je hitro: »Gremo nekam drugam!« Odločitev zapustiti dom je bila, kakor da bi posekali lastne korenine. »A kam? V Ameriko?« Nekateri so že bili tam. Poskusili so, toda moja prababica je bila že stara, Amerika pa takim, ki bi

ji lahko bili v breme, ni izdajala vize. Toda Karlo je slišal, da Avstrijci na Štajerskem zapuščajo Maribor in tudi za generala Maistra je slišal.

Mislil si je: »Tam so se pravi časi postavili zase in uspeli so, to bo nekaj za nas!« In je šel pogledat, se odločil, kupil skromno hiško v predmestju Maribora in kar veliko zemljišče. Stežka so se poslovili od sončne in plodne Vipavske doline, nepremičnine na hitro razprodali, ostalo pa so naložili na dva vprežna voza, se odpeljali v Postojno, vse spravili v tovorni vagon in po dveh dneh prispeli v svoj novi dom.

Tako so moji predniki doživeli svoj prvi exodus. Takoj so se vsi lotili dela. Babica, starši, dve sestri in dva brata (dva sta se potem še rodila v novem domu) so poprišli za delo, obdelali zemljo, zasadili do tedaj v teh krajih nepoznane vrtnine in sadje, odprli gramoznico, nato zgradili novo hišo in v njej uredili manjšo trgovino. Vsi so se izobraževali, bili dejavni v kulturnih društvih in s tem krepili svojo narodno zavest. A so jih domačini z večine sumničavo gledali in jim uspehe zavidali. Imenovali so jih Čiči in jih niso radi sprejemali medse. Okoli hiše so posadili brajde (amerikano in kvinton), kajti stari Karlo je dejal: »Tista kislá tukla ni za nas!« Trudili so se za kvaliteto, da so lahko nekaj prodali, sami pa pili zmerno, kajti pijanstvo je bila sramota. Družina je uspevala, toda obeti niso bili dobri. V tistih poznih tridesetih so se nad Evropo že zgrinjali črni oblaki. Najstarejši sin, tudi Karlo (Drago), rojen 1911, ki je vodil trgovino, je sprejel podobno odločitev kot njegov oče, le da se je postavil proti krivicam,

Spomenik padlim v Dvorjanah

ki so se dogajale drugje, so pa pozneje usodno vplivale na razmere pri nas. Odšel je v Španijo braniti republiko in demokracijo pred vojaško diktaturo. Boji so bili trdi in krvavi, kajti diktatorju Francu sta pomagala Hitler in Mussolini ter tako preizkušala svoje smrtonosno orožje, ostala Evropa pa je molčala in s tem zamudila še zadnjo priložnost, da bi še pravi čas preprečila krvavi ples, ki se je pričel tri leta kasneje in zahteval na milijone žrtev. Mojega strica Karla je po vrnitvi iz Španije preganjala tajna policija, zato je odšel v Srbijo ter se zaposlil v rudniku Kostolac. Nikoli se ni vrnil domov, ob okupaciji se je takoj vključil v NOB, 1944 padel in bil po vojni razglašen za narodnega heroja. Čeprav ga nisem poznal, je postal eden mojih idolov.

Prišlo je usodno leto 1941. »Tapravi« Štajerci, tudi slovenske narodnosti, so govorili: »Odleteli bodo Čiči kot jeseni ptiči!« Nekateri so z veseljem pričakovali, da bodo postali del zmagovite Evrope, in že hajlali, ko so drugi živeli v strahu pred zlo usodo in so vedeli, kaj lahko pričakujejo, saj so bili priseljenci in begunci.

Drugi exodus

Prišla je okupacija. Mnogi so jo pozdravili, se veselili sladkorja, čokolade in margarine, občudovali bajonete in jeklene čelade, sami postali del tega, peli nemško himno, toda ne vsi. Nekega junijskega jutra je še pred svitom zabobnelo po vratih. Dvajset minut za pripravo dvajsetih kilogramov prtljage na osebo. A so bili že pripravljani. Še težko slovo od domačega psa Šetana in od živine, in že so bili na vojaških kamionih. Nemški vojaki so bili strogi, asistirali pa so jim domačini. Tako se je po dvajsetih letih pričel drugi exodus. Teden dni so preždeli v meljski kasarni, nato pa štiri dni natlačeni v s slamo nastlanih in od junijske vročine razbeljenih živinskih vagonih. A je moja babica takrat dejala: »Bomo že še to potrpeli, saj je bolje, da so nas pregnali, s tistimi tam tako ne bi mogla več živeti.« Ded pa se je čudil: »Le kam je izginil duh tistega generala Maistra?« Toda čeprav je bil njihov cilj fašistična ustaška država NDH, so jih domačini lepo sprejeli, zato so jim bili pozneje vedno hvaležni. Kalvarija je trajala štiri leta. Pomanjkanje, grozote, ki so jih videli in doživljali, bežanje v gozdove ob ofenzivah, požgane in izropane vasi, enkrat ustaši, pa četniki, pa Italijani, potem Nemci. Moj oče v partizanih, mlajši brat v zaporu v Karlovcu, sestra v koncentracijskem taborišču Stara Gradiška s komaj rojenim otrokom, njen mož v Jasenovcu, drugi brat v taborišču v Nemčiji, ena sestra v zvezi z visokim oficirjem Vermachta, pa na lovu in na reševanju teh nesrečnikov – in uspelo ji je, da so se vsi, razen enega, 1945 vrnili v izropan in opustošen dom ter spet pričeli vse na novo.

Spet doma

Tisti, ki so bili pred štirimi leti glasni in so se potem za nagrado za lojalnost okupatorju okoristili in ki še danes veljajo za krivično in izvensodno preganjane in diskriminirane, so seveda izginili ali pa so se potuhnili in se prebudili nekaj desetletij kasneje. O kaki državljanski vojni, ki bi se naj začela, ko se je ena komaj končala, pa mi ni nihče pripovedoval, je le plod domišljije. Moja babica je

v tistih časih dejala: »Za dobra dela, za storjeno zlo obilo na nebu bog, na Zemlji človek pravično razdeli plačilo!«

Moj ded je takrat oblasti zameril, da mu ni dovolila ponovno odpreti trgovine, toda sprjaznil se je in se na stara leta posvetil svojim brajdam, babica pa je izmučena od vseh tegob kmalu umrla in šele pred leti smo odkrili dnevnik, ki ga je pisala v letih izgnanstva. Otroci so se razkropili in si vsak po svoje uredili življenja ter ustvarili družine. Tako so vsi, razen enega, pravzaprav srečno preživeli monarhijo, fašizem, kraljevino, nacizem, socializem in na koncu nekateri še tako imenovano pravo svobodo in demokracijo.

Po drugi strani pa je bil moj drugi ded, po materini strani imenovan Thorek, oboževalec Adolfa Hitlerja. Kar se ga spomnim, je nosil tiste ozke brke in na prečo počesano frizuro. Slabo sem ga poznal, nisem ga spoštoval, malo sem se ga celo bal. Že pred vojno se je odpravil na delo v Nemčijo. Bil je modelar, zaposlen v firmi Krüpp, kjer so izdelovali orožje. Vedno je hvalil nemški red in disciplino, pozabil pa je na dolžnosti do svoje družine in je svoje mladoletne otroke kar razdelil po kmetijah za dekline in hlapce. To se mu je maščevalo na starost, ko so ga vsi zapustili, a ga je takratna »totalitarna« oblast vseeno na družbene stroške krivično deponirala v dom ostarelih, da je končal kot človek, čeprav v svojih zmotah in pozabljen. Prav on mi je kot otroku pripovedoval o križarjih, a da bi on imel kaj opravka z njimi? A neumen Thorek ni bil, junak pa tudi ne, saj je imel slabo vest, ker je služil okupatorju.

Sam pa sem svojo mladost preživljal v pravičnem, za nekatere pa v nepravičnem sistemu, nikoli ni čisto vse prav, in takrat sem se po naključju rodil, a sem se vedno kljub vsemu počutil svobodnega in svoje mladosti ne bi hotel zamenjati za prevečkrat neperspektivno mladost današnje mladine. Zdi se mi, da smo bili takrat bolj povezani in da smo bolj sodelovali kot tekmovali. Seveda smo kot otroci peli in deklamirali ob proslavah, a ne prisilno, kot pravijo nekateri, ampak s ponosom in veseljem. Kajti še danes se iz spoštovanja do žrtev in tistih težkih časov rad udeležim takih slovesnosti ter z veseljem opažam, da nas je vedno več takih, ki gojimo zavest in spoštovanje do lastne preteklosti in svojih prednikov.

Že v otroštvu sem imel svoje idole, moji junaki so bili Peter Klepec, Martin Krpan, pozneje Robin Hood in Pancho Villa ter Che Guevara. Ko smo se še otroci igrali, sem bil raje ravbar kot žandar, raje Indijanec kot kavboj, raje partizan kot Nemec. To so bile prve opredelitve. Nikoli nisem sprejemal, da bi mi kdo grozil s peklom ali obljubljal nebesa, da bi mi ponujal korenček in grozil s palico, moje vodilo je vedno bilo ravnati po svoji vesti ter se znati opredeliti na podlagi človeške etike in morale, vse drugo zavračam in upor dojemam kot univerzalno vrednoto, ki, če je iskren, tli v srcu, vedno pripravljen, da vzplameni.

Maks Kobal

NEJA KRIŽANEC: OD MISICE SE NE PRIČAKUJE LE LEPOTA

Pomembno je, kaj izžarevaš in kako dobro znaš predstaviti sebe in svojo državo.

Pogovarjali smo se s finalistko letošnjega izbora za Miss Slovenije, domačinko Nejo Križanec. Neja je 21-letna študentka psihologije, ki na letošnjem izboru uspešno predstavlja barve naše občine. Intervju z njo smo opravili še pred polfinalnim izborom, ki je potekal 14. 6. 2020. Neja se je uspešno uvrstila naprej. Več o poteku polfinalnega izbora in odzivih bomo objavili v naslednjih Novicah.

Polfinalistke 2020 Miss Slovenija

Kaj bi nam kot ena izmed polfinalistk projekta Miss Slovenija lahko zaupala o sebi?

Sem Neja Križanec, 21-letna študentka psihologije, ponosna Štajerka, ki prihaja iz Dupleka. Sem zelo preprosta in organizirana punca, ki čas rada preživlja s svojo družino. Za svoje poslanstvo sem si izbrala pomoč drugim, ker živimo tako hiter in stresen tempo življenja, kjer sta pomoč in pogovor vedno dobrodošla. V življenju najbolj motiviram sama sebe, ker sem perfekcionistka in moram vse cilje, ki si jih zadam, tudi izpolniti. Izmed 120 prijavljenih deklet sem bila izbrana kot ena izmed 36 polfinalistk projekta Miss Slovenija. Polfinalistke se trenutno s pomočjo raznih izzivov poslovnih partnerjev projekta potegujemo za svoje mesto v finalu, kamor napreduje samo 15 deklet.

Polfinalistke ste opravile številne izzive, sodelovale na različnih projektih. Nam lahko poveš kaj več o njih?

Do sedaj smo opravile kar nekaj izzivov. Predstavile smo kolekcijo poslovnega partnerja projekta More Than Beauty, sodelovale smo na natečaju Naj pirhi Slovenskih novic, kjer smo izdelale pirh, ki predstavlja nas in našo pokrajino, ter pripravile predstavitveni video, v katerem smo morale poudariti, kaj nas v življenju navdihuje in motivira. Naredile smo eko obleko iz odpadnega materiala Tosame, ki je tudi eden izmed poslovnih partnerjev projekta. Obleka je morala v prvi vrsti predstavljati Tosamo, izražati pa je morala tudi osebnost deklet. Posnele smo še video za poslovnega partnerja Essentiq, v katerem smo predstavile njihovo organsko kozmetiko oziroma izdelke, ki smo jih prejele v preizkušnjo. Vse izzive in dogodke lahko spremljate na Facebook strani Miss Slovenia for Miss World ali na Instagram profilu @missslovenia.

Foto: Osebni arhiv Neje Križanec

Prosim, če vsem, ki tekmovanja ne spremljamo tako podrobno, predstaviš potek.

Miss Slovenije že več let ni klasično lepотно tekmovanje, temveč projekt z vsebino in sloganom: »Podprimo slovensko, podprimo Slovenijo.« Od leta 2016 je nosilka licence Miss Slovenije Jelka Verk, ki je tekmovanje korenito spremenila. Zastavila ga je kot več mesecev trajajočo zgodbo, katere namen je lepoto deklet oplemeniti z znanjem in izkušnjami, obenem pa pomagati tudi na drugih področjih. V ospredje so postavili Slovenijo, njene lepote, gospodarstvo, oblikovalce, izdelke in glasbenike. V tem duhu poteka tudi celoten projekt, ki traja od februarja do oktobra. Od bodoče misice se zato ne pričakuje samo lepota, temveč posebljanje in izžarevanje vrednot, ki jih projekt podpira, hkrati pa mora biti aktivna v sklopu svoje lokalne skupnosti. Ker torej govorimo o projektu in ne o lepotnem tekmovanju, se dekleta tekom projekta izobražujemo na različnih področjih, spoznavamo poslovne partnerje, ki sodelujejo pri projektu, in opravljamo različne izzive, s katerimi se tudi dokažemo.

Vsak izziv nudi dekletu priložnost, da se predstavi v svoji luči in tako omogoči žiriji in ljudem, ki projekt spremljajo preko socialnih omrežij, da dekle bolje spoznajo.

Kakšne so tvoje želje za prihodnost?

Moja želja za prihodnost je zaključiti študij in se posvetiti psihologiji, menim pa, da mi bo ta izkušnja sodelovanja pomagala na moji karierni poti, ne glede na izid tekmovanja. Zadovoljna sem, da sem uspela premagati strah in se prijaviti ter se tako potisniti iz cone udobja. Na koncu vendarle ugotoviš, da niso pomembne samo mere, temveč kaj dekleta izžareva in kako dobro zna predstaviti sebe, svojo državo ter nenazadnje tudi izdelke poslovnih partnerjev. Želim si, da bi na ta način nekoliko izkoreninili stereotip o tem, da so misice lepe, a neumne. Moja želja je mladim skozi te predstavitve približati Slovenijo na drugačen način. Vsi idealizirajo tujino in želijo iz države, ne da bi se zavedali, kako lepo je doma.

Dejan Stanko

30 LET PODJETJA KEMDI

Poslovno se sicer širijo po Sloveniji, a ostajajo zvesti svojim strankam v občini Duplek.

Minila so tri desetletja od vizionarske odločitve zakoncev Vinka in Majde Kelc, da v teh krajih ustanovita družinsko podjetje, ki bi dobavljalo vse potrebno za gradnjo, kmetijstvo in dom. Svoje prve korake sta zastavila zelo smelo, njun moto pa je bil: s kvalitetno ponudbo osvajati trg.

družinskih hiš v občini in tudi izven (v Hotinji vasi, Šentilju ...). Opravljali smo prevoze s tovornim vozilom z dvigalom in kombijem. Cilj je vedno bil zadovoljiti stranke. Še naprej ostajamo zvesti svoji osnovni dejavnosti in v prodajnemu programu nudimo vse za gradbeništvo in kmetijstvo ter različne izdelke za gospodinjstva in dom.«

Podjetje Kemdi d. o. o.

Foto: Franc Fras

Majda Kelc – direktorica: »Družba je družinsko podjetje v zasebni lasti, ustanovljeno 14. februarja 1990 kot proizvodno, trgovsko in storitveno podjetje Kemdi d. o. o., Prvomajska 12, Sp. Duplek. Pričeli smo s trženjem materialov, ki so jih potrebovali ljudje s področja levega brega Drave. To so bili predvsem gradbeni material, izdelki za dom in kmetijstvo. Ponudbo smo ves čas dopolnjevali in postajali vedno boljši. Za fizične in pravne osebe smo najprej v lastni režiji in pozneje z najemom podizvajalcev opravili številne adaptacije, dozidave in zgradili več

Majda Kelc – direktorica podjetja Kemdi d. o. o. Foto: Franc Fras

Želja zakoncev Kelc ob registraciji podjetja je bila stopiti na samostojno pot. V tistih časih je bil to pogumen korak. Na začetku so bili ena redkih trgovin v tem okolju, ki je ponujala vse za gradnjo, kmetijstvo in dom. V prodajnih centrih v Mariboru in okolici je večkrat primanjkovalo gradbenih materialov in še česa. Včasih se je v vrstah ure in ure čakalo na cement, premog in drugo, znatno lažje pa je bilo tistim strankam, ki so imele v svojem kraju trgovca s temi materiali. In prav v tem kontekstu je podjetje Kemdi d. o. o. za te kraje zelo dobro odigralo svojo vlogo. V tistih časih se je namreč precej gradilo, potrebe po gradbenih materialih so bile velike.

Leta so minevala, življenje je pisalo svojo zgodbo – tudi za podjetje Kemdi d. o. o. V tragični prometni nesreči pred 12 leti je družina izgubila moža in očeta Vinka. To je bil hud udarec za družino in hkrati za družinsko podjetje. Pa vendar je žena Majda vztrajala in ohranila podjetje v dobri kondiciji. V oporo ji je bila družina, spodbujale pa so jo tudi stranke, ki so se vračale.

Nekaj časa je v občini Duplek potekal vsakoletni sejem obrti in podjetništva, na katerem se je promoviralo dupleško gospodarstvo. To je bil korak v pravo smer za pospešen razvoj gospodarskih panog v občini Duplek. Aktivnosti so sčasoma zamrle. Ožil se je tudi trg, odpirale pa so se globalne možnosti. Podjetja so iskala svoje poslovne priložnosti še drugod po Sloveniji.

Kljub številnim poslovnim povezavam širom po Sloveniji je ostalo podjetje Kemdi d. o. o. lokalno orientirano in ohranja zvestobo svojim strankam v občini Duplek. Še več, svojo ponudbo nenehno prilagajajo potrebam območja, kjer poslujejo. Večje krize – gospodarske in druge, tudi zadnja zaradi epidemije – pa znova potrjujejo, da pomeni veliko prednost, če ima potrošnik možnost nabave materialov blizu svojega doma. Izogne se prometnim in drugim neprijetnostim nakupovanja v mestnih središčih ter znatno prihrani na času in stroških transporta.

In še malo za prisposodbo o »usodni« povezanosti podjetja Kemdi d. o. o. s temi kraji. Objekti, grajeni pred 30–50 leti, v časih, ko so nastajala cela nova naselja v krajih sedanje občine Duplek in širše, so danes predmet pospešenih obnov in adaptacij. Nižinske kraje so prizadele še katastrofalne poplave. Del vsega tega dogajanja in neljubih dogodkov je bilo tudi podjetje Kemdi, ki se je v zahtevnih situacijah znalo dobro odzivati. In danes spet potrebujemo Kemdi d. o. o.!

Skladiščenje gradbenih materialov

Foto: Franc Fras

Podjetje je dobro računalniško podprto. Svoj pester prodajni program ažurno predstavljajo na spletu in različnih portalih, komunikacijsko so na nivoju sodobnih podjetij. Povpraševanja in prednaročila so mogoča preko spletnih aplikacij, kar je včasih pri večjih ponudnikih celo redkost. Že pred leti so pridobili ISO 9001 – mednarodni standard za vodenje kakovosti, prejeli pa so tudi številne pohvale in priznanja.

Vizija podjetja je povečati prodajni sortiment in se še bolj prilagoditi povpraševanju na lokalnem nivoju. Podjetje je zaradi bogatih izkušenj in dobrih poslovnih povezav v poslovnem svetu v stanju dobaviti tudi težje dobavljive materiale. Podpirajo uvedbo vrednostnih bonov za gospodarstvo. Podjetje Kemdi d. o. o. ima prihodnost, saj se podjetniški duh družine Kelc uspešno prenaša na mlajše – sina Dejana in hčerko Iris.

Franc Fras

POGREBNO MOŠTVO REŽIJSKEGA OBRATA OBČINE DUPLEK

izvaja pokope v naši občini na pokopališčih Dvorjane, Korena in Vurberk.

Foto: Natalija Jakopec

ZA BOLJŠO POLAVNO VARNOST

Nadaljevanj gradnje visokovodnih nasipov in zidov za obrambo pred visokimi vodami Žitečkega (Dupleškega) potoka.

Z izgradnjo visokovodnega nasipa od Vurberka do Zgornjega Dupleka ob reki Dravi, ki se je zaključila v letu 2015 in v okviru katere je bil zgrajen 5,6 km dolg visokovodni nasip na levem bregu Drave, je bila na večjemu delu občine Duplek dosežena poplavna varnost pred visokimi vodami reke Drave. V okviru izvedbe nasipa se je izvedla tudi regulacija izlivnega odseka Mlinskega (Dupleškega) potoka, kjer se je izlivni odsek struge prestavil in po novem poteka ob nasipu ter se na koncu nasipa usmeri proti Dravi. Kljub temu pa je del urbanega območja v naselju Sp. Duplek ob visokih vodah pritokov reke Drave še vedno ogrožen. Najbolj so problematična območja naselij ob Žitečkem (Dupleškem) potoku, Korenškem potoku in Ciglenškem potoku. Obravnavani odseki pritokov Drave so bili v preteklosti že nekajkrat regulirani, začetki urejanja pa segajo v sredino 50. let prejšnjega stoletja. Regulacija oz. dela so se nato izvajala etapno nekje do začetka 80. let.

Dupleški potok in Ciglenški potok sta bila regulirana na visoke vode z 10-letno povratno dobo, Korenški pa na 25-letne visoke vode. Zadnja večja vzdrževalna dela so se izvajala v letu 2013, in sicer so se na Dupleškem potoku čistile naplavine iz struge na odseku gorvodno od bencinske črpalke v dolžini $L=340$ m, na Korenškem potoku so se izvajala sanacijska dela gorvodno od izliva v Dupleški potok v dolžini $L=995$ m, na Ciglenškem pa je potekala interventna odstranitev naplavin v bližini objekta Dvorjane 3a v dolžini približno 150 m.

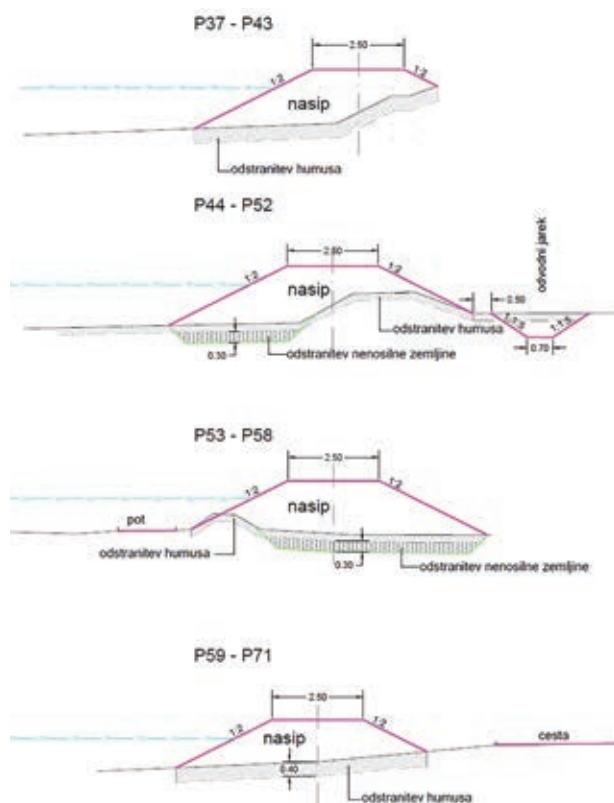
Hidrološko hidravlična študija, karte poplavne nevarnosti in razredov poplavne nevarnosti v občini Duplek, št. elaborata 3377/12, VGB Maribor d. o. o., 2013

S ciljem izboljšanja poplavne varnosti na obravnavanem območju je bila v letošnjem letu izdelana DGD projektna dokumentacija za izboljšanje poplavne varnosti občine Duplek z izgradnjo visokovodnih nasipov in zidov za

obrambo pred visokimi vodami Dupleškega (Žitečkega) potoka v območju Sp. Dupleka. V okviru te ureditve se bo izvedla regulacija Dupleškega (Žitečkega) potoka od vtoka Korenškega potoka do vtoka Ciglenškega potoka na dolžini cca. 1,5 km.

Kot zaščita v spodnjem delu je predvidena gradnja desnobrežnega zidu dolvodno od državne regionalne ceste R3-710/1292 Maribor–Vurberk–Ptuj ob novem bloku v Sp. Dupleku v dolžini 186 m, zaključila pa se bo pri brvi čez Žitečki potok. Visokovodni zidovi se bodo gradili po odsekih dolžine 4 m. Peta zidu in zid se bosta armirala, zid bo grajen iz lomljenca debeline 20–40 cm v betonu in bo obložen z avtohtonim kamnom. Peta zidu se bo zaslula s prodnim in peščenim nanosom, okolica zidu pa se bo po končanem delu humusirala in zatravila. Ob zidovih se bodo zasadile popenjavke na razdalji 2,5 m.

Ob Žitečkem potoku se bo gorvodno od državne regionalne ceste R3-710/1292 Maribor–Vurberk–Ptuj v dolžini 891 m zgradil desnobrežni nasip iz zemeljskega materiala s širino krone nasipa 2,5 m in obojestranskim naklonom brežine 1:2. Po končanem vgrajevanju in finem planiranju se bo nasip humusiralo in zatravilo. Prav tako se bodo izvedle takočasne dostopne poti do gradbišča inčasno odlagališče materiala kot tudi dostopne poti do zemljišč na drugi strani potoka in za kasnejše vzdrževanje struge potoka. Na izlivnem odseku Korenškega potoka se bo na dolžini 315 m izvedlo tudi čiščenje struge.

Karakteristični prečni profili (DGD št. 3949/19 VGB Maribor)

Predvideno je, da bi še v letošnjem letu Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, opravilo cenitev zemljišč za gradnjo in pristopilo k potrebnim odkupom zemljišč za gradnjo ter pridobitve gradbenega dovoljenja. Sama izvedba protipoplavnih ukrepov je načrtovana v letu 2022, čas gradbenih del pa je ocenjen na približno 15 mesecev. Navedene ureditve bodo bistveno

zmanjšale poplavno ogroženost stanovanjskih in drugih objektov, ki ležijo v bližini levih pritokov reke Drave v Sp. Dupleku.

Nosilec in investitor izvedbe projekta je Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija RS za vode, Hajdrihova ulica 28c, 1000 Ljubljana.

Most na Dupleškem potoku čez državno regionalno cesto

Dupleški potok dolvodno Foto: VGP DRAVA Ptuj 1. 9. 2014

Karta poplavne varnosti po izvedbi nasipov in zaščitnih zidov v Sp. Dupleku VGB Maribor d. o. o.

VEČJA VARNOST PEŠCEV

Rekonstrukcija križišča državne ceste R3-745/4118 z lokalno cesto 081171 Korena-Vurberk.

Občina Duplek je že v letu 2017 podjetju City Studio d. o. o. naročila izdelavo PZI projektne dokumentacije za celovito rekonstrukcijo križišča državne ceste R3-745/4118 Dolge Njive–Spodnji Duplek in lokalne ceste 081171 Korena–Vurberk s sočasno izgradnjo avtobusnih postajališč na obeh straneh državne ceste. Potreba po rekonstrukciji je nastala zaradi neizpolnjevanja osnovnih varnostnih pogojev obstoječega križišča, kar ogroža najbolj ranljive skupine prometnih udeležencev, kot so pešci, saj površin za pešce v območju križišča praktično ni, avtobusno postajališče na državni cesti pa je bilo na vozišču državne ceste. Osnovni cilji projekta so bili urediti prometno varnost v križišču, spremeniti potek glavne smeri, ustrezno urediti avtobusni postajališči in površine za pešce, na novo urediti javno razsvetljavo ter urediti ostale komunalne vode v območju križišča (vodovod, telekomunikacije, elektroenergetsko zemeljsko in zračno omrežje).

Dolžina posega oziroma območje obdelave znaša na državni cesti približno 250 m. Na lokalni cesti je predviden poseg v dolžin 60 m. Predvidena je rekonstrukcija križišča do planuma temeljnih tal, nova širina cestišča državne ceste pa bo znašala 2 x 2,75 m. Takšna širina omogoča varno srečanje dveh avtobusov v križišču.

Omenjeno križišče se nahaja v urbanem okolju, kar pomeni, da so na optimalno umeščanje tlorisne geometrije vplivali številni robni pogoji, kot so individualni uvozi ali obstoječi oporni/podporni zidovi. Obdelava se začne v km 2,7+25,00 državne ceste pri naslovu Žikarce 9 in konča v km 2,9+75,00 pri naslovu Zgornja Korena 22. Ker je potrebno spremeniti potek glavne prometne smeri, se predvidi povečanje krivine na državni cesti. Predvidi se poseg v obstoječo brežino v širini približno 15,00 m. Zdrs brežine se varuje z izvedbo vkopov v naklonu 2:3 in izvedbo brežine z roliranjem (kamen v betonu) v naklonu 1:1. Priključek lokalne ceste se izvede na enakem mestu,

kot je sedaj, spremeniti se le višinski potek lokalne ceste, ki se prilagodi novi višini državne ceste. V zadnjem delu trase se predvidi izvedba novega podpornega zidu v dolžini 86,00 m. Realizacija zidu je predvidena v armirano-betonski izvedbi. Najvišja točka zidu je 3,80 m.

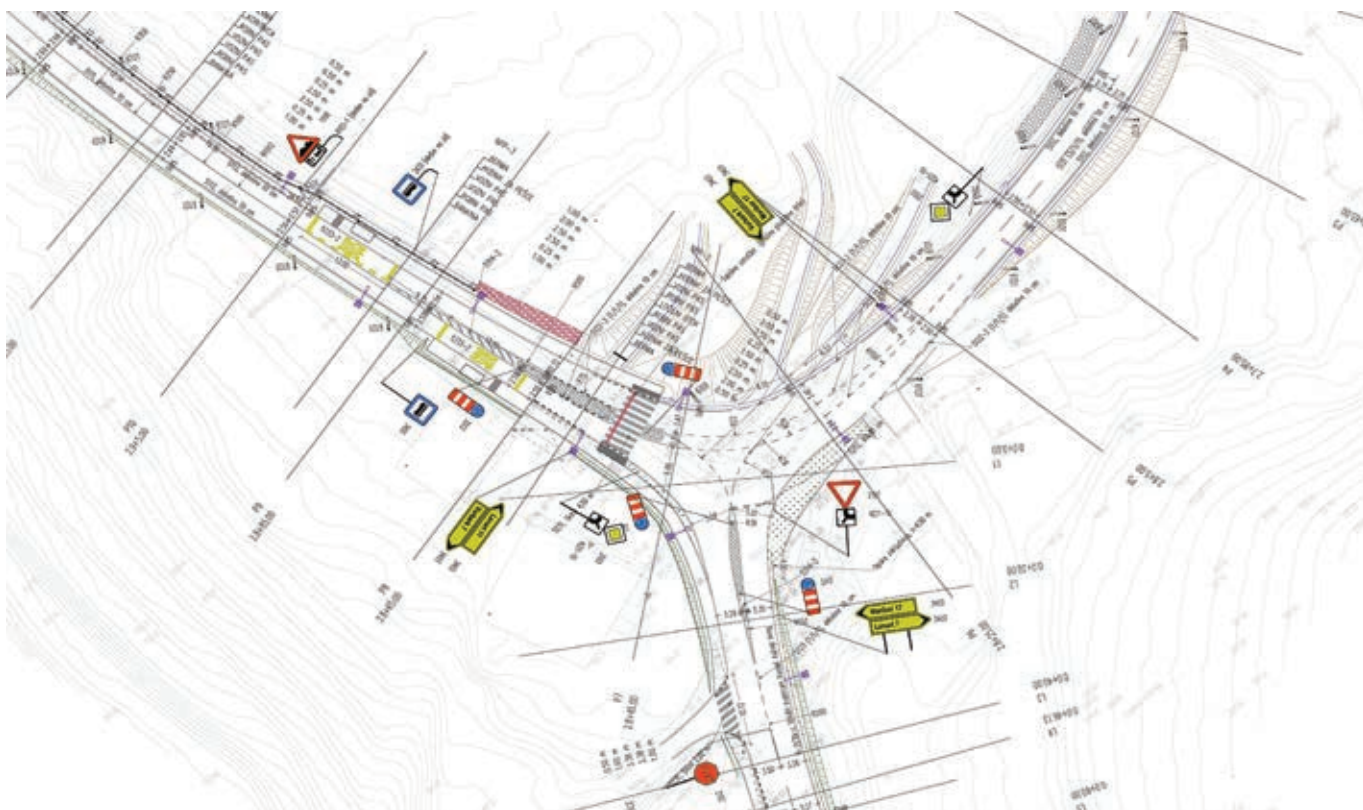
V kilometru 2,8+65,00 oziroma pri naslovu Zgornja Korena 23 A se predvidi izvedba para avtobusnih postajališč. Trenutne prometne obremenitve na križišču so relativno majhne, povprečni dnevni promet je približno 900 vozil na dan. Takšna prometna obremenitev omogoča izvedbo avtobusnega postajališča tudi na vozišču, v kolikor za izvencestno umestitev avtobusnih niš ni ustreznih pogojev. Ob avtobusnih postajališčih se bodo uredila tudi čakališča za potnike širine 2,00 m z avtobusnimi nadstrešnicami. Čakališča se bodo povezala z obstoječimi površinami za pešce ob lokalni cesti. Čez državno cesto je predviden nov prehod za pešce. Avtobusni postajališči sta med seboj ločeni z gradbenoprometnim otokom, ki je v enem delu povezen. Otok je povezen v delu, kjer je zaradi individualnih priključkov potrebna prevoznost v vse smeri. Prometni otoki se tlakujejo s tlakovci iz granitnih kock.

Vzdolž celotnega območja se bo uredila nova cestna razsvetljava, ki bo dodatno varovala pešce ponoči. Prehod za pešce in avtobusni čakališči bodo opremljeni s taktinimi oznakami za slepe in slabovidne. Na celotnem območju je predvidena nova vertikalna in talna prometna signalizacija.

S predvidenim posegom se bo na novo uredilo tudi ostale komunalne vode, zaščita TK vodov, rekonstrukcija javnega vodovodnega omrežja in prestavitev obstoječega električnega SN voda na območju državne ceste.

Trenutno je v teku razpis za izbor izvajalca del, gradbena dela pa naj bi bila predvidoma zaključena še pred koncem letošnjega leta. Investicijo sofinancirata Direkcija RS za infrastrukturo in v manjšem delu Občina Duplek.

Marjan Topič

UREDITEV ZASTIRK DREVESOM NA JAVNIH POVRŠINAH

V društvu Ohranimo naravo čisto smo v okviru projekta Lep je naš kraj izvedli zaščito dreves.

Zavedamo se, da so drevesa na javnih površinah pomembna ne le z estetskega vidika, temveč tudi oziroma predvsem z vidika kakovosti bivanja v naših krajih.

Urejene zastirke lipam (*tilia platyphyllos rubra*) ob krožišču
Foto: Dominik Lepoglavec

Izvedba zastirke je prednostno namenjena zaščiti dreves pred mehanskimi poškodbami, do katerih pride ob košnji trave.

Urejena zastirka lipi v Dvorjanah
Foto: Nina Šauperl

Drevesa v naseljih so do 7-krat bolj obremenjena kot tista v gozdovih, zato potrebujejo redno ter strokovno nego.

Urejena zastirka lipi v Spodnjem Dupleku
Foto: Nina Šauperl

Zastirka drevesom, predvsem tistim mladim, ki so še v razvoju in še nimajo dovolj globoko razvitega koreninskega sistema, olajša življenje v času vročih in sušnih mesecev. Ko dosežejo drevesa višjo starost, so že sposobna potrebno vodo pridobivati iz podtalnice.

V sklopu društvenega projekta Lep je naš kraj smo člani društva tako uredili zastirke več lipam in drugim drevesom na javnih površinah, ki so zastirko potrebovala. Zastirko v obliki lesnih sekancev je zagotovilo društvo Ohranimo naravo čisto, kvaliteten substrat in gnojilo pa Občina Duplek. Prostovoljno delo smo z veliko mero predanosti opravili člani društva Ohranimo naravo čisto.

Starejša lipa v Zgornjem Dupleku zaradi globokih korenin in močnega lubja zastirke ne potrebuje.
Foto: Dominik Lepoglavec

Naše društvo si neprestano prizadeva ohraniti čim večje število obstoječih dreves. A ne le to. V sklopu projekta Manj govorit, več sadit, ki ga bomo že drugo leto izvajali v krajih občine Duplek, strmimo k zasaditvi čim večjega števila novih dreves, ki bodo zagotavljala še kvalitetnejše bivanje v naseljih naše občine. Na tem mestu moramo pohvaliti predstavnike Občine Duplek, s katerimi smo pri zasaditvah na javnih površinah sodelovali že lani

in bomo, kot je bilo že dogovorjeno, sodelovali tudi letos. Seveda pa ne smemo pozabiti na donacije družbeno odgovornih podjetij, ki so bile ključnega pomena pri izvedbi projekta Manj govorit, več sadit. Če bo letos odziv donatorjev vsaj približno enak, bomo lahko v naših naseljih še to jesen dodatno posadili cca. 80 dreves.

Borut Ludvik

ŽIVLJENJE V ČISTEM IN ZDRAVEM OKOLJU STA NAŠA PRAVICA IN DOLŽNOST

V današnjem času se moramo zavedati, kako pomembno je ohraniti čisto okolje.

Vsak posameznik lahko veliko prispeva in bistveno pripomore k temu, da naše okolje ostane čim bolj čisto. Velika večina občank in občanov občine Duplek se tega zaveda in se v vsakodnevnem življenju trudi, da narava okoli nas ne bi bila nepotrebno obremenjena.

A žal se najdejo še vedno posamezniki, ki svoje odpadke po uporabi namesto v zabojnik za odpadke odvržejo kar na bližnji travnik, v bližnji gozd ali bližnji potok oz. reko. Tudi ko govorimo o zelenem odrezu, ki se ga spomladi kar veliko nabere, je težava skoraj podobna. Tako se dogaja, da odložijo posamezniki zeleni odrez kar na javna mesta ali v bližnje gozdove. To dejanje je problematično, saj pričnejo kasneje še drugi posamezniki početi enako, in kar je še slabše, posamezniki pričnejo na to mesto odlagati še gradbeni material. Takšne primere imamo v Zg. Dupleku in Dvorjanah ter najbrž še na več lokacijah v krajih naše občine.

Počasi, a še vedno ne dovolj hitro se ta problematika rešuje. Tako je nekaj časa nazaj naš odgovorni sokrajan

primer nezakonitega odlaganja prijavil policiji. Policija je takoj reagirala in osebe, ki so gradbene odpadke odložile, opozorila, da morajo le-te nemudoma pospraviti. Na dva mesta, kjer se nezakonito odlagata odrez in različen gradbeni material, smo kot društvo opozorili Inšpektorat za okolje in prostor RS. Pristojna inšpektorica si je mesta ogledala in zagotovila, da bodo izvedli vse potrebne primerne ukrepe, da se mesta sanirajo in da v bodoče do tega ne bi več prihajalo.

Naj spomnimo naše občane, da lahko zeleni odrez in gradbeni material odložijo v Zbirnem centru Duplek v za to namenjene kontejnerje. Naj spomnimo tudi, da so vrata Zbirnega centra Duplek odprta kar 4-krat na teden, kar je en dan več kot v večini okoliških občin.

Potoki v občini Duplek, ki so Žitečki potok, Korenški potok in Ciglenški potok, so zaradi bližine naselij in regulacije že precej obremenjeni. Če pa kak ne preveč pameten posameznik svoj višek fekalij spusti kar v enega izmed teh potokov, ne zasmrdi le nam ljudem, temveč se s tem močno ogrozi življenje še tistega majhnega števila živali v in ob vodi. Na daljši rok preidejo te fekalije tudi v

Posledice dejanj, ki kažejo veliko mero nespoštovanja do sokrajanov in naše narave.

Foto: Borut Ludvik

Po ureditvi zaščitne pregrade ob šolski poti smo pobrali odpadke, ki so jih iz zgoraj ležeče ceste Dupleški vrh v gozd odvrgli neodgovorni posamezniki.

Foto: Darius Namestnik

podtalnico, iz katere prebivalci pridobivamo pitno vodo. Tako se s takšnimi dejanji ogroža tudi zdravje nas in naših otrok.

V naših krajih, predvsem na mestih ob javnih površinah, je vse preveč nezakonito odvržene embalaže. Tukaj govorimo o plastenkah, pločevinkah, plastičnih vrečkah itd. Po odloku Občine Duplek se nepravilno odlaganje vsakega odpadka kaznuje s 400 EUR globe za posameznika in 1500 EUR globe za pravno osebo. Kot nepravilno odložen odpadki se šteje vsak odpadki (gradbeni material, zeleni odrez, plastenka, pločevinka, vrečka, ovitek, cigaretni ogorek itd.), ki je odložen tja, kamor ne spada. Torej ni odložen v domači zabojnik za smeti, koš na javni površini ali Zbirni center Duplek.

V društvu verjamemo, da si tudi velika večina naših sokrajank in sokrajanov želi izboljšanja ozaveščenosti vseh prebivalcev naše občine glede pomena ohranjanja okolja. Posledice človeškega delovanja se vedno bolj kažejo v okolju in že vplivajo na kakovost našega življenja. Čisto in urejeno okolje je tako vrednota, za katero si moramo prizadevati vsi, ki živimo v teh lepih in, lahko rečemo, tudi naših krajih.

Vljudno vabimo vse občane in občanke, ki ste pripravljene prostovoljno sodelovati pri izvedbi delovnih akcij društva Ohranimo naravo čisto, katerih namen je narediti naše kraje lepše in bolj zdrave, da kontaktirate predsednika društva na tel. št. 041 897 611 (Borut Ludvik).

Borut Ludvik

BIOTSKA PESTROST NAŠIH VRTOV

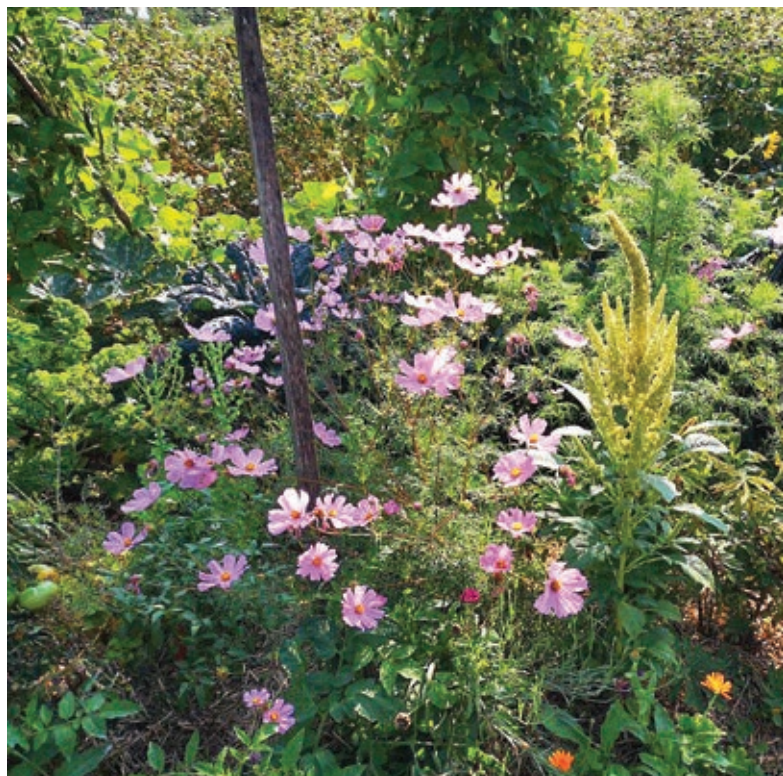
Ohranjanje narave in njene pestrosti se začne na naših dvoriščih oz. zelenjavnih vrtovih in ohišnicah.

Zakaj je biotska pestrost pomembna? Velja, da so pestri uravnoteženi sistemi stabilnejši in odpornejši. Vsi člani v ekosistemu so se z evolucijo prilagodili in imajo točno določeno vlogo. Ko je sistem siromašen, lahko zunanje spremembe, kot so na primer naši posegi ali podnebne spremembe, povzročijo veliko več škode. Če pridejo v biotsko revne naravne sisteme nezaželene vrste, se lahko te lažje preveč razmnožijo. Če neko vrsto izgubimo, jo bo v revnem ekosistemu težje nadomestila druga in ravnovesje se bo porušilo.

Si predstavljate, kako bi bilo, če bi v družbi naenkrat zmanjkalo zdravnikov, medicinske sestre pa bi bile redkost? Potrebovali bi precej časa in energije, da bi jih nadomestili s prešolanjem drugih kadrov oz. izšolanjem novih. V vmesnem času pa bi kot družba in posamezniki utrpeli precejšnjo škodo oz. pomanjkanje. Podobno je v naravi, zato je pomembno, da na vrtovih vzdržujemo čimbolj pestre združbe rastlin in živali.

Živali se na vrtu pojavljajo večinoma kot posledica naše skrbi za pestrost rastlinja, ki jim z različnimi strukturami omogoča življenje in razmnoževanje. Pester rastlinski svet tako privabi žuželke, tla, bogata z organsko snovjo, deževnike, posledično pa se začnejo pojavljati ptice, ježi, kače, kuščarji, krti, dvoživke in druge živali. Spremeni in bogati se tudi mikrosvet. V naravi je namreč vse povezano in usmerjeno k vzpostavljanju dinamičnega ravnovesja, zato bodite pozorni na pester izbor vrst in sort kmetijskih rastlin na vrtu, le-tem pa dodajte različne pester privabilne ali odvrčalne posevke (na primer: različne mešanice cvetočih rož, zelišč oz. aromatičnih rastlin). Pustite kak košček nepokošene travne ruše.

Tudi med okrasnimi rastlinami pri ohišnici izbirajte in kombinirajte čimbolj raznolike rastline: enoletnice, trajnice, grmovnice, drevesa. Zasadite različne vrste sadnih dreves. Različne vrste rastlin namreč izločajo nektar, cvetni prah, dajejo semena ali plodove, ki so hrana za raznovrstne koristne organizme, prav tako pa ustvarjajo življenjski prostor za različne makro- in mikroorganizme, ki se prehranjujejo z nezaželenimi organizmi ali pa z njimi tekmujejo za hrano in prostor.

Poleg primerne izbire rastlin lahko za pestrost živalskega sveta poskrbite tudi z ureditvijo prostora, tako da vanj vnesete različne naravne strukture, ki služijo za skrivališče ali domovanje. Lahko naredite kamnito spiralo, škarpo ali le okrasni kup kamenja. Podobno je z vejami, drvimi ali hlodi. Če imate možnost, si lahko umislite manjši ribnik. Za ježe, ptice, čmrlje in druge žuželke lahko tudi sami pripravite bivališča, krmilnice ali valilnice. Ideje zanje lahko najdete na spletu, lahko pa živali sami opazujete in skušate ugotoviti, kje in kaj bi bilo zanje najbolj primerno.

Narava je pestra in raznolika. Vsaka vrsta v naravi ima svojo vlogo. Večja kot je pestrost, lažje se vzpostavlja ta ravnovesje in zdravje nekega življenjskega prostora. Opazovanje narave in sebe je zelo pomembno, saj lahko na svojem vrtu samo tako ustvarimo sebi in svojim naravnim »pomočnikom« prijetno bivanje.

*Tamara Korošec, specialist za ekološko kmetovanje
KGZS Zavod Maribor*

UPOŠTEVANJE ZAHTEV IZ NAVZKRIŽNE SKLADNOSTI – VAROVANJE KRAJINE IN BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Zahteve iz navzkrižne skladnosti morajo upoštevati vsi kmetje, ki prejemajo plačila iz ukrepov skupne kmetijske politike.

Varovanje krajine in biotske raznovrstnosti se na področju kmetijstva izvaja na podlagi navzkrižne skladnosti. Sistem navzkrižne skladnosti je v Sloveniji prisoten že od leta 2005 in pomeni skupek minimalnih zahtev, in sicer na naslednjih področjih:

- okolje, podnebne spremembe in dobro kmetijsko stanje zemljišč;
- javno zdravje, zdrave živali in rastlin;
- dobrobit živali.

Kdo so zavezanci za izpolnjevanje zahtev navzkrižne skladnosti?

To so tisti, ki:

- uveljavljajo neposredna plačila:
 - shemo osnovnega plačila (zahtevke za izplačilo plačilnih pravic),
 - shemo zelene komponente,
 - plačilo za mlade kmete,
 - proizvodno vezano podporo,
 - plačilo za območja z naravnimi omejitvami;
- uveljavljajo plačila za ukrepe OMD, KOPOP, EK in DŽ;
- so prejemniki podpor za prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov v obdobju treh let po prejemu podpore.

Vsi zavezanci morajo na celotnem kmetijskem gospodarstvu spoštovati in izpolnjevati pravila o navzkrižni skladnosti.

Uredba o navzkrižni skladnosti (Uradni list RS, št. 97/15, 18/16, 84/16,5/18 in 81/18,38/19) tako za varovanje biotske raznovrstnosti predpisuje naslednje zahteve in standarde:

Področje A: okolje, podnebne spremembe, dobro kmetijsko stanje zemljišč;

glavna zadeva: biotska raznovrstnost, kjer je v letu 2019 prišlo do spremembe v zahtevah 29, 30 in 31 in so se s spremembo zakonodaje obveznosti izvajanja zahtev prenesle iz območij ohranjanja prostoživečih ptic na območje Republike Slovenije.

Predpisana zahteva ravnanja – PZR 2: Ohranjanje prosto živečih ptic

Zahteva navzkrižne skladnosti 29 (travniške površine):

Za ohranjanje biotske pestrosti živalskih vrst je nujno potrebno ohranjanje življenjskega prostora posameznih živalskih vrst. Najpomembnejše je preprečevanje zaraščanja travniških površin in ohranjanje razmerja med traj-

nim travinjem, njivami in gozdom.

Za vse zavezance na območju Republike Slovenije iz 4. člena te uredbe, ki imajo v obdelavi (lasti ali zakupu) travniške površine, velja, da deleža teh površin ne smejo zmanjšati na račun površin v zaraščanju.

ZAHTEVA 29: Travniške površine so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. oktobra tekočega leta.

Foto: Splet

Zahteva navzkrižne skladnosti št. 30 (travniški sadovnjaki):

Za ohranjanje biotske pestrosti živalskih vrst je nujno potrebno ohranjanje življenjskega prostora posameznih rastlinskih in živalskih vrst. Predvsem za mnoge vrste ptičev je pomembno ohranjanje vitalnosti ekstenzivnih sadovnjakov in preprečevanje zaraščanja teh površin. Za vse zavezance na območju Republike Slovenije, ki imajo v obdelavi (lasti ali zakupu) travniške sadovnjake, iz 4. člena uredbe velja, da deleža teh površin ne smejo zmanjšati na račun površin v zaraščanju. Na zatravljeni površini ekstenzivnih (travniških) sadovnjakov se vsaj enkrat na leto izvede košnja ali pašna raba zemljišč.

Foto: A. Soršak, KGZS Zavod Maribor

ZAHTEVA 30: Zatravljene površine travniških visokodebelnih sadovnjakov so vzdrževane vsaj enkrat letno, najpozneje do 15. oktobra tekočega leta.

Zahteva navzkrižne skladnosti št. 31 (mejice):

Mejice predstavljajo osnovni življenjski prostor in zatočišče za mnoge živalske vrste. Številne med njimi pomagajo zmanjševati število neželenih žuželk na okoliških kmetijskih površinah. Z ohranjanjem mejic ohranjamo življenjski prostor za te živalske vrste, z obrezovanjem in redčenjem pa preprečujemo pretirano razrast in zmanjševanje pretočnosti vodnih jarkov, če mejice rastejo ob njih. Mejice je dovoljeno obrezovati v času, ko ptice ne gnezdi, kar pomeni, da na območju Republike Slovenije obrezovanje in redčenje mejic nista dovoljeni od obdobja olistanja mejice do 30. septembra, razen na Primorskem, kjer nista dovoljeni od 15. marca do 30. septembra.

ZAHTEVA 31: Izkrčitev z dovoljenjem in obrezovanje ter redčenje samo v dovoljenem času

Foto: Splet

*Katarina Kresnik
Specialistka za varstvo okolja
Kmetijska svetovalna služba, KGZS Zavod Maribor*

KMEČKA TRŽNICA DUPEK

Potrošniki se danes vedno bolj zavedamo pomena uživanja lokalno pridelane hrane za zdravje.

Prednost tržnice Duplek je v tem, da kupec pozna pridelovalca in mu zato lažje zaupa.

Z nakupi na Kmečki TRŽNICI Duplek podpiramo domačo, lokalno pridelavo hrane.

Na tržnici ni prekupčevanja, cene so primerljive, pridelki sezonsko sveži.

Tržnica posluje vsako soboto med 8. in 14. uro.

Vljudno vabljeni!

Kupujmo domače – slovensko!

MEDO V NOVEM DOMU

Verjetno marsikdo v naši občini pogreša Medota, ki je bil »naš« kuža v režijskem obratu. Medo je zelo pogrešal Janeza, nazadnje je tudi odklanjal hrano, kljub skrbi Dorjane, Francke, sosedov in naših režijcev.

Vendar pa je sedaj tudi on srečen. Našel je topel dom in je v družbi še treh svojih soimenjakov, koz in mucka.

Več o njegovem novem domu pa v prihodnjih Novicah.

Darja Rojko

Medo z 12-letno Bibo, rešeno iz zavetišča

Foto: Dejan Kmetec

TEČEMO NARAZEN, POMAGAMO SKUPAJ

V občinski upravi in režijskem obratu smo se skupaj z direktorico občinske uprave in županom Občine Duplek udeležili tradicionalne tekaške prireditve Tek zDravo jutri, ki je tudi letos imela humanitarno noto.

Organizator teka AquaSystems je zbrano število kilometrov pretvoril v denarna sredstva, ki jih bo namenil nakupu defibrilatorja za lokalno skupnost v Dogošah

pri Mariboru. V skrbi za naše zdravje in zdravje naših bližnjih smo tokrat tekli skladno z ukrepi za omejitev epidemije, vsi sodelujoči pa smo za spomin na tek prejeli edinstvene medalje, prve v zbirki dediščine mariborskih mostov. Tek smo zaključili s skupnim druženjem in obljubo, da bomo tudi v prihodnje podarili še kak kilometer.

Foto: Mateja Mihelin Dežman

Foto: Dejan Stanko

Režijski obrat ima nov traktor, Hürlimann XA 70 SPIRIT, ki je zamenjal 30 let starega IMTa

UREDITEV ZAŠČITNE PREGRADE OB ŠOLSKI POTI

Akcija prostovoljcev društva Ohranimo naravo čisto v okviru projekta Lep je naš kraj.

Otroci spadajo med ranljivejše skupine prebivalcev, zato sta področje šolskih poti in s tem povezano učinkovito vzdrževanje šolskih poti izrednega pomena za njihovo varnost.

Šolska pot Dupleški vrh–Trgovina Kemdi pelje skozi zares krasen gozd in v našem društvu smo veseli, da jo kot takšno pogosto uporabljajo otroci na poti v šolo in domov. Prav tako jo za sprehode v naravo uporabljamo starejši občani in občanke.

Del poti na strmem delu je bil zaradi padanja gramoza na utrjeno pot in posledično večje možnosti zdrsa dokaj nevaren za uporabo. V sklopu projekta Lep je naš kraj, ki ga društvo Ohranimo naravo čisto izvaja v krajih občine Duplek, smo člani društva ob pomoči podpornikov društva namestili leseno pregrado, katere namen je preprečiti padanje gramoza, in tako narediti pot nekoliko varnejšo za uporabo. Ureditev pregrade je društvo izvedlo v dogovoru s predstavniki Občine Duplek, ki upravlja z omenjeno infrastrukturo oz. šolsko potjo.

Priprava terena pred namestitvijo pregrade Foto: Maks Mavri

Pri izbiri materiala za izdelavo pregrade smo si želeli uporabiti material, ki bi bil karseda usklajen z okoljem šolske poti, ob tem pa bi seveda dobro opravljal svojo funkcijo.

Za izdelavo pregrade smo uporabili stebila posušenih smrek (sušice) Foto: Nina Šauprel

Uporabili smo tudi PVC gumbasto folijo, ki bo zagotavljala dve funkciji. To sta zaščita lesa, ki ob stalnem dotiku z vlago ni najbolj obstojen, in preprečitev padanja gramoza skozi debela. Za povezavo in pritrditev debel na podlago smo uporabili železne palice premera 16 mm, ki smo jih montirali skozi luknje, ki so se navrtale v debela na razdalji približno 1,7 metra.

Priprava lukenj, skozi katere smo kasneje umestili železne palice. Foto: Nina Šauprel

Za celotno pripravo in namestitev pregrade ob šolski poti smo člani ter podporniki društva v svojem prostem času oddelali 68 prostovoljnih ur. Nabavo materiala za nameščeno pregrado, ki v dolžino meri kar 22 metrov, je društvo financiralo iz lastnih virov. Upamo, da bo nameščena pregrada služila svojemu namenu.

Spodnji del pregrade Zgornji del pregrade Foto: Nina Šauprel

Zavedamo se, da je teren nad in pod šolsko potjo zelo nestabilen, kar povzroča posedanje poti na določenih delih. Želimo si, da bi upravljalec te infrastrukture pristopil k dolgoročni in kvalitetni rešitvi omenjene težave. Vsem občankam in občanom, tako mladim kot tistim manj mladim, želimo veliko varnih in mirnih sprehodov skozi ta krasni gozdiček.

Borut Ludvik
Članice in člani društva Ohranimo naravo čisto

VRNIMO MEJICE V KULTURNO KRAJINO

Mejica, živica, živa meja, zeleni pas, omejek, seča, zgraja, remiza; to je nekaj najbolj poznanih izrazov za mejice.

Mejice so nastale kot rezultat nege kulturne krajine in so prvotno imele funkcijo razmejevanja zemljišč, zlasti pašnikov in polj. Mejice pa imajo poleg gospodarskih koristi, ki jih nudijo človeku, tudi neprecenljiv ekološki pomen.

Mejica je pas drevja, grmovja in visokih zeli, ki razmejuje – ločuje različne dele zemljišča. Še najbolj je podobna gozdnemu robu. Dandanes so mejice v nižini skoraj povsod izginile iz kulturne krajine, kar se kaže tudi v spremembi mikroklimi. Mejice namreč močno zmanjšujejo vpliv vetra na ravnini, zmanjšujejo izhlapevanje, preprečujejo zmrzal in erozijo. Z izsekavanjem mejic smo uničili pomemben ekosistem kulturne krajine, tudi njeno podobo, in jo ekološko osiromašili do skrajnosti.

Pomen mejic

Poleg gospodarskega in estetskega pomena v kulturni krajini ter vpliva na mikroklimo imajo mejice še veliko ekološko vlogo. V mejicah najdemo zatočišča mnoge živali: od sesalcev (divjadi) do ptic, dvoživk, plazilcev in številnih žuželk. Tem živalskim skupinam je mejica edino življenjsko prebivališče (habitat) sredi več ali manj »sterilne« monokulturne krajine. V mejicah živijo tudi mnoge žuželke oprasovalke (divje čebele, čmrlji, metulji), ki oprasujejo kulturne rastline na poljih in v sadovnjakih, pa tudi različni plenilci, denimo hrošči, stenice, polonice itd., ki plenijo zlasti listne uši.

Mejice nudijo tudi različen les za vrtničkarje, pletarsko obrt in kurjavo. Bogate so s sadeži, kot so npr. šipek, rumeni dren, črni trn, glog, češmin, pa tudi različnih zdravilnih rastlin ne manjka. Torej, v mejicah živijo različne živali in rastline, ki vzdržujejo dinamično naravno ravnovesje v kulturni krajini in bogatijo pestrost vrst – biodiverziteti. Na žalost se tega vse premalo zavedamo.

Vrnitev mejic

Skrajni čas je, da ohranimo tiste mejice, ki so skoraj po čudežu še ostale med našimi polji. Kmetje se bodo mora-

li zavestno odločiti in pri vsaki kmetiji mejicam nameniti pas zemlje ob poteh, odvodnih jarkih, med parcelami in podobno. Takšne pasove sploh ni potrebno umetno zasajevati. Pustimo jih le brez košnje, torej spontani zarasti (sukcesiji), in v nekaj letih bomo imeli zametek mlade mejice. Lahko pa tu in tam zasadimo kakšno divjo jablano (lesniko), divjo češnjo ali staro sorto hrušk (tepke). Mejica mora biti dovolj široka (najmanj 2 m) in gosta, da nudi živalim kritje in zatočišče. Izsekavanje mejic na način, da puščamo le posamezna drevesa, čemur smo priča dandanes, je ekološko nesprejemljivo. Tako ustvarimo »mrtev« drevored. Mejico oz. nekoliko širšo živo mejo lahko zasadimo tudi okoli domače hiše ob ograji ali namesto ograje. Boste videli, koliko življenja bomo s preprosto zasaditvijo domorodnega drevja in grmovja pritegnili k hiši.

Mejica kot pridobitev

Z raziskavami v tujini so ugotovili, da ob zasaditvi mejic na polju ni bilo negativnih učinkov. Celo nasprotno. Pridetek se je na poskusni površini, ki jo je obdajala mejica, celo povečal za 8 odstotkov v primerjavi z ostalimi kontrolnimi površinami brez mejic. Mejice so sestavni element sonaravne pridelave hrane. Sodobno kmetijstvo bo moralo spremeniti svoj »industrijski« način obdelovanja zemlje. To ne velja samo za Slovenijo, temveč tudi širše. Prav od vsakega posameznika je odvisno, kdaj bomo spremenili svoje navade in prakso. Naj zaživi moto: Na vsako kmetijo mejica!

Ohranjanje in vzdrževanje mejic opredeljuje tudi Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 in naprej, v katerega se lahko vključijo kmetje, ki z ukrepom kmetijsko-okolijskih-podnebnih plačil (KOPOP) podpirajo kmetijstvo v sonaravni funkciji. Vsak kmet živi od svoje zemlje, dela in darov, ki jih daje narava, zato bodimo prijazni do narave in vzdržujmo ter ohranjajmo njeno biološko pestrost. Tudi z vrnitvijo mejic v kulturno krajino.

Franc Bračko

Dolga, široka in bujna mejica zagotavlja vso ekološko pestrost v kulturni krajini

Foto: Franc Bračko

»DELO KMETA ALI VRTNARJA LAHKO PREDSTAVLJA PRIVILEGIJ.«

Z Ireno Lenič o skrivnostni moči narave, eko kmetovanjem in še čem.

Korona čas nam je v zadnjih tednih in mesecih rahlo obrnil življenje na glavo, enim bolj, drugim manj. Največja vrednost te korona krize, v katero je zdrsnil svet, pa je, da smo imeli priložnost za razmislek o tem, kaj je v življenju resnično pomembno, kako smo medsebojno povezani in do katere mere zmoremo delovati sami, če sploh. Soodvisnost smo lahko najbolj občutili prav pri prehranski verigi. Kdor ima vsaj vrtniček, je že na boljšem kot tisti, ki živi v bloku. V primeru izpada se še najbolje godi kmetom, ki so glede tega samooskrbni. Kaj pa bi se zgodilo s tistimi, ki so odvisni od supermarketov in trgovin z uvoženo hrano? Verjetno je o tem razmišljal marsikateri blokovski prebivalec. Odgovor se ponuja kar sam od sebe. Treba je oditi nazaj na zemljo in jo pričeti obdelovati. Seveda pa to ne gre z danes na jutri. A tisti, v katerem se je prebudil klic »nazaj k naravi«, bo morda resno razmislil o tem.

Nekateri so ta klic zaznali že pred leti in mu sledili. Ena takih je gospa Irena Lenič, domačinka iz Zgornje Korene, ki je uspešno preživela trda leta priprav na ekološko kmetovanje v časih, ko je prevladovalo splošno mnenje, da se gredo take stvari samo romantiki. Zakaj pa bi se človek mučil, če lahko dobi v trgovskem centru vse, kar mu srce poželi, pa še ceneje je in brez napora. No, pa se je izkazalo, da lahko nepričakovani dogodki povsem spremenijo tok stvari in kmetovalci – ekološki, integrirani ali navadni – dobivajo vedno večji pomen. Ekološko kmetovanje zahteva nekoliko več nege zemlje in pridelkov, ker mora biti vse v skladu s strogimi predpisi, zato sem se namenila povprašati gospo Ireno Lenič o njenem delu, saj postaja Didaktična ekološka kmetija Lenič vse bolj prepoznavna v lokalnem okolju in širše. V lanskem letu je izobraževalni zeliščarski krožek pod njenim vodstvom po zaključenem delu pripravil tudi razstavo v Knjižnici Duplek.

Gospa Irena, najprej bi se dotaknili aktualne situacije, v kateri smo se znašli. Kako močno vas, ki imate svoje zemljišče, na katerem lahko pridelujete sadje in zelenjavo, torej hrano, v resnici prizadene takšen izklop države, ko ne moremo hoditi naokoli, ko v trgovinah začne primanjkovati raznih prehranskih izdelkov in podobno? Kako ste doživeli čas izolacije zaradi koronavirusa, ki niti ni bil tako dolg? Kaj bi se zgodilo, če bi takšna situacija trajala dlje časa?

Včasih ob kopici skrbi ali ovir, s katerimi se v življenju na različnih področjih srečujemo, pozabimo, kaj pravzaprav pomeni živeti v našem okolju. Vse postane samoumevno in delo predstavlja zgolj napor. Takšnih trenutkov je bilo pri meni sicer res malo. Stik z zemljo na naši kmetiji mi je vedno predstavljal vir energije in vsak dan znova sem hvaležna za ta košček raja. Ljubezen do dela v naravi me žene naprej. Zavedam se, kako drugače bi lahko bilo in kakšna sreča je imeti vrt, sadovnjak ali njivo. V času korone je to postalo še toliko bolj očitno. Ne zgolj zaradi svobode gibanja, temveč predvsem zaradi neodvisnosti od trgovin. Če ne že prej, je sedaj zagotovo veliko ljudi spoznalo, da lahko delo kmeta ali vrtnarja predstavlja

celo privilegij, ne zgolj utrujenosti po dolgem dnevu. Čeprav je kmetija majhna, smo samooskrbni in se naš vsakdan kljub koroni ni ustavil, ni nas skrbelo, kako dolgo bo izolacija trajala. Vsaj z vidika polnih ali praznih trgovinskih polic ne. Kmetija nam nudi vse osnovno za preživetje. Kar bi si zaželeli dodatnega, smo si lahko priskrbeli pri drugih kmetih v občini. Če bi situacija trajala dlje, bi postalo res težko zaradi omejitve stikov z vnuki, sicer nas pa korona ni prizadela. Povsem drugače je bilo za mlajšo hčerko, ki je bila prvič povsem odvisna od španske zelnjave v trgovinah.

Irena Lenič

Foto: Nataša Lenič

Pa pojdiva na začetek. Kje je bil začetek tega odnosa med vami in naravo, zakaj ste se odločili prav za ekološko kmetovanje, ki je, kolikor poznam stvari, zahtevnejše v primerjavi z integrirano pridelavo ali tisto brez certifikatov.

Ljubezen do narave se je v meni prebudila že v otroštvu, ko sem na domačem travniku nabirala šopke cvetlic za mamo ter odkrivala brezmejno lepoto sveta in njegovih skrivnostnih čarov. Sčasoma sem doumela, da cvetlice niso zgolj lepe in dišeče, ampak tudi blagodejne, da lahko ljudi zdravijo in poživljajo. Vse bolj sem se poglobljala v vedo o zdravilnih rastlinah in zeliščarstvu. Nabirala sem zelišča od zgodnje spomladi, nekatere pa pričela vzgajati na svojem vrtu. Grede na vrtu so moja posebna ljubezen in veselje. Ta prebujenost in zanimanje o moči narave je prav gotovo nastala zaradi maminih pripovedovanj o tem, kako jo je ozdravil gospod Korošec, ko je bila otrok. Še danes se marsikdo spomni gospoda Korošca, znanega zdravilca zeliščarja iz Voličine. Na pomoč so ga poklicali tudi moji stari starši, družina Šalamun iz Lormanja.

Moja mama je bila stara že skoraj dve leti in pol, ko še vedno ni hodila. V toplih poletnih mesecih leta 1928 je tako ob reki Pesnici v Lormanju, kjer je bila domačija Šalamunovih, gospod Korošec pričel z njo naslednjo terapijo: najprej kopanje v reki Pesnici, iz vode za nekaj časa v pesek na brežini reke, tako da so jo zakopali do pasu, nato ponovno v vodo, v pesek, v vodo ... večkrat na dan ob toplih ali vročih dneh. Trud se je obrestoval, ob ljubezni, energiji sonca, vode in peska je mama tistega poletja shodila. V tem prepoznam moč narave in našega duha. V vseh teh letih sem dobila veliko odgovorov na svoja tiha vprašanja v zvezi s skrivnostjo in močjo narave. Iz leta v leto sem si nabirala najrazličnejše izkušnje na različnih področjih: vrtnarjenje, učenje iz narave ... Če znaš dobro opazovati rastline in živali, se lahko od njih ogromno naučiš. Ob upoštevanju zakonitosti narave in ljubezni do vsega živega je bila odločitev za ekološko kmetovanje samoumevna.

Mislím, da bo ta zgodba z vašo mamo zelo zanimiva za bralce Novic. Ampak vaša poklicna pot ni šla takoj v smeri kmetovanja, še posebej ekološkega. Kdaj pa je potem nastopil trenutek odločitve, lahko bi rekli točka preloma, da ste se resno lotili projekta ekološkega kmetovanja?

Res je. Končala sem trgovsko šolo za blagovni promet. Zaposlitev sem dobila v podjetju Feromoto. Po razpadu Jugoslavije sem se po nekaj letih redne zaposlitve znašla na zavodu za zaposlovanje. Na začetku je bil to velik stres, vendar sem se hitro sprijaznila in poskušala razmišljati pozitivno. Videla sem priložnost na kmetiji in z mislijo, da bi brezposelnost čim prej in kar najbolj koristno premostila, sem sklenila, da ljubiteljstvo postane moje vsakdanje delo. Naenkrat se je vse spremenilo. Imela sem veliko priložnosti, časa za izobraževanje, redno sem se udeleževala strokovnih predavanj za kmete na Kmetijsko gozdarskem zavodu v Mariboru ter se odločila za prekvalifikacijo in se vrnila v šolske klopi. Na Srednji kmetijski šoli sem si pridobila naziv vrtnarski tehnik – cvetličar. Novo pridobljeno znanje sem lahko združila z leti izkušenj in dodatnih izobraževanj. Leta 1998 se je ustanovilo Ekološko združenje severovzhodne Slovenije, v katerega sem se včlanila in vključila kmetijo Lenič v postopek certificiranja ekološkega kmetovanja. To pot sem nadaljevala po vseh smernicah ekološkega kmetovanja neprekinjeno vse do danes.

Bi lahko malo opisali, kaj čaka bodočega ekološkega kmeta, pridelovalca, kje so pasti, kaj zahteva država, koliko časa je trajalo do prvega certifikata, skratka postopek.

Kmetija je bila dve leti pod nadzorom s kontrolno številko kmetije 016/99, kar je bilo istočasno prvo potrđilo o opravljeni kontroli pri Kmetijskem zavodu Maribor. Prvi certifikat kot ekološka kmetija smo prejeli leta 2000. Takrat sta bila pogoja za vključitev status kmeta ter sodelovanje na izobraževanjih za ekološko kmetovanje v prehodnem obdobju. Z vključitvijo v EKO kontrolo moramo voditi knjigo zapisov za ekološke kmete. Evidenca mora biti skrbno vodena, kar v primeru rastlinske pridelave pomeni zapisovanje vseh opravil od setve do žetve. Voditi je treba torej evidenco o dokupih semen, pridelanih lastnih semenih, kdaj so pobrana, koliko česa je bilo pridelanega, evidenco o gnojilnem načrtu, zaščiti rastlin

pred boleznijo in škodljivci. Le na tak način je zagotovljena sledljivost. Pri živinoreji je potrebno voditi stalež živali na kmetiji, prihod in odhod živali, zdravljenje, dnevnik izpusta in dokup krme. Prav tako je potrebno voditi evidenco predelave in trženja, receptur, zalog proizvodov, seznam odjemalcev in proizvodov surovin. Potrebno je imeti tudi knjigo pritožb ter priporočil.

Kontrolna služba za certificiranje pride nenapovedano, vsaj enkrat letno. Certifikat izdaja Inštitut za kontrolo in Certifikacijo Univerze v Mariboru na osnovi kontrol, ki jih predpisujejo 29(1) člen Uredbe (ES) št. 834/2007 in priloga XII Uredbe (ES) št. 889/2008 ter Pravilnik o ekološki pridelavi. Prijavni obrazec za kontrolo in certifikacijo moramo kljub sklenjeni pogodbi s kontrolno organizacijo izpolniti vsako leto, najkasneje do 31. 12. Vse potrebne in dodatne informacije dobimo pri kontrolni službi ali kmetijski svetovalni službi.

Didaktična ekološka kmetija Lenič

Foto: Nataša Lenič

Kako pa je potem s prodajo pridelka? Se lahko ljudje obrnejo na vas direktno, ste v kakšni zadrugi? Od kod vse prihajajo vaši odjemalci?

Kot rečeno, je naša kmetija samooskrbna. Pridelujemo različne vrtnine in dišavnice. Poletne in jesenske pridelane presežke vrtnin in sadja ponudimo v obliki košaric. Od leta 2012 sodelujem z Društvom za razvoj humanistike, Zofijinimi ljubimci, v projektu partnerskega kmetovanja – alternativni obliki prehranske mreže oziroma distribucije hrane od kmeta do skupine posameznikov. Takšno kmetovanje podpira lokalno ekonomijo, skrbi za

malega kmeta, odpravlja marketinški riziko spreminjanja cene pridelka, prispeva k čim manjšemu ekološkemu odtisu in istočasno povezuje ter krepi stike s primestnim in mestnim prebivalstvom. Vrača tradicionalno kulturo pridobivanja hrane, skrbi za ohranjanje biotske pestrosti in poziva k odgovornemu ravnanju s kmetijsko zemljo. Odjemalci lahko kadarkoli pristopijo k partnerstvu. Vključeni so v proces pridelave in kot prostovoljci občasno sodelujejo pri raznih delih na kmetiji.

Pogovarjali sva se tudi o predaji znanja, ki je pomemben del projekta Ekološke didaktične kmetije Lenič, ter vpetosti v lokalno skupnost. Lansko leto ste pričeli z zeliščarskimi krožki in po končanem projektu pripravili razstavo v Knjižnici Duplek. Kakšne oblike izobraževanja ali prenosa znanja prakticirate?

Že vrsto let izvajam delavnice za otroke, saj dojemam ekološko kmetijo kot učno delavnico varstva narave. Menim, da je ekološka kmetija najboljša učilnica, kjer se otroci prek čutnih doživetij z vidom, sluhom, vonjem in tipom naučijo, kako se prideluje hrana, ki je naravi in živalim prijazna, kako se z naravo sodeluje in kaj pomenijo agresivni posegi v naravo. V lanskem letu sem pričela z zeliščarskim in kuharskim krožkom. S tem nudim sodelujočim možnosti neformalnega in sodelovalnega učenja. Ciljna skupina so pripadniki vseh generacij, ob tem bi namreč tudi zagotovili prenos znanja in izkušenj na mlajše generacije.

Imate tudi letos v načrtu kakšen učni krožek?

Zeliščarski krožek bom izvajala tudi letos. Glavni cilj krožka je poglobiti zanimanje za zdravilne rastline, pri tem se osredotočamo na prepoznavanje in pravilno uporabo zdravilnih zelišč, nabiranje zdravilnih zelišč, uporabo zelišč v naravni kozmetiki (izdelovanje krem, tinktur), prepoznavanje invazivnih rastlin, kategorizacijo rastišča zelišč, organizacijo razstave zelišč za širšo javnost. Letos bom dodatno izvajala krožek o užitnih divjih rastlinah, pri čemer je cilj sodelujoče seznaniti z divjo užitno hrano, torej hrano, ki raste v naravi – v gozdu ali na travnikih. Osredotočali se bomo na prepoznavanje, kvalificiranje, pravilno nabiranje in uporabo v kulinariki, del krožka je tudi sestavljanje receptov in izmenjava le-teh. Prepoznati užitne rastline v naravi je lahko neprecenljivo znanje, kadar ne želimo biti povsem odvisni od trgovin. Natančnih terminov izvajanja še nisem določila, zbiram pa že prijave. Vsi zainteresirani se lahko obrnejo neposredno name preko e-pošte: irenenic.eko@gmail.com ali telefona: 040 882 479.

V kolikšni meri država podpira ekološke kmete, je ta pomoč primerna ali se ekološki kmetje srečujete s kakšnimi težavami na birokratski ravni?

Na to vprašanje težko odgovorim v celoti, saj ne uveljavljam zahtevkov za dodelitev plačilnih pravic pri Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja. Že vrsto let se ukvarjam s permakulturo, to je pa tudi razlog za zmanjšane kultivirane površine na kmetiji, ki so pogoj za ustreznost predpisanih uredb.

V čem je torej razlika med eko kmetovanjem in permakulturo? Lahko malo natančneje opišete princip? Kako se borite s tako imenovanimi škodljivci, npr. rdečimi polži, ušmi, voluharji ...?

Permakultura je način, s katerim ustvarjamo uravnotežena človekova okolja. Temelji na opazovanju naravnih

okolij, na modrosti, ki jo vsebujejo tradicionalni načini kmetovanja, ter na sodobnih znanstvenih in tehnoloških spoznanjih. Cilj je ustvariti ekološka okolja, ki bi lahko ekonomsko preživela, ki bi sama krila svoje potrebe, ki ne bi bila izkoriščevalska in ki bi bila na ta način na daljši rok uravnotežena. Permakultura upošteva prirojene lastnosti rastlin in živali ter jih kombinira z naravnimi značilnostmi pokrajine; ureja jih tako, da pomaga oskrbovati tako mesto kot podeželje. Pri tem uporablja vsako, še tako majhno površino, ki je primerna za obdelovanje.

V permakulturi razumemo živali kot pomočnike na vrtu. Netopirji, ježi, krmi, rove, ptice, race, pikapolonice, trepetavke, senice, pajki, krastače ... Vrtnar mora spoznati svoje prijatelje in pomočnike, če želi z njimi uspešno sodelovati. Kjer se naravno ravnovesje ponovno vzpostavi, ostanejo škodljivci v znosnih mejah. Te živali bodo delale za nas, če jim le omogočimo in ustvarimo ustrezne življenjske razmere: na drevesih ptičje gnezdilnice, hotel za žuželke, veje in listje pod grmovjem za zavetišče ježkom, nameščanje kamenja ... Polži, na primer, ne spravljajo vrtnarja zgolj v obup, imajo tudi koristno mesto v ekosistemu. Kjer so na vrtu razkrajajoče se rastline ali mrtve živali, se polži ustavijo in jih lahko poberejo ter ne gredo potem naprej na zdrave rastline. Tega biovrtnar pri vseh svojih razmišljanjih o zatiranju polžev ne sme pozabiti. Naravni sovražniki polžev so ježi, krastače, slepci, rove, ptice, race. Polžja jajca žrejo predvsem stonoge in strigalice. Ker potrebujejo polži veliko vlage, se podnevi skrijejo pod vabe: lesene deske, velike liste in podobno. Okoli ogroženih rastlin potrosimo apno, kamninsko moko ali lesni pepel. Ta ukrep pa seveda pomaga zgolj v suhem vremenu. Pri permakulturi je prav tako potrebno upoštevati pomen plevela. Če ima vsak škodljivec svoje dobre lastnosti, je tudi plevel na vrtu cenjen. Mešani pleveli dajejo odličen kompost, izpulimo jih in jih kot zastirko položimo med gojene rastline.

Hoteli za žuželke? Sliši se zelo slikovito.

Ja, točno tako. Hotel za žuželke je hišica, v kateri lahko prebivajo žuželke, ki jih nujno potrebujemo za opravevanje: čmrlji, ose, pikapolonice in druge. Za čebele imamo čebelnjake, za druge žuželke pa napravimo malo hiško iz delov opeke in lesa z luknjami, kamor se lahko zalezejo in si naredijo svoj bivalni prostor, zavetje, tudi za prezimitev, hiško pa prekrijemo s strešico, ki je lahko lesena ali iz slame. Vrtnarji, ki želijo zagotoviti rastlinam opravevanje, naj namestijo takšen hotel za žuželke čim bližje svojemu vrtu. Naravne zakonitosti so takšne, da lahko tiste živali, ki se sprejemajo med sabo, tudi sobivajo in tako poskrbijo za ravnovesje.

Kako pa je vaša družina vpeta v delo na Didaktični ekološki kmetiji Lenič?

Vsak pomaga, kjer lahko. Mož skrbi za rastlinjake in vse tehnične izzive, ki jih sama ne morem premagati, hčerki pa za dodatno ponudbo. Na kmetiji stoji leta 1938 zgrajena kmečka hiška iz zbite (butane, štesane) ilovice, ki smo jo začeli leta 2016 renovirati. Pri tem nam je pomembno predvsem, da uporabljeni materiali pustijo čim manjši ekološki odtis, da so vzeti iz okolja (ilovica je na primer izkopana tik ob hiši, voda za gradnjo je speljana iz ribnika, slamo dobimo od sosednjih kmetov) ter da so – kadar je to mogoče – materiali ponovno uporabljene. S tem pripoveduje vsako okno in vsak kos pohištva

Mednarodni mladinski tabor na Ekološki kmetiji Lenič

Foto: Katja Lenič Šalamun

tudi svojo zgodbo. Cilj obnove je vzpostavitev manjšega izobraževalnega centra. Hiše iz ilovice, ki so bile včasih prisotne v vsaki slovenski vasi, so danes redki zgodovinski, arhitekturni in etnološki spomeniki. V zadnjih letih širimo izobraževalne aktivnosti predvsem v smeri ozaveščanja o naravni gradnji in okoljskih, socialnih ter ekonomskih vidikih trajnostnega razvoja. Leta 2018 smo imeli na kmetiji tudi mednarodni mladinski tabor v okviru programa Erasmus+.

Mednarodni mladinski tabor? To pa že presega lokalne okvire. Lahko kaj več poveste o tem?

Z Društvom Nacekova hiša, ki sta ga oživel hčerki, smo organizirali že dva evropska projekta v obliki mednarodnih mladinskih izmenjav programa Erasmus+. Mladi iz Velike Britanije, Španije, Avstrije, Makedonije in Bolgarije so poleti 2017 in 2018 deset dni bivali in delali na naši kmetiji. Seznanjali so se z ekološkim pridelovanjem, pomenom partnerskega kmetovanja, tehnikami naravne gradnje in čarobnostmi naše občine. Spali so v šotorih, zunaj smo pripravili tuše, sanitarije in letno kuhinjo, v kateri so si kuhali sami. Ker so bili iz različnih držav, so svoj jedilnik popestrili z jedmi iz svojih matičnih okolij, tako da smo okušati tudi mednarodno kuhinjo. To mi je bilo od vsega celo najbolj všeč. Krožili so po celotni kmetiji in se učili različnih kmečkih opravil. Zvečer so se družili ob ognju, prepevali, igrali na kitaro in bobne. Nikoli niso razgrajali, vseskozi so bili zelo kulturni v svojem vedenju, primerno okolju. Bilo jih je 25 iz petih evropskih

držav in bilo je zelo živahno. Tudi letos julija je bila načrtovana mladinska izmenjava, ki pa smo jo zaradi izbruha epidemije prestavili na prihodnje leto. Teme prihodnje izmenjave bodo lokalno pridelovanje hrane, ozaveščanje o pomenu kmetij in povezovanje s kmeti, pri čemer bi želeli v projekt vključiti čim več kmetij v občini.

Ali tudi lokalna mladina kaj sodeluje na teh taborih?

Zelo bi bila vesela, če bi k sodelovanju pridobili mlade iz naših vasi. Vljudno vabim, da se nam pridružijo vsi, stari med 18 in 25 let, ki si želijo izmenjave mnenj, idej in pogledov z mladimi iz Španije, Grčije in Avstrije. Ti so že najavljeni. Vse zainteresirane prosim, da nas kontaktirajo preko e-maila: nacekova.hisa@gmail.com. Omenila sem zgolj nekaj vidikov delovanja in sobivanja na naši kmetiji, zato vabim vse tiste, ki bi želeli izvedeti in videti več, da nas obiščejo. Kmetija je namreč najboljša učilnica, saj je šolska zgradba prostrana narava, učitelji pa so zlato polje, zeliščni vrt, pisan travnik ter skrivnosten gozd.

Gospa Irena, hvala za ta izčrpen pogovor. Prepričana sem, da bo marsikoga pritegnil in da bo nagovoril tudi mlade. Zdaj vedo, kje in kako lahko koristno preživijo svoj prosti čas in se naučijo še kaj za življenje. Želim vam veliko veselja pri vašem delu s kmetijo in mladino.

Tatjana Jamnik Pocajt, vodja Knjižnice Duplex

Ponosni mladi »kmetovalci«

Foto: Katja Lenič Šalamun

BOGASTVO PRIPOVEDK DUPLEKA Z OKOLICO

O čarovnicah, vitezu Kresniku in pesjanih iz naših krajev.

Že kot majhna deklica sem zelo rada poslušala pripovedke in druge pripetljaje, ki so mi jih pripovedovali sorodniki. Najraje kar pripovedke o dupleških čarovnicah in kunštnih ženah, ki so se mi zdele še posebej skrivnostne in so segale onkraj zdrave pameti. Nemara so me prav zaradi tega še posebej vznemirjale. Pripovedovali so mi o kunštni ženi, ki je staršem svetovala, kako pomiriti cmerave otroke. Tako so pripovedovali: najti je bilo treba krastačo in jo vreči čez hišo, pa so se otroci nehali kremžiti in točiti solze.

Čarovniški kongres na Donački gori

V Dupleku je živela čarovnica, ki je bila vedno oblečena v belo. Sredi noči je na prostem zakurila ogenj in čarala. Pa še o eni drugi coprnici sem slišala pripovedovati, imena si žal nisem zapomnila. Ta čarovnica ni bila hudobna, bila je prijazna in je veliko čarala. Vsako jutro se je odpravila na polje. In po polju je tako dolgo hodila, da je prišla

domov z mokrim krilom. Ko je bilo krilo dovolj mokro, je bilo doma vsega dovolj: krompirja, čebule, fižola in graha. Prijazna dupleška čarovnica je domačinom dajala razne nasvete. Če se svinja za mladiče ni zmenila, je zaskrbljeni kmetici svetovala, naj si okoli vratu zaveže moževne hlače. In svinja je spet vzljubila pujske. Pa še eno drugo coprnijo je znala narediti. Krav ni imela, mleka pa vedno polno vedro. Kakopak, saj je bila čarovnica! Domačini so jo videli, kako je sedela na stolici, obraz pa so ji prekrivali štrnasti lasje. S stropa je visela vrv, ko pa je vrv pocukala, je priteklo mleko.

Tudi o celi vrsti drugih čaranj sem slišala pripovedovati. Čarovnice so se zbirale na križpoteh, kjer so uganjale razne coprnije, in tam jih res ni bilo pametno srečati. Če pa si jih vendarle zmotil, so te začarale, da si celo noč iskal pot domov. So pa dupleške čarovnice sodelovale tudi na drugih čarovniških shodih in celo na največjem čarovniškem kongresu, ki naj bi potekal na Donački gori. Donačka gora, ki ji danes pravimo tudi štajerski Triglav, je bila nekoč glavno shajališče čarovnic. Sem so prihaja-

Papež Leon Veliki in kralj Atila. Slika v Vatikanu. Med najznamenitejšimi Rafaelovimi slikami v Vatikanu sta tudi papež Leon Veliki in Atila. Grozni hunski kralj Atila, ki naj bi celo na Vurberku dvakrat prespal, je prišel s svojo vojsko leta 452 pred Rim. Papež Leon je odvrnil Atilo od Rima. Vir: Dom in svet 1893, letnik 6, številka 11

le čarovnice, pa tudi kak čarovnik. Prišle so iz Slovenskih goric in seveda iz Dupleka. Pripeljale so se na metlah, iz bližnjih krajev pa so navadno prisopihale kar peš.

V te pripovedke sem se zelo vživela in s prijateljico iz otroških dni, sosedo Jožico, sva uganjali najrazličnejše vragolije ter se prepustili otroški domišljiji. Tudi metle, ki sva jih našli v očetovem hlevu, sva zajahali, le da z njimi nisva poleteli po zraku, ampak sva pristali kar na trdih tleh, z buško na glavi in modricami po nogah in rokah, da sva včasih res izgledali kot pravi bojevnici. Prijateljici sva ostali vse do današnjih dni, in moj oče se, ko naju zagleda skupaj, čisto vedno spomni najinih »čarovniških« podvigov.

Vurberk – mitološko središče Slovenije

Duplečani, ki so bili že nekoliko v letih, so vedeli povedati tudi o drugih nenavadnih rečeh in pojavih. Osrednjo vlogo v teh zgodbah so imeli duhovi, sploh če kdo ni umrl naravne smrti in je bil ubit, ali pa je naredil samomor. Strašilo naj bi pri kakih verskih znamenjih, pri Nackovem križu v Sp. Koreni pa naj bi enkrat videli celo vruga s kopiti! Ljudje so radi kakšno pribili o strašenju na starih gradovih. Nikoli nisem slišala, da bi strašilo na vurberškem gradu, kar še ne pomeni, da takih slučajev ni bilo. Zaradi uničenja gradu je verjetno šla v pozabo tudi kakšna taka pripovedka. Sem pa slišala, da je strah lomastil po hrastovškem gradu v soseščini Dupleka. Nekeč naj bi v hrastovškem gradu živel okrutni grof, ki je s svojimi podložniki zelo grdo ravnal. Ko je umrl, sta mu zrasla dva čekana, telo pa je potemnelo. Njegov duh naj bi tamkajšnjim in okoliškim prebivalcem naganjal strah v kosti še mnogo let kasneje.

Ko sem kot majhno dekletce poslušala različne pripovedi, seveda nisem vedela, da sem doma v mitološkem osrčju Slovenije! In roko na srce: tega nisem slutila, vse dokler nisem prebrala nekaj izvrstnih del žal že pokojnega slovenskega etnologa dr. Zmaga Šmitka, ki je Vurberk z okolico umestil v mitološko središče Slovenije! Žal pa je večina starejših pripovedk, ki izvirajo iz tega zgodnjega obdobja, danes med ljudmi bolj malo poznana. Tu in tam se starejši ljudje še spominjajo prigod o vurberškem Kresniku, mitološkem junaku, ki je živel na vurberškem gradu. Vitez Kresnik naj bi imel nadnaravne sposobnosti in si je lahko nadel celo živalsko podobo ali postal neviden. To svojo moč je spretno izkoriščal v bojih proti različnim hudobnim čarovnikom in kačji kraljici, ki je prežala na Vurberk. Ko je Kresnik premagal zle coprnike, kačjo kraljico in zmaje, je bilo vsega v izobilju, z neba pa se je usula zlata pšenica.

Kdo so bili pesjani?

In če se kdo še spominja kakšne prigode o Kresniku, pa to ne velja za prigode o pesjanih, ki so se tod potikali in plenili. In kdo so bili pesjani? V ljudskih pripovedih so bila to bitja s človeškim telesom in pasjo glavo, ki so lovila kristjane in se hranila z njihovim mesom in krvjo. Ljudstvo jim je nadelo zločesto obliko, saj so pesjani po ljudskem pripovedovanju ponazarjali zlo.

Med nami danes več ne živi pripoved o hunskem vojskovodji Atili, ki je v 5. stoletju prignal v naše kraje divje Hune. Grozoviti Atila, ki so mu pravili Šiba božja, je s svo-

jo vojsko požigal vasi in za seboj puščal opustošena in razdejana nekoč imenitna mesta, zato ni nič nenavadnega, da mu je ljudstvo tudi nadelo nenavadno in strašno podobo.

Kot pravi etnolog Šmitek, naj bi se strašni vladar rodil človeški materi, neki kraljični, in pasjemu očetu. V starih virih sem zasledila, da je ta strašni vladar Atila na vurberškem gradu celo dvakrat prespal. Ker je bila Atilova vojska strahovita in silna, se je tudi pri nas ohranil rek, »da trava ni več ozelenela tam, kamor je udarilo konjsko kopito«. Po ljudskem izročilu naj bi bil Atila pokopan v nekem kraju blizu Radgone. Pokopali naj bi ga v trojni krsti iz zlata, srebra in železa, z njim pa tudi zaklade, ki jih niso našli niti najbolj zagrizeni iskalci s svojimi najrazličnejšimi tehničnimi pripomočki. Najbrž so Atili prav zaradi njegove krvoločnosti in zaradi krutosti njegovih vojakov ljudje začeli pripisovati živalske značilnosti. Župnik Matej Slekovec je v svoji imenitni zgodovinski črtici, ki jo je napisal leta 1889, označil za pesjane Obre ali Avare ter naposled še Madžare, ki so v naše kraje prihrumeli za Huni in poklali veliko kristjanov. Kasneje so take pasje lastnosti pripisali turškim vsiljivcem, ki so se tod potikali v času turških vpadov.

En hud pesjan je živel

Zgodbe o pasjeglavcih, pesjanih, pesjanarih ali psoglavcih so se ohranile tudi drugod po Sloveniji.

Zagotovo se marsikdo spomni nadaljevanke Erazem in potepuh, kjer sta si potepuh Oskar in deček Erazem prepevala ponarodelo pesem En hud pesjan je živel. Tako se je glasila ta hudomušna pesem:

En hud pesjan je živel,
se futral je z ljudmi,
z njih žup'co si je kuhal,
obral jih do kosti.

Enkrat pa en'ga najde,
ga hoče v lonec dat',
preveč je čudno dišal,
preveč je bil kosmat.

Kdo bil je ta kosmatež,
lahko ugame vsak.
Dihur je bil, kajneda!
Narobe, bil je vrag!

Pesjan čez kotel padu,
pa s kropom se polil,
ga vrag je brž obglodal,
pa župco vso popil.

Uči nas tale štor'ja,
da kjer sta vruga dva,
da tisti zmerom zmaga,
k' ima več pesjanskega.

Pripoved o pesjanih je zapisal tudi naš pisatelj Josip Jurčič, naslov pripovedke pa se glasi Deklica in psoglavci. S svojo različico pripovedi o Sodražici in o psoglavcih se ponašajo tudi v občini Sodražica. Toda svojo pripoved o pasjeglavcih imamo tudi v Dupleku ali pa je od tu vsaj avtor, ki je to pripoved zapisal! V našem, korenškem narečju jo je zapisal neki Č. iz Sv. Barbare pri Vurberku, torej iz območja današnje Korene, tam okoli leta 1850, leta 1884 pa jo je objavil dr. Pajek v knjigi z naslovom Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev. Z nekaj vrsticami je uvod v to črtico v svojih Bajkah in pripovedkah slovenskega ljudstva leta 1930 zapisal tudi Jakob Kelemina, toda v zelo osiromašeni verziji. Ostaja pa enigma, kdo je pisec Č. iz Sv. Barbare, ki je poleg povesti o pesjanih zapisal še vrsto pripovedi o vurberškem Kresniku. Identiteto tega skrivnostnega pisca bo treba še raziskati.

Spoštovane bralke in bralci, dovolite mi, da vam to ljudsko pripoved predstavim v nekoliko prirejani obliki.

Praznična pojedina za pesjana

Pred davnimi časi, ko še niti naših pradedov in prababic ni bilo, so na jugovzhodni strani od nas onkraj Mure živeli pesjani. Bili so majhne postave, pa silno močni. »Vüste so 'meli podolgonate kakor psi«, zato so jim ljudje tudi pravili pesjani. Bili so ljudožerci, najraje pa so jedli kristjane. Kupovali so jih in za njih tudi drago plačevali, včasih pa so jih tudi s silo pridobili. Imeli so svojo vero in svoje cerkve, v katerih so mučili užete kristjane. Z njimi so vse živo počeli. Tako so morali ujeti kristjani skakati s kanclov na tla, kamor so pesjani položili britve in nože.

So pa ti pesjani prihajali tudi v naše kraje in lovili kristjane. Zgodilo se je, da so pesjani dobili celo nekega našega domačina in ga krmili na svojem domu. Pri njih je bil pol leta in se je celo naučil par besed govoriti po pesjansko. Dovolili so mu celo, da je hodil okoli hiše, ki so jo pazili strašansko veliki psi. Ta mož je bil silno debel. Kako ne bi bil, saj so ga s hrano pitali kot kakega prašiča!

Nekega dne pa so imeli pesjani praznik in so šli v svoje cerkve. Doma je ostala le stara gospodinja. Seveda je morala, kot se za gospodinjo spodobi, pripraviti praznično jed. Najprej je morala zakuriti peč. Ko je bila peč zakurjena, pokliče moža v hišo. Na komni v kuhinji je imela »kolce«. V kuhinjo pokliče našega moža in mu reče: »Daj, usedi se gor, na 'kolce', jaz te pa bom sem ter tja vozila!«

A je bil ta naš mož zelo zvit in ji je rekel, naj se kar ona gor usede in jo bo on vozil sem ter tja. Pesjanska gospodinja tega ni hotela in se mu je še naprej dobrikala, da bi se mož vendarle gor usedel.

On ji pravi: »Mamika, mamika, le usedite se najprej vi gor. Rad bi videl, kako to gre!«

In res gre stara pesjanka na kolesje. Mož jo vozi najprej počasi, nato čedalje hitreje, in kot bi mignil jo v peč zane!

Ko je zaprl peč, je šel na podstrešje. Tam je našel na kupe »cügarov«, neke vrste podolgovatih buč, ki si jih je okoli

pasu obesil.

Nato se je možakar spustil v beg; tekkel je, kot so ga lahko noge nesle. Ko je prišel do bližnje reke, je stopil v vodo, a mož ni znal plavati. Ker pa je bil zvit kot lisica, se je kljub vsemu vrgel v reko, saj je vedel, da ga bodo čez vodo nesli »cügarji«. In res je naš junak srečno čez reko prišel.

Takrat so se iz cerkve začeli vračati pesjani. Ker so bili že hudo lačni, so šli najprej v kuhinjo pogledat, ali je mož že pečen, vendar so namesto moža v peči našli staro mater, že vso pečeno. Seveda se jim je takoj posvetilo, kaj se je zgodilo. Kot bi blisnil, zajahajo konje in skupaj s psi v besu zdirjajo k reki.

A glej ga zlomka: v daljavi zagledajo moža, kako je pripiral na drugo stran reke. Bežal je proti koruzni njivi, skakal je sem ter tja, da se je izognil pobesnelim pesjanskim psom.

Malo je manjkalo, pa bi našega moža psi dobili! A je bil naš mož zvit, zato so naposled psi za njim vsako sled izgubili. Tako se je mož smrti rešil.

Na žalost se je teh zanimivih pripovedk ohranilo bore malo. Tudi te pripovedi so del naše bogate kulturne dediščine.

Doc. dr. Breda Mulec

Viri:

- Ustno izročilo;
- Josip Pajek: Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev, Matica slovenska, Ljubljana, 1884;
- Matej Slekovec: Škofija in nadduhovnija v Ptuj. Zgodovinska črtica, Maribor, 1889;
- Zmago Šmitek: Mitološko izročilo Slovencev svetinje preteklosti, Študentska založba, Ljubljana 2011;
- Zmago Šmitek: Poetika in logika Slovenskih mitov, Založba, Ljubljana, 2012.
- Jakob Kelemina: Bajke in pripovedke slovenskega ljudstva z mitološkim uvodom, Humar, ponatis 1997 (prva izdaja leta 1930)

VRTEC V ŽITEČKI VASI DOBIVA DOKONČNO PODOBO

Pogled na nov vrtec

Foto Natalija Jakopec

Kljub dvomesečnim zamudam z dobavami opreme in tlakov, ki so jih imeli izvajalci del zaradi razglašene epidemije COVID-19, bo vrtec do konca junija dobil načrtovano podobo.

Gradnjo vrtca smo pričeli v aprilu 2019. Načrtovana je bila gradnja dvoetažnega objekta (K+P) z dvema oddelkoma vrtca, sanitarijami in dvigalom (vezanim na nadstropje in klet) v pritličju ter večnamenskim prostorom, ki se odpira na teren v spodnjem, kletnem prostoru. Projekt je bil zastavljen tako, da je objekt možno v primeru prostorske stiske kadarkoli kasneje nadzidati do višine obstoječe šolske stavbe.

Potreba po vzpostavitvi dodatnih prostorov ter zagotovitvi ustreznih prostorskih pogojev za izvajanje celovitega vzgojno-izobraževalnega procesa se je pokazala prej kot v načrtovanih prihodnjih letih. Tako smo v fazi izvajanja projekta po nadaljnjem posvetovanju z vodstvom šole in vrtca ter arhitektom zaključili, da je smiselno in racionalno nadgraditi prizidek s še eno etažo z dvema igralnicama. Ob tej spremembi smo zaradi razgibanega terena in prilagoditve obstoječemu objektu – šoli ponovno proučili okolico ter v projekt vključili ureditev s povezovalno potjo in stopnicami.

Z novim objektom smo dobili dobrih 840 m² uporabnih notranjih in zunanjih površin. V pritličju in nadstropju so štiri igralnice s sanitarijami in garderobami ter izhodom na pokrito teraso. V kleti so večnamenski prostor s prostorom za shrambo, prostor za društva, čajna kuhinja, sanitarije za moške, ženske in invalide. Dostop do vseh etaž je omogočen z dvigalom tako za gibalno ovirane osebe kot tudi za dostavo vozičkov iz kuhinje. Dvigalo je nameščeno tako, da ga lahko uporablja tudi šola. Prav tako je v vsaki etaži omogočen prehod med šolo in vrtcem. Urejeno je tudi otroško igrišče z novimi

gugalnicami, plezali in peskovnikom.

Za vse navedeno smo odšteli nekaj manj kot 1,2 mio evrov. Iz državnega proračuna je bilo na podlagi 23. člena Zakona o financiranju občin pridobljenih 324 tisoč evrov, preostala sredstva pa so iz občinskega proračuna. Glede na podatke o vpisu bodo otroci v polnem normativu v nove prostore nameščeni najkasneje jeseni.

Natalija Jakopec

A poster for a comedy show. At the top, it says 'Četrtek, 25.6.2020 ob 21.00 uri Grad Vurberk*'. The name 'TADEJ TOŠ' is written in large white letters. Below it, a red circle contains the text 'Je**la nas korona' with a yellow emoji. At the bottom, it says 'FREESTYLE COMEDY'. On the left, there is a photo of Tadej Toš in a blue suit holding a microphone.

Tadej Toš - Jela nas korona**

na gradu Vurberk

Začetek prireditve: 21.00

Predprodaja vstopnic:

• Pošta • Petrol • Eventim .si

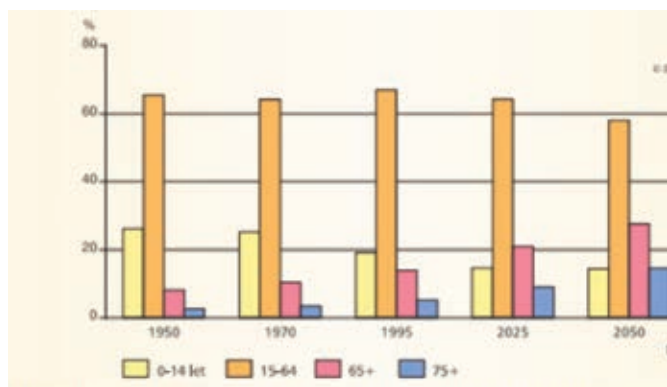
• ter na prizorišču uro pred prireditvijo

TREBA JE SPREMENITI POGLED NA STARANJE

Pomembno je biti kreativen, radoveden, ustvarjalen, veder in aktiven.

Že nekaj desetletij, predvsem pa v času koronavirusa lahko čutimo, da je biti mlad prednost, da se staranje povezuje z več boleznimi in da se starejši omenjajo kot glavne žrtve virusa, domovi za starejše pa kot središča okužb. Tudi statistične brošure poročajo, da je staranje velik izziv (berimo: problem) družbe in da prinaša resne težave. Ali moramo res na staranje gledati kot na problem? Zakaj ni staranje razumljeno kot obdobje, ko lahko človek polno uživa v svojih dejanjih, vključno s službo, če si jo še želi opravljati.

Delež starejših od 65 let je v Sloveniji 20 % in se bo do leta 2050 še povečeval.

Vir: IASAC (http://www.iasa.ac.at/Research/ERD/DB/data/hum/dem/dem_2.htm, 5. 5. 2010).

Mladost se na veliko opeva, medtem ko je starost neupravičeno prikazana kot nekaj strašnega, česar se moramo bati. Kozmetična industrija promovira številne produkte proti staranju, ki bodo magično pomagali ohraniti kožo brez gub do pozne starosti. Tudi promocija hrane za večno mladost se prodaja kot obljuba, kako bodo izbrana prehranska dopolnila pomladila telo.

Ko gledamo reklame, zares dobimo občutek, da je biti starejši že huda bolezen, zato se sprašujemo, zakaj je odnos do staranja večinoma negativen, če pa je logično, da je staranje najbolj naravna stvar na svetu, da bomo čez leto dni vsi starejši in da kljub napredku znanosti ni bojzani, da bi dosegli preboj in obrnili proces v nasprotno smer.

Staranje je treba razumeti in sprejeti kot normalen proces, ki ni povezan s številom let, temveč s tem, kako se počutimo. Treba je torej živeti izpopolnjeno življenje, ne glede na starost! Proces staranja se moramo veseliti, saj prinaša nove priložnosti, ki se jih še ne zavedamo, saj je ves sistem obrnjen proti staranju. Da je temu tako, govori dejstvo, da se vedno več ljudi po svetu stara in da živijo vse bolj kakovostno in mnogi tudi bolj aktivno, kot so prej. Nekateri se celo lotevajo stvari, ki se jih prej nikoli niso, kot so študij, ukvarjanje s športom ali pa si najdejo nove prijateljske povezave in potujejo.

Številne dejavnosti za starejše v občini Duplek

Starejši v občini Duplek se v Društvu upokojencev Duplek in drugih povezavah aktivno ukvarjajo s številnimi športnimi in drugimi aktivnostmi, med drugim imajo strelsko sekcijo, rusko kegljanje, ribiško sekcijo, šah, telovadbo

Kegljišče DU Duplek: številna priznanja in pokali pričajo o uspešnem delovanju sekcij.
Foto: Franc Fras

po skupinah v VS, rokodelsko sekcijo, v okviru DU Dupleka deluje moški pevski zbor, pa ljubiteljske pevke in še kaj. Starejši občani se angažirajo v VGC centru in sodelujejo v občinskih akcijah ter na kulturnih prireditvah.

Danes je pomembno, kje si v življenju zdaj, kako gledaš nase in kaj si sposoben ter pripravljen doseči, ne pa, koliko let imaš. To je pomembno sporočilo, saj smo pogosto zadržani pri sproščnem gledanju na starost in smo vpeti v splošna prepričanja, da se ne smemo veseliti starosti in v njej uživati.

Bolj kot razmišljamo o staranju, bolj spoznavamo, koliko novih priložnosti odpira. Staranje je lahko sicer tudi naporno, saj je lahko povezano z oteženim gibanjem, je pa kompleksno in čudovito, ker je obogateno s številnimi izkušnjami in spoznanji.

Obnovljena stavbna arhitektura omogoča starejšim udeležbo na srečanjih, predavanjih in drugih oblikah izobraževanja (kmetija Vrhivšek).
Foto: Iz arhiva

Starost tudi odpira vrata

Kronološka starost nima več tolikšne moči, da bi nas opredeljevala in omejevala. Bolj kot to, kdaj smo rojeni, je danes pomembno, kako razmišljamo, kako se oblačimo, hodimo, kako skrbimo za sebe, ali se znamo sprostiti in nasmejati. Slednje je zelo pomembno, zato velja, da »se nehaš smejeti, ko si star, in ne, da si star, ko se nehaš smejeti«.

Pomembno je gledati na življenje s pozitivne plati, ohranjati kakovostno življenje z uravnoteženo prehrano, zmerno piti, ne kaditi, se izogibati stresu. Pozitiven in

veder pogled na svet, na okolico, na samega sebe podaljšuje življenje za vrsto let, zato se moramo smejati, najbolje na svoj račun. In tega se moramo naučiti.

Znano je, da smo stari toliko, kot se počutimo, saj srce nima gub. Možgani so pomemben del telesa in jih moramo uporabljati ves čas, saj če povečujemo njihovo vitalnost, ni skrbi, da bi nas prehitela demenca.

Izobraževalna ponudba za starejše se je v zadnjih letih zelo povečala (muzeji, razstavniki prostori in medgeneracijski centri) Foto: Iz arhiva

Tudi če nas doleti katera od bolezni, to še ne pomeni, da je z nami konec, še vedno lahko delamo z možgani, tudi fizično na vozičku in svojim sposobnostim ustrezno. Zlasti je pomembno, da se ves čas uvajamo v nova spoznanja, kot so digitalne tehnologije, da se učimo tujih jezikov za osebno rabo, modernih plesov, umetnosti, dela na vrtu in aktivnosti, ki jih zares radi počnemo. Na staranje je zato treba gledati kot na proces odpiranja in ne zapiranja vrat, saj je osrednja ovira stereotip, ki ga imamo, češ da se določeni starosti ne poda to in to oblačilo ali aktivnost. Taki stereotipi ubijajo našo samozavest in nam tako preprečujejo, da bi delali še druge, nove stvari. Obstajajo dokazi, da oblačenje v slogu starih slabo vpliva na zdravje in da ljudje, ki nosijo 'letom primerna oblačila', prej zbolijo kot tisti, ki sledijo svojim notranjim nagibom.

Po svetu že delujejo npr. galerije, ki ponujajo na ogled le dela umetnikov, starejših od 65 let. Tudi mnoge tuje modne agencije vključujejo starejše, pri nas pa poznamo primer Afrodite, ki je lansirala novo kremo za zrele leta z znano hrvaško manekenko, staro blizu 70 let, ki uspešno dela v modni industriji v Italiji.

Vse bolj kaže, da bodo morali starejši ostati dlje in drugače vključeni v družbeno življenje in da bo potrebno na novo pripraviti pravila, navodila in priporočila, ki se nanašajo na delo, medicino, finance, šolstvo, porabo, stanovanjske razmere, podjetništvo in socialno varstvo.

Prav čas po koronavirusu je idealen, da pogledamo na staranje drugače in se zavemo pomena izkušenj, ki jih imajo starejši. Da bi podrli meje in predsodke med mladimi in starimi, se je začelo spodbujati medgeneracijske projekte skozi šolsko leto, in to že v vrtcih, tako da imamo nekaj premikov tudi v Sloveniji, lahko pa bi jih naredili še veliko več.

dr. Ana Vovk Korže in Franc Fras

Na pomen dela v preteklosti spominja muzej v Beli krajini, saj tovrstne vsebine zanimajo tako mlajše kot tudi starejše generacije in so pomembna dediščina kraja Foto: Iz arhiva

MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA DUPEK ART 11 BO!

Vse za kolonijo Duplek Art 11

Foto: Iz arhiva

Če vsem udeležencem julija ne bo uspelo priti, bo drugi del kolonije v avgustu.

Živimo v času negotovosti, koronavirus pa je prehitel tempo sveta ustavil. Kot pravijo, je vse slabo za nekaj dobro. Slabo, da je zaradi njega umrlo veliko ljudi, na srečo v Sloveniji manj kot drugod. Dobro, da smo začeli bolj spoštovati naravo in druženje ter smo ugotovili, da potrebujemo šport, kulturo in potovanja, čeprav živimo v zelo lepem kraju.

Rajko Ferk: »Mednarodno likovno kolonijo pripravljam že od konca prejšnje kolonije, tako da praktično celo leto sestavljam ekipo, program, kam bom peljal umetnike na izlet ...

Prvotni načrt je bil povsem drugačen od tega, kar bo letos. Tokrat bo večji poudarek na lokacijah v naši občini, ustvarjali pa bomo že na tradicionalni lokaciji – 'piknik placu pri Murščih'.

Kolonijo sem razdelil na dva dela, tako da bodo v prvem delu sodelovali slikarke in slikarji iz Slovenije, Hrvaške in Avstrije ter tukaj živeli umetniki iz Nepala, Kube in Bolgarije. Če v prvem delu gostom iz Srbije, Bosne in Hercegovine ter Slovakom, Čehom, Ukrajincem in Poljakom ne bo uspelo priti, bo drugi del potekal v avgustu.

Avtor Rajko Ferk, akril na platnu // prvi dve sliki 50x70 cm in zadnja 60 x 80 cm

Foto: Iz arhiva

Zaradi koronavirusa je bilo tudi težje dobiti podpornike kolonije, predvsem v naši občini (pripravil sem albume z 200 likovnimi deli s cenami 70, 90, 250, 350, 500 in 900€, podporniki pa bi z nakupom slik podprli kolonijo).«

V času od 3. julija do 5. julija 2020 bo sodelovalo 33 vrhunskih umetnikov.

Tokrat prvič gostimo vrhunske akvareliste, ki so: Franc Golob (Nova Gorica), Jasminka Čižić (Ljubljana), Dunja Škofic (Gorenja vas) in Milenko Kovačević (Maribor).

Ponovno sta z nami kiparja Radoslav Rajko Novosel iz Hrvaške in Igor Sitar iz Maribora.

Sodelujoči slikarji: Jožica Zorko Hofmuller – Avstrija, Alberto Copello – Kuba, Birman Shrestha – Nepal, Diana

Milakieva – Bolgarija, Dražen Pavlović – Hrvaška, Zdravko Červ – Novo mesto, Miran Kotnik – Ravne na Koroškem, Mojca Lovrec – Maribor, Dragan Podovac – Šentjur, Snežana, Petrović Sudarić – Koper, Maksimiljan Sternad Milč – Rogaška Slatina, Srečko Romih – Celje, Srečko Mesarec – Maribor, Tamara Vogrin Tara – Gornja Radgona, Zdravko Kokanović Koki – Maribor, Kaja Lukač – Ruše, Janja Jozelj – Maribor, Katja Kovše – Celje, Ana Jud – Ljubljana, Jožica Vake – Duplek, Irena Ferk – Duplek, Matjaž Živec – Maribor in Rajko Ferk – Duplek.

Drugi del kolonije DUPLEK ART 11 bo potekal od 13. do 16. avgusta.

Iz Slovaške bodo prišli Ludo Ševčik, Alena Pilnikova in Silvia Lasak. Sodelujoči iz Ukrajine bodo Michajlo Timčuk, Ihor Bychovski in Andrii Roshkaniuk, iz Češke Sona Janatova, Michaela Bratoškova in Miroslav Vajda, iz Poljske Patrycja Adamek-Pysz in Piotr Pysz, iz BiH Hazim Talić in Hiba Alajbegović Mustafić, iz Srbije pa Svetlana Krstić Ceca.

Vsi udeleženci prejmejo spominsko majico
Foto: Iz arhiva

Mednarodna likovna kolonija Duplek ART je do sedaj gostila umetnike iz 23 držav sveta.

Rajko Ferk: »Po dobrih dveh letih 'krize' v likovnem ustvarjanju je ta korona kriza v meni ponovno vzbudila energijo in voljo po slikanju. Tako je v treh mesecih nastal velik opus likovnih del in skoraj vsak dan nova slika.«

Vabljeni na odprtje razstave likovnih del v Hotelu Draš v občini Radenci, TC E.Leclercu in Domu kulture Dvorjane.

Franc Fras

 TURISTIČNO DRUŠTVO VURBERK

16. POHOD NA GRMADO

v četrtek,
25. junija,
ob 9. uri

Start in cilj: na gradu Vurberk
Prijave: od 8. ure dalje
Startnina: 5 € odrasli, vključuje: spominsko darilo, kartonček, napitke ob poti ter toplo malico ob prihodu na cilj

Upoštevajmo navodila NIJZ – <http://www.nijz.si/sl>

GIBAJMO SE NA PROSTEM!

Po sprehodu v naravi boste veliko bolj sproščeni in umirjeni, energija se vam bo obnovila.

V LA VITAS, templju gibanja in notranjega miru, pogosto ozaveščamo ljudi tudi o gibanju na prostem, tako da vam v tokratnem prispevku podajam nekaj smernic na to temo.

Ker je poletje pred vrati in so temperature končno nekoliko prijaznejše do nas, je tudi vreme prijetnejše, da se lahko malo več gibamo na prostem. Kaj to pomeni? Ko vidimo zunaj sonce, nas kar vleče ven, da se malo posončimo in tako ulovimo nekaj vitamina D3, po čemer se nam razpoloženje takoj izboljša, počutimo se bolj sproščeno in lahkotno. Sonce nas napolni s pozitivno energijo in svet je videti veliko lepši.

Zato vas pozivam, da se več gibate na prostem:

- lahko kolesarite, tečete, se sprehajate ... najboljše po gozdnih in poljskih poteh ... zakaj? Ker se imamo radi in si privoščimo svež ter kvaliteten zrak;
- lahko plivate v morju, jezerih, rekah ali se ukvarjate s kakšnim drugim vodnim športom ter tako poskrbite za popolno rekreacijo telesa in duha, saj plavanje in ostale vodne akcije resnično aktivirajo vse mišice v telesu; ob tem si lahko vsak določa svoj tempo in tako zelo veliko naredi zase. Sonce nas bo pomirilo in osrečilo ter izboljšalo naše dobro počutje, koža bo tudi zelo zadovoljna, ko bo dobila dovolj vitamina D, vseeno pa bodite s soncem prijatelji le do določene mere in ne pretiravajte ter se ne izpostavljajte predolgo, da ne boste imeli nezaželenih posledic – opeklin, odvečnih bolečin in peg itd.;
- zunanjih športov je še veliko, naj vam dam par smernic: tenis, odbojka na mivki, badminton, nogomet, minigolf, rolanje, kotalkanje ... in še bi lahko naštevala, pa vendar vsak posameznik najbolje ve, kateri šport ga navdušuje, zato kar pogumno na prosto in uživajte v soncu in svežem zraku. Bodite pozorni do sebe in mišice po športni dejavnosti tudi dobro pre-

tegnite. Tako se boste izognili ne ravno prijetnemu 'musklfibru' in posledično slabemu počutju;

- pojdite v naravo, tam se boste noro sprostili, uživali v tišini in naravnih zvokih vetra, ptic in drugih živali ter se naužili svežega zraka. Za nekaj trenutkov postojite, se povežite z naravo in zadihajte s polnimi pljuči ali celim telesom – kar dihanje nekaj minut enakomerno, globoko in mirno, tako boste predihali svoje telo, ki vam bo odgovorilo s pozitivnim počutjem.

Videli boste, da boste po sprehodu v naravi veliko bolj sproščeni in umirjeni, energija se vam bo obnovila, vse se vam bo zdelo lahkotno in spontano. Če živite v mestu ali kje v glasnejših naseljih, se vam bo ta razlika med okolji zdelo že kar moteča, saj nam, ko smo sproščeni in umirjeni, glasno okolje, polno neke prehitre akcije in dogajanja, nikoli ne ustreza.

Tako da vas resnično pozivam, umirjajte se s pomočjo narave, povežite se z njo in seveda tudi malo pazite in poskrbite zanjo. Prevečkrat pozabimo, da nas mati narava hrani, nam nudi zatočišča sprostitev in umiritve, nas navdaja s pozitivno energijo, zato ji lahko s kakšnim dobrim dejanjem tudi kdaj kaj vrnemo – recimo, poskrbimo za njo, je ne onesnažujemo po nepotrebem, posadimo kakšno drevo ali drugo rastlinico, poskrbimo tudi kdaj za kakšno žival, če jo najdemo nebogljen v naravi ... Skratka, bodimo prijazni do narave in ji posvečajmo malo več pozornosti, bodimo hvaležni za njene dobrote, zaradi katerih lahko živimo in obstajamo.

Naj zaključim z mislijo na preprosto gibanje v naravi in naravno dihanje za sprostitev uma in telesa, s pomočjo katerih si lahko izboljšamo kvaliteto življenja in gibanja. Čimbolj se gibajte in čim večkrat naravno dihanje s celim telesom, tako boste največ naredili za svoje zdravje in dobro počutje. Na vadbi VITAS ENERGY vsakič znova obnovimo dihanje s celim telesom, da ga čimbolj ozaveštimo in poskušamo vpeljati v svoj vsakdan. Tako da tudi vam predlagam, da se malo posvetite svojemu dihanju, saj je vir življenja in kvalitetnega bivanja.

Mojca RIBIČ

SRČNI MARATON ZA DOBER NAMEN

Namesto 40. jubilejnega Maratona treh src tek po domači občini.

Marca je koronavirus naša življenja postavil dobesedno na glavo. Omejil je naš način dela, gibanja in druženja, odvezl pa nam je tudi številne kulturne in športne prireditve. Meni in vsem tekačem je tako vzel tudi 40. jubilejni Maraton treh src v Radencih, ki bi se odvil 16. maja 2020. Ker pa imamo v naši prelepi občini odlične pogoje za tek, ki se niso bistveno poslabšali zaradi uvedbe ukrepov za zajezitev širjenja koronavirusa, sem lahko ves čas nemoteno trenirala in se naposled odločila, da maraton kljub »koroni« pretečem kar na tleh domače občine. Tako sem 16. maja 2020 maraton pretekla v gozdu med Koreno in Vurberkom ali po domače v Borštu, kjer tudi sicer največ tečem oziroma treniram. V tem gozdu imam namreč natančno izmerjen en kilometer makadamske ceste, kar pomeni, da je za osvojitve maratonske razdalje potrebno 21-krat preteči to razdaljo v obe smeri. Le 21-krat »sem in tja« in še malo (195 metrov), pa smo že na maratonski razdalji (42 195 km). Zelo preprosto, če ne kompliciraš.

Odločitev za to, da letos pretečem en maraton na tleh domače občine, pa je bila toliko lažja, ker sem natanko to razdaljo v Borštu enkrat že pretekla, in sicer na velikonočno soboto 4. aprila 2015, ko sem se pripravljala na svoj prvi tekmovalni maraton, ki sem ga nato 16. maja 2015 pretekla v Radencih. Se pravi, točno pred petimi leti! Zaradi tega sem bila še bolj vesela in motivirana, da maraton v Borštu pretečem natanko ob peti obletnici svojega prvega uradno pretečenega maratona.

Naj vam na kratko opišem svoj maratonski dan (16. maja 2020). Vstala sem ob peti uri. Na start v Boršt sem se odpeljala z avtom, ki je služil tudi kot postojanka za pijačo in garderobo. Za motivacijo sem si na avto nastavila 21 storžev, pri čemer je en storž predstavljal dva kilometra

Med tekom

Foto: Martina Semler

Motivacijski storži

Foto: Martina Semler

teka. Ogrela sem se in telo se je začelo premikati, noge pa so gladko stekle.

Kmalu po startu sta se oglasila cerkvena zvonova iz Vurberka in Korene, ki sta prebujala oblačno jutro in označevala, da je ura sedem. Zame velja zlato pravilo, da se dan po jutru pozna, zato sem še lažje začela teči. Nosila sem tudi »štartno številko« z napisom »SRČNI MARATON ZA DOBER NAMEN«. Prvi dve uri teka v gozdu nisem srečala žive duše. Opazovala sem le mogočna drevesa z ozelelnimi krošnjami in spomladansko cvetje. Spremljala sta me petje ptic in vonj bezga, poškrpilo pa me je tudi nekaj dežnih kapelj. Po vsaki vrnitvi k avtu (vedno po dveh pretečenih kilometrih) sem lahko odvrгла en storž in bila vedno bližje cilju.

Po dveh urah teka so v Boršt prišli trije navijači – mož Vili, moj največji navijač in podpornik, ter prijatelja Martina in Tomaž, ki sta z mano odtekla 10 kilometrov (tj. med mojim 27. in 37. kilometrom). Srečala sem še šest sprehajalcev, ki so me prisrčno pozdravili. V mislih sem si nenehno ponavljala, da sem vsakič, ko odvržem en storž (vsakič, ko pretečem dva kilometra), bližje cilju. Hitrost teka mi ni bila pomembna, pomembno mi je bilo samo to, da pretečem vseh 42 195 km neprekinjeno. To mi je uspelo v 4 urah, 16 minutah in 36 sekundah.

Moje misli so bile med tekom pozitivne, saj sem tekla za DOBER NAMEN, zdrava srca in za zdravje vseh bolnih. Pa ostanite zdravi!

Marija Brumen

Na cilju

Foto: Martina Semler

PESTRA IN KAKOVOSTA DEJAVNOST TD VURBERK

Na občnem zboru sprejeli bogat program in podelili priznanja zaslužnim članom.

29. februarja 2020, na zadnjo soboto v mesecu, smo imeli člani TD Vurberka v dvorani Kulturnega doma Vurberk redni letni občni zbor.

Uvodoma je člane društva pozdravil predsednik TD Vurberka Ivan Žižek. Prisrčno se je zahvalil za obisk občnega zbora tudi vsem povabljenim članom drugih društev v občini in županu občine Duplek, Mitji Horvatu, ter Janezu Ribiču, do pred kratkim predsedniku Štajerske turistične zveze.

S ponosom je povedal, da šteje TD Vurberk že 242 članov (od tega jih je bilo na občnem zboru prisotnih 140), 21 novih se nam je pridružilo v letu 2019.

Po obravnavi predloga dnevnega reda in izvolitvi organov občnega zbora so sledila poročila o delu društva, finančno poročilo idr.

Poročilo o delu društva je prav tako podal predsednik društva Ivan Žižek.

Pozorno smo prisluhnili programu dela za leto 2020 in se strinjali, da bomo morali prav vsi člani pomagati pri uresničitvi letnega programa, saj je izjemno pester in raznolik.

Pa poglejmo:

- rez potomke stare trte,
- spomladanski izlet,
- 4. ocenjevanje urejenosti okolice hiš,
- priprave in izvedba 16. prvomajskega pohoda na Grmado,
- Podnanos – izbor ansamblov za Vurberški festival,
- 29. srečanje pevskih zborov Štajerska poje 2020,
- delovne akcije in priprave na festival,
- 29. Vurberški festival,
- 6. Slikarska kolonija Vurberk 2020,
- Vurberško žegnanje,
- 16. Velikošmarenski kolesarski maraton,
- razstava del 6. Slikarske kolonije Vurberk 2020 in trgov ter srečanje starodobnih vozil,
- 4. Podelitev priznanj akcije Kosmatinec – urejenost hiš,
- jesenski izlet.

Na občnem zboru so bila podeljena priznanja in zahvale zaslužnim članom za delo v društvu pri razvoju kraja in turizma.

Prejeli so jih:

- priznanje in bronasti znak Turistične zveze Slovenije – Karel Lamprecht za 48-letno aktivno delo v društvu,
- priznanje in srebrni znak Štajerske turistične zveze – Nataša Žižek za uspešno vodenje akcije ocenjevanja

urejenosti stanovanjskih objektov,

- priznanje in srebrni znak ŠTZ – Bojan Vogrinec za uspešno vodenje srečanja pevskih zborov Štajerska poje,
- priznanje in bronasti znak ŠTZ – Karel Kacjan za aktivno sodelovanje v akcijah društva,
- zahvalo TD Vurberka – Maks Gajšek za sodelovanje na prireditvah in pomoč pri prvomajskem pohodu na Grmado,
- zahvalo TD Vurberka – Stanko Kurnik za sodelovanje na zaključnih prireditvah in izletih.

Prav za konec pa smo prisluhnili še županu občine Duplek Mitji Horvatu, ki je pohvalil delo TD Vurberka in obljubil še naprej plodno in vzorno sodelovanje z Občino Duplek, za kar se mu zahvaljujemo.

Tudi Janez Ribič, do nedavnega predsednik ŠTZ, ni mogel skriti navdušenja nad številnimi aktivnostmi TD Vurberka in številom članov društva, saj pravi, da smo največje turistično društvo v SV Sloveniji.

Zadovoljen je, da posegamo s svojimi akcijami prav na vsa področja turizma od rekreacije do kulture in ohranjanja kulturnih običajev ter znamenitosti.

Tako smo dobre volje in zadovoljni z delom preteklega leta zaključili uradni del občnega zbora TD Vurberka.

Ob dobri hrani, kapljici rujnega in glasbi smo se družili še dolgo v noč.

In za konec – vabljeni v vrste TD Vurberka, pri nas članom ni nikoli dolgčas. Če pa imate preveč dela, pridite na naše prireditve, kjer boste uživali in odšli domov dobre volje ter polni lepih vtisov.

Foto: Albert Orosel

Violeta Vogrinec

NA VRTU DRUŠTVA MELISA KORENA

Na učnem vrtu MELISA v Zg. Koreni se pospešeno izvajajo vsa dela – urejanje in čiščenje okolja, priprava gredic – izpopolnitev in presajanje ter obeležitev zelišč. Nastaja gredica travniških zdravilnih rastlin, opravljajo pa se tudi nujna vzdrževalna dela – obnova napisne table, ograj in drugo.

Vabljeni v Zg. Koreno na učni vrt Društva za zdravilne rastline, cvetje in vrtnine Melisa.

Irena Lenič, društvo MELISA Korena

Opravila na učnem vrtu

Foto: Franc Fras

OCENJEVANJE VIN LETNIKA 2019

Društvo VVDTD Trta je kljub letošnjim posebnim razmeram v sodelovanju s KGZ Maribor 4. junija 2020 organiziralo ocenjevanje vin letnika 2019. Ocenjevanje je potekalo na Turistični kmetiji Slanič v Žikarcah. Vinogradniki so na ocenjevanje prinesli 48 vzorcev, ocenila pa jih je strokovna komisija, ki so jo sestavljali: dr. Borut Pulko, Milivoj Trstenjak, predsednica komisije Simona Haupt-

man ter Sebastijan Rojs in Matej Rebernišek. Za izračun ocen je kot vedno poskrbela Katarina Kresnik. Priznanja za ocenjena vina bodo podeljena na posebni prireditvi, rezultati pa bodo objavljeni v naslednji številki Dupleških novic.

Marjana Glonar

Foto: Ivo Glonar

NASLOV ŽE SEDAJ JE TREBA MISLITI TUDI NA ZIMO

Kapusnice so izvrsten vir vitamina C in vlaknin ter poživijo zimsko kuhinjo.

Poletje se še ni prav začelo, pa že pišemo o zimi? Pa je res, saj moramo zdaj posejati brstični in listnati ohrovt, da bomo sadike lahko presadili v juniju, pozimi pa bodo potem krepili naš imunski sistem.

Jeseni na vrtovih ne vidim veliko zimskih kapusnic, čeprav so lahko te izvrsten vir vitamina C in vlaknin, predvsem pa pomenijo poživitev zimske kuhinje. Zdaj je trenutek, ko jih sejemo, saj jih vzgajamo iz sadik. Nekje v 4 tednih je sadika primerna za presajanje na stalno mesto. Sredina junija pa je čas, ko zimske kapusnice presajamo.

Listnati ohrovt

O katerih vrtninah torej govorim?

Najmanj poznan in po krivici zapostavljen je listnati ohrovt. Njegova najpogostejše uporabljena različica je kodrolistni ohrovt. Tekom leta naredi veliko listne mase, njegovi listi so lahko okras mnogim svečanim poletnim jedem in osvežujoča poletna hrana, saj ga lahko sproti trgamo tudi poleti. V novem načinu zasajevanja je lahko ob enem lep okras korit in cvetličnih gred, hkrati pa je tudi koristen.

Je najmanj zahtevna izmed vseh kapusnic, čeprav vsebuje vse vitamine in rudninske snovi, ki nam jih nudi tudi zelje, enako je odporen na nizke temperature kot brstični ohrovt ter je nezahteven tako kot glavnati ohrovt oz. kelj, kot ga mnogi imenujejo. Ker uživamo zelene liste, je pravzaprav najbogatejši s koristnimi snovmi, pa ga najmanj poznamo.

Rastline zrastejo velike in mogočne, zato jim moramo dodeliti dovolj velik prostor: vsaj pol metra v vrsti in med vrstami. Sicer pa so tri do štiri rastline povsem dovolj za štiričlansko družino.

Ker ni občutljiv, ga lahko sadimo povsod.

Vzgajamo ga iz sadik. Sejemo ga prav zdaj, proti koncu maja. Idealen čas za presajanje sadik pa je tretji teden junija.

Mlade rastlinice, ki jih pridelamo običajno več, kot jih želimo presaditi, lahko uporabite kar cele v zelenjavnih omakah in juhah. Ker so namenjene prezimovanju, jih ne sadimo na sveže pognojeno gredico, hlevski gnoj naj bo uporabljen prejšnje leto, lahko pa uporabimo organska gnojila, kot so biopost, organik, bogatin in druga. Vendar z gnojenjem ne pretiravajte. Zapomnite si, da rastline, ki so pregnojene predvsem z dušikom, veliko slabše prezimijo, vsebujejo pa tudi manj rudninskih snovi in vitaminov.

Rastline rastejo sprva zelo počasi, zato jih posadimo v mešanih posevkih, med njih lahko posejemo nizek fižol. Tako bo zemlja hitro prekrita, ne bo dolgo gola, korenine kapusnic pa bodo hitro zasenčene, saj ne marajo vročine. Prav tako bodo stročnice rastlinam ohrovtu dale potreben dušik za rast in razvoj, z gredice pa se bodo umaknile rav-

Kapusnice - listnati ohrovt je mogočna rastlina

no takrat, ko se bodo rastline ohrovtu dovolj razbohotile in zavzele ves prostor. Fižola po obiranju ne populite, temveč samo porežite nadzemne dele, korenine naj ostanejo v zemlji, saj bodo bakterije na njih še nekaj časa oskrbovale rastline z dušikom.

Ne pozabite, iz zelo majhnih sadik zrastejo kar mogočne rastline, zato naj vas ne zapelje, da bi jih sadili preveč skupaj. Prostor med njimi raje izkoristite za še en pridelek drugih vrtnin. Če ga boste posadili v bližino paradižnika, bo ta odganjal gosenice metuljev, sicer pa lahko v avgustu ali septembru med rastline posejete tudi špinačo, ki jim bo dobro dela senca močnih rastlin. Tudi v soseščini solate in zelene bo dobro uspeval, zagotovo pa naj ob vseh kapusnicah raste tudi kamilica, ki dokazano odganja škodljivce. Po pripovedi stare mame tudi navadni tolščak, ki je pravzaprav plevel, prav tako pa tudi užiten tolščak poskrbita, da bo škodljivcev manj.

Poleti liste trgajte sproti. Odlični so z različnimi nadevi napolnjeni zvitki ali pa zrezki, narejeni iz listov, ki jim dodamo lahko mleto meso ali pa samo malo pražene slanine.

Pravi okus pa dobijo listi šele, ko premrznejo. Takrat postanejo slajši in mehkejši. Prenesejo zelo nizke temperature in jih lahko trgamo do pozne pomladi. Pred zimo je listnati ohrovt dobro malo ogrniti, da bo lažje prenašal zimske vetrove, pa tudi sicer je najobčutljivejši del rastline ravno steblo, zato ga tako zavarujemo. Poskusite dru-

go leto, videli boste, da vam bo ta zelenjadnica resnično prirasla k srcu in pozimi več ne boste mogli brez nje.

Seme se dobi v vseh boljše založenih trgovinah, zato kar povprašajte po njem. Če ga nimajo, pa pogledajte še v sosednjo trgovino.

Brstični ohrovt

Bližnji sorodnik listnatega ohrovta je brstični ohrovt, ki ga poznamo bolje. Pri njem namesto listja uživamo brste oz. popke, ki rastejo v zalistju po celem steblu. Drugače so rastline zelo podobne listnatemu ohrovtu, na visokem in močnem steblu rastejo veliki listi, ki pa niso nakodrani. Ravno tako prezimi, brste lahko trgamo celo zimo.

Ne sadite ga prezgodaj, saj so brsti pravi šele, ko se dan skrajša in se dovolj ohladi. Zgodaj jeseni je grd, nestrjen in ne najlepši na pogled. Seveda pa je prav tako primeren za uživanje.

Je nekoliko zahtevnejši kot listnati ohrovt. Za zimo ga sadimo šele konec junija, lahko tudi še v juliju. Tiste, ki jih želite obirati pozimi, pa raje ne gnojite s hlevskim gnojem, tudi z umetnimi gnojili ne bodite preveč radodarni. Bolje je, da rastline večkrat okopljete oz. prerahljate zemljo okoli korenin, mogoče čisto malo dognojite, ob rastlinah pa naj raste strožji fižol ali nizek grah.

Opozorila bi na dve zadevi. Po spletu krožijo navodila, da se brstičnemu ohrovtu jeseni porežejo listi, da bo hitreje dozorel. Tega seveda ne delamo, saj varujejo listi brste pred mrazom, zatekanjem vode v brste in poškodbami. Listi ostanejo na rastlini do konca. Je pa možno porezati vrh, če želite hitrejše dozorevanje vseh brstov naenkrat. A morajo biti vsaj spodnji brsti že dobro vidni, biti pa mora tudi že hladno, drugače boste namesto strnjenih glavnic dobili razpršene rozete, ki pa so prav tako uporabne v domači kuhinji.

Brstični ohrovt dobro uspeva ob istih rastlinah kot listnati ohrovt, zato resnično ni potrebe, da bi sadili rastline preblizu skupaj, raje prostor med njimi izkoristite za hit-

Kapusnice - brstični ohrovt pozimi, listi varujejo brste pred težavami

ro rastoče zelenjadnice, ki jih boste pravočasno porezali. Škodljivce bodo odganjale tudi cvetlice enoletnice: tage-tes ali žametnica, ognjič in kapucinka, soseščina kamilic mu bo dala boljši okus, pa tudi uši in gosenice se mu bodo bolj izogibale.

Pri obeh vrtninah se izogibajte soseščini s čebulo, česnom, porom, šalotko, drobnjakom in jagodami.

Veliko veselja pri delu na vrtu vam želim.

Miša Pušenjak

GRAD Vurberk
23. 8. 2020
ob 20:30

MARKO ŠKUGOR
gostje: **EROSI**

Prodaja vstopnic: **EVENTIM, PETROL, POŠTA,**

V SPOMIN

V SPOMIN NA KONRADA BEZJAKA

Sredi aprila je umrl Konrad Bezjak z Vurberka, vsestranski kulturni delavec, trgovec, lovec, vinogradnik in še kaj bi se našlo. Bil je tudi občinski svetnik v času županovanja gospoda Ribiča. Prav gotovo pa ima največ zaslug, da je danes grad Vurberk prizorišče mnogih kulturnih prireditev. Letos mineva 50 let od prve uprizoritve igre na grajskem dvorišču. Vaščani so očistili breg in pripravili zasilna sedišča. Predstava Jurij Kozjak, slovenski janičar, je pod Konradovim režijskim in igralskim vodstvom zagledala luč sveta. Obiskovalcev je bilo ogromno iz vseh koncev in krajev, saj se je dober glas o predstavi širil daleč naokoli. Ko sem mu povedala, da sem na Občino Duplek podala pobudo, da bi ta okrogli jubilej nekako obeležili, je bil zelo vesel, saj je na vurberškem gradu pustil veliko prostovoljnih ur, da so se leto za letom odvijale različne predstave. Vse je imel natančno popisano, poslano in arhivirano. Žal njegovo srce ni več vzdržalo, upam pa, da se bodo njegovi nasledniki vseeno na nek način spomnili tega jubileja in Konrada kot začetnika kulture na gradu Vurberk. Žal je trenutna situacija preprečila, da bi se njegovi prijatelji, znanci, sodelavci in širša družina lahko od njega poslovili.

Pa vendar kot družina vemo, da bo mnogim ostal v lepem spominu in da bo njegovo delo živelo naprej. Naj prizorišče na gradu Vurberk še dolgo živi s predstavami in koncerti. Tudi Konradu Bezjaku v spomin!

V imenu družine Majda Kramberger, hčerka

TURISTIČNO DRUŠTVO OBČINE DUPLEK

vas prijazno vabi NA TRADICIONALNI POHOD
PO ZGORNJEM DUPLEKU,

ki ga vsako leto prirejamo v počastitev občinskega praznika naše občine in dneva državnosti.

Vljudno vabljeni vsi člani TD Dupleka, ljubitelji pohodov in simpatizerji našega društva.

**Pohod bo v ČETRTEK, 25. JUNIJA 2020, ob 9. uri,
z zbirališčem na lokaciji Moto kluba v Zg. Dupleku.**

Pohodniki se bomo podali na pot skozi Žitečko vas in se po Šterčki sprehodili do Splavarja, nato bomo pot nadaljevali po Zapolutkah do Grička v Trčovi in se preko Metave počasi spuščali na kraj, kjer smo s pohodom pričeli.

Poskrbljeno bo za okrepčilo pred, med in ob zaključku pohoda. Tako nas bodo po vrnitvi na zbirno mesto tudi tokrat pričakale dobrote z žara. Za tem bomo ob obilici dobre volje in v sproščenem vzdušju skupaj preživeli še preostanek dneva. Vsak udeleženec pohoda bo tudi tokrat prejel spominsko majico.

Ob prijavi vsak udeleženec vplača **12,00 EUR**, razen otroci, stari do 12 let.

Na pohod se morate OBVEZNO PRIJAVITI.

Prijaviti se morate najkasneje do ponedeljka, 22. 6. 2020, Stanislavu Germaucu na tel. 041 546 792 ali Ivanu Pušniku na tel. 031 885 938.

Priporočamo športno obutev in obleko, v nahrbtniku pa veliko dobre volje.

*Predsednik TD Občine Duplek
Stanislav Germauc*

POROČILI SO SE

Marca se vsi že veselimo pomladi in se nekako pripravljamo na novo obdobje. V tem času sta se za nov korak v življenju odločila tudi Žan Kosmač in njegova izbranka Lara Pincolič Šajber. V prvem pomladnem mesecu sta sklenila zakonsko zvezo v Glonarjevi dvorani. Poročil ju je bivši župan Janez Ribič ob prisotnosti Gašperja Kanglerja.

Želimo jima obilo sreče in lepih trenutkov na skupni poti ter da čarobnost tega dne za zmeraj ohranita v spominu. Vse lepo!

Monika Kokol

MAKS VELE, ČASTNI OBČAN PRAZNOVAL 80 LET

V maju je Maks Vele, ki je leta 2012 dobil naziv častni občan občine Duplek, praznoval okroglih osemdeset.

Maksa Veleta se malo »mlajša« generacija spominja predvsem kot ravnatelja OŠ Duplek. Po novi osnovni šoli, na katero smo bili vsi ponosni, se je večkrat razlegel njegov glas. Bil je avtoriteta in vsi smo ga kot ravnatelja spoštovali in cenili, saj se je v njem skrivala oseba, ki je bila popolnoma predana šoli in učencem. In takšnega ravnatelja smo imeli radi.

Sicer pa je bil Maks Vele predan našemu kraju že od davnega leta 1960, ko je začel poučevati na Osnovni šoli Vurberk. Kasneje, ko se je preselil v Dvorjane, je postal aktiven na vseh področjih družbenega življenja – pomagal je pri graditvi gasilskega doma, pri graditvi kulturnega doma, deloval je v pevskem zboru KUD Franc Preložnik, pri Rdečem križu, veliko je prispeval h gradnji Osnovne šole Duplek, prav tako je sodeloval pri prenovi podružničnih šol Dvorjane in Žitečka vas, aktivno je sodeloval pri izgradnji mostu, pošte, zdravstvenega doma, posodabljanju cest v kraju in še bi lahko naštevala. Zraven vsega omenjenega pa je bil zelo dejaven na področju kulture, saj je vodil številne prireditve in za uspehe prejel mnoga priznanja.

Ob njegovi 80-letnici ga je obiskal tudi župan Mitja Horvat, s katerim sta prijetno poklepetala o preteklih dogodkih, polnih lepih spominov in doživetij, ter pokomentirala tudi današnje. Maks Vele je zelo prijeten sogovornik, ki mu z veseljem prisluhneš, saj je poln zanimivih in-

Foto: Darja Rojko

formacij, ki jih zna obarvati tako mavrično in duhovito, da kar ne moreš končati pogovora.

Hvala vam, Maks Vele, za vse, kar ste storili za naš kraj. Občina Duplek je ponosna, da ima tako plemenito osebo za častnega občana. Pa veliko zdravja in upam, da v prihodnosti še večkrat pokramljamo z vami.

Darja Rojko

Dragi bralci in drage bralke!

*Vsak človek je zase svet, čuden, svetel in lep
kot zvezda na nebu. Tone Pavček*

V tem trenutku, ko urejamo rubriko Mladega dopisnika, je pred nami še zadnji mesec učenja. Za nekatere še naprej poteka na daljavo, spet drugi se že srečujemo v šoli pri pouku. Dnevi so bili in še bodo naporni, polni solz in sreče, veselja, ocen in slovesa ter novih spoznanj. Čeprav smo bili doma več kot dva meseca, že vsi nestrpno pričakujemo poletne počitnice.

V tokratni rubriki smo za vas pripravile dela, ki so nastala na domačih računalnikih. Izvedeli boste, kakšna je šola med karanteno, ter se spraševali, kaj natanko so želeli devetošolci povedati s konstruktivističnimi pesmimi. To in še več bodo v nadaljevanju z vami delili mladi pesniki in pisatelji.

Lepo vas pozdravljamo in vam želimo le najboljše.

Uredništvo Mladega dopisnika

RAZMIŠLJANJA OB KONCU DEVETLETKE

ŠE ZADNJI KORAKI

Čas zadnjih nekaj mesecev mineva prehitro in še preden sem se tega dobro zavedela, stojim le še nekaj korakov pred ciljem, koncem ali svojim zadnjim osnovnošolskim dnevom. Zadnja dva meseca – ne samo za nas, devetošolce, ampak za praktično cel svet – nista potekala po načrtih. Dneve, ki bi jih morali preživljati skupaj, čas, ki bi moral biti porabljen za ustvarjanje spominov, smo preživeli sami, doma v karanteni. Ampak ne glede na vse, kar se je v preteklih mesecih zgodilo, vztrajamo. Vztrajamo, kot smo vedno do zdaj. In ko se moj čas na OŠ Duplek izteka, ugotavljam, kako hvaležna sem lahko za vse, česar sem bila v času svojega devetletnega šolanja deležna. Hvaležna sem za učitelje, za spomine, seveda pa tudi za moje nenadomestljive sošolce. Zdaj, ko sem tako rekoč nekaj stotink pred ciljem, enostavno še nočem končati. Priznam, težko bo prečkati ciljno črto in vstopiti v popolnoma novo, še nepoznano okolje, ampak verjamem, da bo to z znanjem, izkušnjami in prijateljstvi, ki sem jih pridobila na OŠ Duplek, dosti lažje.

Ajda Rojko, 9. a OŠ Duplek

LEPO JE B'LO

Še kar ne morem verjeti, da smo tukaj, kjer smo. Uspelo nam je priti do konca 9. razreda. Bile so solze sreče in žalosti, nerazložljive situacije, smešne prigode, tekme, kdo bo prvi na kosilu in kateri razred bo imel višjo povprečje ocen. Na koncu smo bili vedno srečni, četudi ni bilo po naše. Če bi lahko šla še enkrat na začetek in ponovila vse, bi. Kaj naj rečem, lepo je b'lo.

Lia Horvat Zupančič, 9. a OŠ Duplek

NOVO POGlavJE

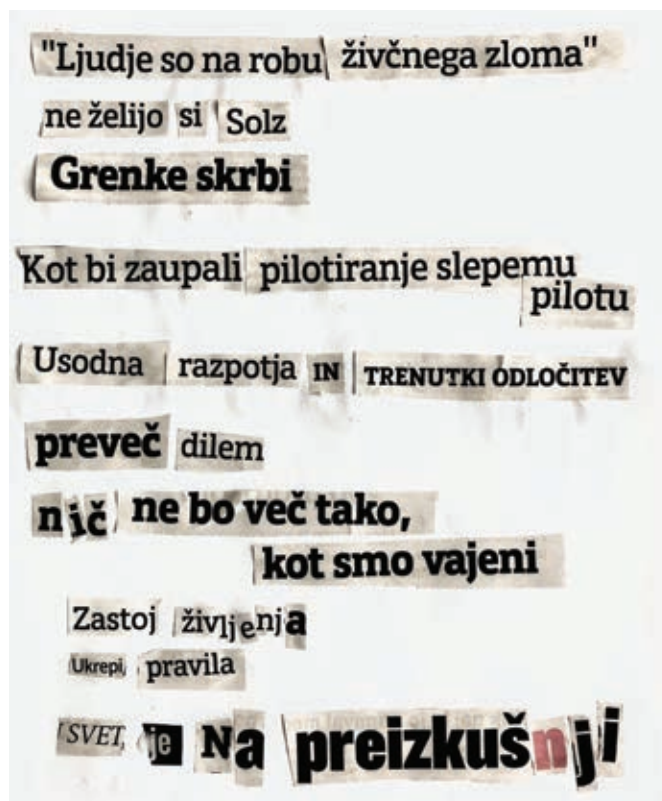
Teh devet let v osnovni šoli je zame minilo zelo hitro. Sploh se ne zavedaš, kako daleč si prišel. Šola

pa mi ni dala le znanja, temveč tudi veliko novih prijateljstev in življenjskih izkušenj. Naučila me je potrpežljivosti in trdnega dela, zato se je še težje posloviti. Vsekakor mi bo ostalo ogromno lepih spominov na šolske klopi. Ko sem prvič stopila v učilnico in začela s prvim razredom, se je zaključek zdel tako daleč. Vsi cilji in ovire so bili še pred mano. Čakala me je dolga pot. Z vsakim pretečenim letom sem pridobila več poguma in seveda znanja. Povezala sem se s prijatelji. In zdaj sem na koncu svoje osnovnošolske poti. Še nekaj korakov in morala se bom posloviti od sošolcev, učiteljev in starih rutin ter začeti povsem novo poglavje v življenju.

Mia Miholič, 9. b OŠ Duplek

V ISKANJU (NE)SMISLA

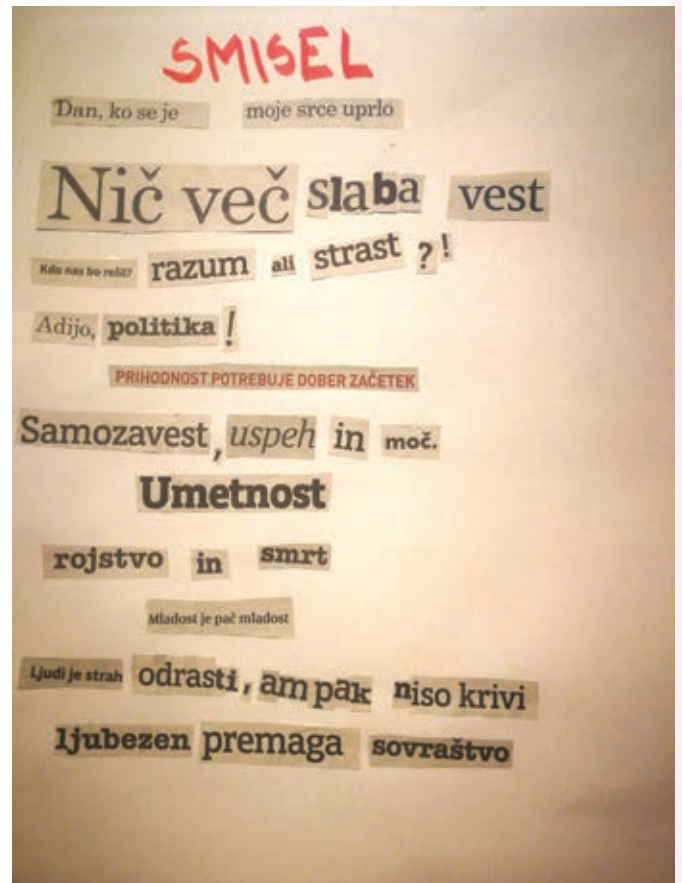
Učenci devetih razredov so po vzoru Srečka Kosovela pisali konstruktivistične pesmi kot lepljenke. Nastale so razmišljujoče umetnine ...

Ajda Rojko, 9.a OŠ Duplek

Andraž Fideršek, 9. b OŠ Duplek

Klara Gradišnik, 9. b OŠ Duplek

Lia Horvat Zupančič, 9. a OŠ Duplek

Valentina Stevanovič, 9. a OŠ Duplek

ŠOLA MED EPIDEMIJO

Koronavirus med nami živi,
zato v šoli nikogar ni.

Doma vsi delamo zagnano,
računalnike prinesli smo na plano.
Šola med epidemijo obraz si praska,
tišči jo ta neumna maska.

Zelo pogreša otroke,
komaj že čaka, da jih stisne v roke.
Pogreša ta direndaj,
pa čeprav ne ve, zakaj.

Zdaj prva triada v šolo hodi poskakujoče,
šola se od sreče joče.
Od devetega razreda se poslovi
in jim srečo zaželi.

Ko mi vse ocene bomo dobili,
končno lahko se bomo sprostili.
Zdaj pa doma debelimo se
ter čakamo počitnice.

Vsi predmeti po internetu izvajajo se,
a šola naj malo počiva še.

Staša A. Kukovec, 6. a OŠ Duplek

Zjutraj zbuja me budilka,
včasih tudi od sestre šminka.
Ko se ji ne oglašam na klice,
mi namaže jo na lice.

Nato pa hitro zobe umit,
v šolo mi ni treba it.
Za zajtrk kruh in pašteta,
sestrica že po hiši teka.

Nato vklopim internet,
pogledam, kaj je za »naret«.
Kaj dobil sem za nalogo?
Zunaj me že sestra čaka z žogo!

Ko naredim vse naloge,
so že nestrpne moje noge.
Kam le dnevi tako hitijo?
To je šola med epidemijo.

Luis Rafael Serrata Gonzalez, 6.a

Šola zdaj se boji,
da še nje ta virus ne dobi.
Rada bi odšla drugam,
pa ne ve kam.
Razredi veseli so,
da jih učitelji razkužujejo.

Šola že kriči,
kam so vsi odšli.
Rada bi se veselila,
pa je ta epidemija kriva.
Čeprav se sedaj lahko sprosti,
jo za vse učence skrbi.

Nazaj vse si že želi,
že v vrtec odhiti.
Tam nikogar ni,
že zajoka za tri.
Rada bi le vse nazaj,
tudi tisti direndaj.

Zdaj izvedela je,
da prvi, drugi in tretji razred v šoli je.
To zanjo je največje darilo,
rada bi, da je vse spet živo.
Tudi deveti razred se priključuje,
šola od veselja poskakuje.

Šola rada nas ima,
pa učitelje tudi, seveda!

Nikolina Štenta, 6.a OŠ Duplek

Šola med epidemijo
z vsemi razredi in hodniki počiva.
Je žalostna in tiha
in nič več ni igriva.

Učence in učitelje
pogreša zelo.
Veseli se dne,
ko ponovno se snidejo.

Saj šola, v kateri učencev ni,
prava šola ni!

Ian Hlebič, 6.a OŠ Duplek

Šola med epidemijo malo čudna je.
Otroci se zbudijo, najejo, računalnike prižgejo,
takšna pač šola na daljavo je.

Cel dan na telefonu, od jutra do večera.
Oči se spočijejo, kadar ni več dela.
Pišejo in rišejo učenci na daljavo,
zdaj vsi vedo, da Word je za uporabo.

Nič več neopravljenih nalog,
starši vidijo zdaj celo šolsko pot.
PowerPoint in Friv sta zastarela,
Word in Zoom imata preveč dela.

Takšna pač šola na daljavo je,
upajmo, da čim hitreje znebimo se je!

Lara Mrkela, 6.a OŠ Duplek

PRIZADELA SEM PRIJATELJICO

Dolgo sem se spraševala, kateri dogodek naj opišem v tem besedilu. Ne samo zato, ker se ne spominjam, da bi nekoga resnično prizadela, ampak tudi zato, ker sem premišljevala, koga lahko označim kot pravega prijateljca. Ugotovila sem, da jih nimam veliko; verjetno manj, kot si mislim, toda več jih ne potrebujem. Hvaležna sem za vse, ki jih imam, pa čeprav bomo najverjetneje hitro izgubili stike. Da se ne bom preveč oddaljila od bistva, vam bom opisala, kako sem prijateljico prizadela zaradi nepomembne stvari (malce za šalo, malce zares).

Šola se je pripravljala na nastop. Midve sva se doma mučili z izbiranjem pravih oblačil. Prosila sem jo, naj obleče obleko, da se bova vsaj malce ujemali. Imeli sva namreč skupno točko. Prijateljica si ni nadela obleke, zato sem bila precej jezna, še sama ne vem, zakaj. Nastop nama je sicer dobro uspel. Naslednji dan sem se do nje obnašala nekoliko hladno (ne preveč, saj naju smatram za dobri prijateljici, pa še nisem hotela, da bi mi kaj zamerila). Ta hladen odnos se je hitro končal, saj se zelo rada pogovarjam z njo. Pripoveduje zelo zanimive stvari in ji ni nikoli težko pomagati, če le lahko. Upam, da zaradi te malenkosti med nama ni zamer. Včasih to temo omeniva v šali. Nedolgo nazaj se je pošalila, da jo je to malce prizadelo.

Ko danes razmišljam o tem, si mislim, da sem ravnala precej narobe. Še vedno ne razumem, zakaj me je takšna malenkost tako prizadela. Takrat sem se zavedala, da prijatelje prizadenemo večkrat, kot nam oni to povedo. Nekateri to dobro prikrivajo, drugi manj, hočem le povedati, da je prijateljstvo dragocena stvar. Ponavadi se ne zavemo, kako radi imamo svoje prijatelje, dokler jih ne izgubimo. Tako je z veliko stvarmi. Rada bi le rekla: bodite pozorni na to, kaj ali kako nekaj rečete prijatelju. Morda se ne boste zavedali, da ga bo to močno prizadelo. Prijatelje lahko izgubite hitreje, kot si mislite.

Alina Lilek, 7.b OŠ Duplek

PRIZADEL SEM PRIJATELJA – SVOJEGA BRATA

Ko sem bil majhen, sem mislil, da so vsi, ki se igrajo z mano, moji prijatelji.

V 4. razredu sem spoznal, da ni tako, saj naju je z bratom sošolec, ki sva ga imela za prijatelja, kamenjal na poti domov, čeprav mu nisva ničesar storila. Tako mi je ostal moj brat Žan tudi najboljši prijatelj. Že res, da se včasih sporečeva ali celo stepeva, vendar si vedno stojiva ob strani in drug drugemu pomagava.

Žan je bil vedno pri vseh opravih počasnejši. Včasih z mislimi odtava drugam, mene pa to jezi, posebej sedaj, ko imamo šolo na daljavo. Sam velikokrat že vse naredim, nato pa moram njega čakati, ker imava en računalnik. Tako sva se pred kratkim sporekla, ko sva delala na logo za matematiko.

Prekipelo mi je in sem mu rekel: »Daj, Brzi, pohiti!«

Brzi ga je včasih poklical tudi ati. Jaz pa ga tisti dan kar nisem nehal klicati Brzi.

»Brzi, pripni psa. Brzi, greva ven. Brzi, pridi sem.« Šele

proti večeru sem videl, da sem šel predaleč. Žan je šel k mami, se k njej stisni in zajokal. Cel dan me je mirno prenašal, pa se mi ni uprl. Ni ga bolelo le to, da sem se norčeval iz njega, pač pa ga je beseda spomnila tudi na atija. Ko je šel vadit violino, se mi je zdelo, da ne joče samo on. Igral je tako, da je jokala tudi violina. Bilo mi je zelo žal, opravičil sem se mu in ga objel.

Sklenil sem, da ga nikoli več ne bom klical s tem imenom. Nikoli pa tudi ne bom pozabil stavka, ki ga je ati večkrat rekel: »Če boš v življenju našel enega pravega prijatelja, si jih našel veliko.«

Jaz sem ga – svojega brata.

Jan Korošec, 7.b OŠ Duplek

ČAS KARANTENE

V začetku leta 2020 sem imela veliko pričakovanj, še posebej pa sem se veselila izleta v London in za tem tudi v Gardaland. Na začetku karantene sem bila upanja, da bo ta trajala le dva tedna in bomo še vseeno imeli možnost potovanja ob vrnitvi v šolo, vendar sem s časoma ugotovila, da to ne bo možno. Čeprav smo v karanteni že okoli 9 tednov, še vedno želim zavrteti čas nazaj in doživeti te dni brez virusa.

Prvi teden karantene mi je bil zelo dolgočasen, saj sem na nek način pogrešala šolo in druženje s sošolci, vendar sem se zdaj že navadila na ta sistem življenja in se mi po resnici res ne ljubi v šolo. Prve dni sem imela nekaj težav z učilnicami na Arnesu, vendar tudi to zdaj razumem in obvladam. Na začetku sem bila pri uporabi zelo zmedena, saj je bilo vse novo in sem tako imela vedno občutek, da sem nekaj pozabila. Ta občutek dobim včasih tudi zdaj.

Velikokrat se med karanteno počutim utrujeno cel dan, medtem ko delam stvari za šolo ali pa samo lenarim. Ko pa je čas za spanje, moja dnevna utrujenost izgine in čudežno nastopi čas energije. To me naredi zelo nemirno, saj sem mišljenja, da se bo to dogajalo tudi takrat, ko bomo spet odšli v šolo, kar bo lahko vplivalo na moj uspeh. Sicer pa me učenje na daljavo ne moti preveč, čeprav grem raje v šolo, saj se mi zdi lažje in manj utrujajoče, s tem pa se tudi več naučim. Velikokrat se dolgočasim, čeprav bi se namesto tega, da sedim in gledam v strop, učila, vendar za to nimam volje. Razlog za moj dolgčas je tudi to, da je vsak dan enak, kar s časom res postane nezanimivo. Tako se vsak dan zbudim, naredim stvari za šolo, grem jest, nato pa lenarim in gledam serije. Proti takšnemu življenju res nimam nič proti, vendar pa po 9. tednih postane dolgočasno. Kljub temu pa imam tudi dneve, ko se zelo zabavam. To so na primer dnevi, ko grem k prijateljicam, kot so Nina, Maja in Tajda. Čeprav je karantena, se moramo videti in družiti, s tem pa tudi nadoknaditi izgubljeni čas druženja.

Ob koncu dneva vem, da to ne bo trajalo večno, in komaj čakam, da se konča, saj res pogrešam svoj tretji dom oziroma kino Maribox. Vem, da ko se vrnemo in bo virusa konec, življenje ne bo potekalo enako kot prej, vendar upam, da bo vsaj podobno. Dobra stran karantene pa je, da sem res začela ceniti stvari, ki so se mi prej zdele samoumevne, navadne ali pa tudi nepomembne.

Tamara Beber, 9. razred OŠ Korena

ČAS EPIDEMIJE

Ko sem izvedela za koronavirus, je bil še samo na Kitajskem, zato se s tem nisem preveč obremenjevala in o tem razmišljala. Ko pa se je začel pojavljati v drugih državah, v Italiji in drugje po Evropi, sem ugotovila, da je stvar bolj resna. Ko se je pojavil v Italiji in so prebivalci morali v karanteno, pa sem že začela predvidevati, da bomo tudi mi morali v karanteno in imeti šolo na daljavo.

Najprej bi naj bili doma le dva tedna, in tako sem tudi upala, a se to na žalost ni uresničilo. Na začetku mi je bila šola na daljavo težja in sem zanjo porabila dosti časa, ko pa sem se naučila bolj osredotočiti na stvari in si porazdeliti čas, ki sem ga imela, mi je karantena postala bolj všeč. Že pred karanteno nisem imela potrebe oz. nisem preveč hodila v trgovine ali drugam v mesto, saj sem večino časa preživela doma, zato to ni bila prevelika sprememba zame, razen kar se tiče šole.

V svojem prostem času sem gledala YouTube, filme in serije, ki sem jih začela gledati nekaj časa nazaj; preko socialnih omrežij sem se pogovarjala s prijatelji itd. Moram reči, da sem v tem času bila več zunaj kot ponavadi in redko kdaj mi je dolgčas. Karantena me ne moti preveč, edina stvar, ki me moti, pa je, da ne vidim svojih prijateljev. Prav tako sem zamudila nekaj najlepših mesecev šolanja s svojimi sošolci in sošolkami, vsaj po mojem mnenju.

Glede šole pa se mi šolanje zdi zelo drugačno in na čase zakomplicirano, saj moram delo narediti sama in učitelj nam ne morajo na enak način razložiti snovi. Sem pa hvaležna, da jo imamo, saj bi mi bil brez nje pravi dolgčas.

Mislim, da bomo vsi ob koncu karantene in te epidemije bolj cenili čas, ki ga preživimo kjerkoli, kadarkoli in s komerkoli. Kljub dobrim in slabim časom, ki sem jih preživela med karanteno, sem vseeno srečna, da se bo, upam, kmalu končala. Vem, da stvari verjetno ne bodo več takšne, kot so bile, ljudje bodo morali biti bolj pozorni na stvari glede korone, to pa ni zelo slabo. Vem pa zase, da stvari ne bodo več, kot so bile, saj grem v srednjo šolo in bo vse drugače.

Pripravljena sem na konec karantene in upam, da se leto 2020 še ne poslabša v prihodnosti in da se karantena in korona v preostanku leta ne razširita še enkrat.

Maja Kokol, 9. razred OŠ Korena

KORONAVIRUS

31. decembra 2019 so v kitajskem mestu Wuhan prvič zaznali COVID-19, ki spada v skupino koronavirusov. Ta se prenaša med ljudmi, podobno kot virus SARS. Koronavirus se je zaradi potovanja ljudi začel hitro širiti po svetu in 4. marca letos bil tudi prvič zaznan v Sloveniji.

Ker se je precej hitro širil, se je slovenska vlada odločila, da se 16. marca zaprejo vse šole in vrtci. Zaradi tega je učenje potekalo na daljavo. Po mojem mnenju in mnenju mojih sošolcev je bilo učenje na daljavo na začetku precej težko, ampak smo se po kakšnem tednu na to privadili in je učenje potekalo precej lažje.

Pozitivna stvar karantene se mi zdi to, da sem lahko dalj časa spala in si po želji vzela odmor. Učenje na daljavo se mi je zdelo težje, saj sem morala večino dela opraviti sama, in pa dolgočasno, saj nisem imela ob sebi svojih sošolcev, ki sem jih med karanteno tudi zelo pogrešala.

Končno se je po dobrih dveh mesecih karantene naša vlada odločila, da se bomo nekateri v šolske klopi vrnili še to šolsko leto – učenci od 1. do 3. razreda in dijaki 4. letnikov 18. maja, učenci 9. razreda pa 25. maja. Tega sem se zelo razveselila, ker sem zadnje leto v osnovni šoli in bi se rada normalno poslovila od sošolcev in učiteljev. Seveda pa virusa še ni konec, zato smo v razredu razdeljeni v dve skupini, na hodnikih in na avtobusu pa moramo nositi maske. Na žalost nam bodi zaradi karantene odpadli valeta, izlet v London in končni izlet v Italijo, ampak se še odločamo, da bi morda po koncu šolskega leta odšli na kak izlet in pa da bi imeli nekoliko manjšo valetno.

Čeprav je ta virus prinesel veliko slabih stvari, pa se mi zdi, da nam je vseeno nekoliko pomagal, saj smo uvideli, kako srečni smo lahko, da imamo družino, prijatelje in nekatere aktivnosti, ki jih med karanteno nismo mogli izvajati.

Katja Senekovič, 9. razred OŠ Korena

SREČA

Kot roža rdeča, vsa opoteča	Sreča
Kot metulj frfotavi lebdi v naravi	Daljavi
Kot zima v mrazu, nasmeh na obrazu	Jazu
Ko svobodno tava naokoli	Okoli
Kot korenina drevesa razvejana	Sejana
Iz roda v rod se prenaša	Ponaša
Slabo voljo odnaša	Vpraša
Veselje raznaša	Prinaša
	Naša
	Naša

Adriana Ferk, 9. razred OŠ Korena

KORONAVIRUS IN JAZ

Začela bom s tem, da mi je tega koronavirusa že dovolj. Zdaj se po skoraj dveh mesecih spet odpirajo šole in po pravici povedano, sem je zelo vesela. Nisem si mislila, da bom kdaj v življenju rekla to, ampak pogrešam šolo, najbolj pa svoje sošolke in sošolce. Dovolj je že tega, da se ne smemo družiti med sabo, saj smo ravno v takih letih, ko potrebujemo največ družbe.

Ko je virus prišel v Slovenijo, si nisem niti malo predstavljala, da bodo razglasili epidemijo in bomo morali ostati doma ...

V šoli smo bili nazadnje v četrtek, 12. marca, ko smo

začeli s to temo. Pogovarjali smo se o novicah, ki smo jih slišali. Izvedeli smo, da število okuženih vedno bolj narašča, vendar si nihče ni predstavljal, da bomo za skoraj dva meseca zapustili šolo in ostali doma.

Bil je četrtek. Imeli smo kemijo, ko nam je učiteljica Natalija povedala, da bodo najverjetneje zaprli šole. Nismo ji verjeli. Na koncu ure smo izvedeli, da se s ponedeljkom zapirajo vrata vseh šol po Sloveniji. Bili smo zelo preseženi, da se to res dogaja.

In res se je, s ponedeljkom smo ostali doma. Na začetku mi je bilo lepo, dokler nisem dobila prve naloge, saj je šola potekala na daljavo. Priznam, kar težko se je bilo navaditi na ta sistem dela na daljavo, saj ti snov ne razloži učiteljica. Veliko težje je sedeti doma kot pa v učilnici in poslušati razlago učiteljice.

Minevali so tedni in sčasoma se navadiš na ta nov učni sistem. Pisali smo prvi test od doma. Bilo mi je zelo čudno, saj smo teste pisali v šoli, vendar se vsega navadiš. Z razredničarko smo imeli tudi video konferenco. Zelo lepo mi je bilo po dolgem času videti sošolce.

No, večino časa sem preživela za računalnikom, hodila na sprehode, igrala odbojko ...

Čas je minil zelo hitro, vsaj meni, vesela pa sem, da se po dolgem času spet odpirajo šolska vrata.

Issa Rebernik, 9. razred OŠ Korena

HUDA LIZA VABI:

sreda, 24. 6. : **6. Lizin rojstni dan** z mariborskimi punk-rokeri **Alo!Stari**

petek, 24. 7. : **Raphael Wresnig (ITA/AUT) + Groovocado**
GroovyBlues/popRock koncert

sobota, 8. 8. : **Prismojeni Profesorji Bluesa** (predstavitev nove plate) + **CCR tribute band**

sobota, 5. 9. : **VurberskiBoom!**
Skakafci + Dogma + Flying Sticks + WildDrive = StariDobriRock

Vsako drugo nedeljo na gradu diši po Smokey Sunday-u! Samo za lačne! ;) Zagotovo bomo še kaj ušpičili, tako da spremljajte našo Facebook stran: Huda Liza ;)

photo: Anže Furlan / www.oldschool-slo.com

DUPLEŠKI T

Začetek letošnjega leta je zaznamovala epidemija koronavirusa. Zaradi ukrepov za premagovanje epidemije je bilo omejeno gibanje in druženje, predvsem v zaprtih prostorih. Ukrepi za preprečevanje širjenja virusa še niso v celoti preklicani, z upoštevanjem le-teh pa se prireditve smejo izvajati. Ker je konec junija čas, ko v občini Duplek praznujemo občinski praznik, smo se odločili organizirati praznovanje praznika, a prilagojeno še veljavnim omejitvam.

Z namenom, da se prebivalci občine Duplek bolje seznanijo z lokalnimi ponudniki hrane, občane vabimo, da obiščejo razširjeno lokalno tržnico v soboto, 20. junija 2020, od 8. do 11. ure na prostoru med dvorano in pošto v Sp. Dupleku. Udeležba na tej tržnici bo omogočila tako občanom kot tudi domačim ponudnikom hrane, da se medsebojno spoznajo in najdejo dobavitelje oziroma odjemalce prehrabnih artiklov v lokalnem okolju. Z nakupom na lokalni tržnici lahko vsakdo pomaga lokalnim pridelovalcem hrane ohranjati in razvijati samooskrbo naših krajev.

Zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja epidemije COVID-19 se je v življenju prebivalcev marsikaj spremenilo in nekateri so potrebovali pomoč, ker so bile storitve vseh vrst omejene. To stanje smo tudi v občini Duplek premagovali s pomočjo dobrih ljudi, ki so prepoznali stisko in ponudili podporo, pomoč, predvsem pa občutek varnosti, zaupanja in zavedanja, da v stiski nismo sami. Zato se želi Občina Duplek javno zahvaliti posameznikom, ki so v teh izjemnih okoliščinah nesebično izvajali svoje poslanstvo. Na prireditvi, ki bo organizirana v soboto, 20. junija 2020, s pričetkom ob 10. uri se bo župan Mitja Horvat v imenu Občine Duplek osebno zahvalil vsem zaposlenim v zdravstvu, negovalcem in osebju v socialnih zavodih, aktivno vključenim pripadnikom gasilcev, aktivno vključenim pripadnikom civilne zaščite, policistom na terenu, trgovcem v živilskih in kmetijskih trgovinah, komunalnim delavcem ter poštarjem. Ob tej priložnosti bodo razdeljeni vavčerji v vrednosti 10,00 €, ki jih bodo prejemniki lahko vnovčili pri lokalnih ponudnikih storitev: gostincih, frizerjih, lepotnih salonih, trgovinah z oblačili in športno rekreativnih centrih. S tem želi Občina Duplek pomagati tudi lokalnim ponudnikom, ki jih je prepoved opravljanja storitev v času epidemije prav tako finančno zelo prizadela.

Po prireditvi občane vabimo na trim po nasipu, kjer bodo prejeli zapestnico in bone za brezplačne degustacije na Dupleškem špor(t)hetu. Zapestnice bodo na voljo ob vstopu na nasip, boni pa po izvedbi trima ob jezeru. Na stojnicah ob jezeru bodo na voljo različni brezplačni degustacijski meniji ter ostala ponudba naslednjih ponudnikov: Miyabi, Cantante, Gostišče Valerija, Huda Liza, Mojster Vafelj in drugi. Poskrbljeno bo tudi za animacijo za otroke in odrasle.

Ponedeljek, 15. 6. 2020, ob 14.00

Tekmovanje v keglanju;

LOKACIJA: prostori Društva upokojencev v Spodnjem Dupleku; ORGANIZATOR: Društvo upokojencev Duplek;

Sobota, 20. 6. 2020, od 8.00 do 11.00

Lokalna tržnica z domačimi ponudniki hrane - sodelovali bodo tudi Ansambel Ajda, Dvorjanski muzikanti in Lukasovi frajtonarji; LOKACIJA: pri pošti v Spodnjem Dupleku; ORGANIZATOR: Občina Duplek;

Sobota, 20. 6. 2020, ob 10.00

Županov sprejem in podelitev vavčerjev;

LOKACIJA: prireditveni šotor v Spodnjem Dupleku; ORGANIZATOR: Občina Duplek;

Sobota, 20. 6. 2020, od 11.00 do 18.00

Dupleški špor(t)het - trim po nasipu do jezera, brezplačni degustacijski boni za različno gostinsko ponudbo ob jezeru, animacija za odrasle in otroke; LOKACIJA: prostor ob jezeru; ORGANIZATOR: Društvo upokojencev Duplek;

Sobota, 20. 6. 2020, ob 13.00

Nastop Tamburaškega orkestra Duplek z Dupleško mornarico in Rudijem Šantlom

LOKACIJA: prostor ob jezeru; ORGANIZATOR: Občina Duplek;

Ponedeljek, 22. 6. 2020, ob 16.30

Tekmovanje v ribolovu;

LOKACIJA: prostori Društva upokojencev ob jezeru; ORGANIZATOR: Društvo upokojencev Duplek;

Sreda, 24. 6. 2020, ob 18.00

Osrednja svečanost ob občinskem prazniku in podelitev priznanj;

LOKACIJA: prireditveni šotor v Spodnjem Dupleku; ORGANIZATOR: Občina Duplek;

Četrtek, 25. 6. 2020, ob 9.00

Kolesarjenje s starodobnimi kolesi;

LOKACIJA: za gostiščem Valerija v Sp. Dupleku; ORGANIZATOR: Društvo OLDTIMER Duplek;

Četrtek, 25. 6. 2020, ob 9.00

Pohod na Grmado;

LOKACIJA: start in cilj na gradu Vurberk (startnina: 5,00€); ORGANIZATOR: TD Vurberk;

Četrtek, 25. 6. 2020, ob 9.00

Pohod po občini Duplek;

LOKACIJA: zbirališče na lokaciji Motokluba v Zg. Dupleku (startnina: 12,00€); ORGANIZATOR: TD Duplek.

Vesele počitnice v občini Duplek 2020

V SODELOVANJU S SVIZCEM

Poletni tabor je v osnovi namenjen otrokom iz **občine Duplek**, v primeru prostih mest pa tudi otrokom iz drugih občin.

Dneve bomo zapolnili z različnimi športnimi, družabnimi in ustvarjalnimi aktivnostmi ter vsebinskimi animacijami.

Cena 1*:

20,00€

Cena 2**:

60,00€

TERMINI

- od **ponedeljka do petka** (7 tednov)
- od **07:00 do 16:00**
- od **6. julija do 21. avgusta**

Rok za prijavo:

1 teden oz. 7 dni pred pričetkom posameznega termina

Ob prijavi imajo prednost otroci s stalnim prebivališčem v občini Duplek.

* **Cena 1** - sofinancirana cena - za otroke iz občine Duplek

** **Cena 2** - polna cena za otroke iz ostalih občin

Cena vključuje:

5-dnevno varstvo, animacijo, kosilo, popoldansko malico, spletno galerijo fotografij in udeležbo na zaključni prireditvi

Doplačila: stroški izletov (vstopnine, prevoz...)

Prijave in informacije na: www.svizec-sport.com

**Svizec
sport**

V SODELOVANJU Z

**OBČINO
DUPEK**

info@svizec-sport.com
+386 41 637 713 (INFO)
+386 40 357 119 (VID)